

การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและ
องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากการประกาศใช้
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.

2562

นางสาวกรรณา กิจปรีชา

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

A Comparative Study of Election Frauds Between Kwian Hug Subdistrict
Municipality and Tapon Subdistrict Administrative Organization,
Chanthaburi Province: After The Promulgation of The 2019 Local
Council Members or Local Administrators Election Act.

Miss. GARUNA GITPREECHA

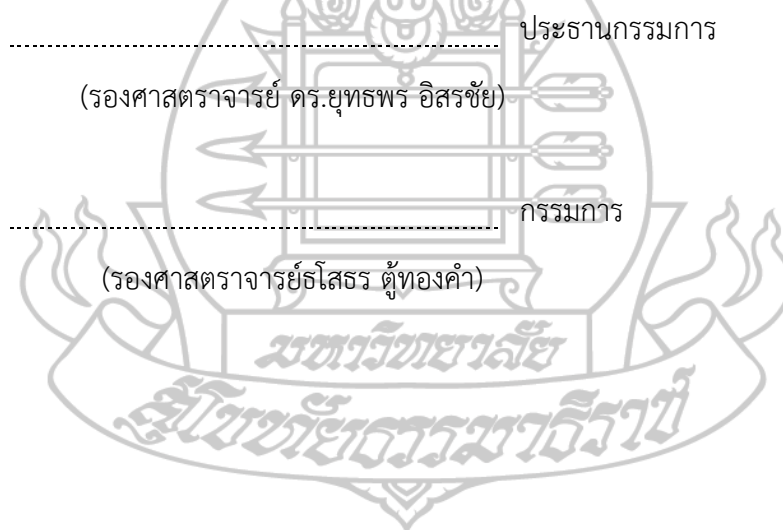
An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science
School of Political Science Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบล เกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภา ท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562
ชื่อและนามสกุล	นางสาวกรรณา กิจปรีชา
แขนงวิชา / วิชาเอก	การเมืองการปกครองท้องถิ่น
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม พ.ศ. 2566

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วนัส ปิยะกุลชัยเดช)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณว่าอิสระ การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

ผู้ศึกษา นางสาวกรรณา กิจปรีชา รหัสนักศึกษา 2618000703

ปริญญา รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ทำการศึกษาเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี 2) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่น และ 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 21 คน จากกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น/กำนัน, กลุ่มหัวหน้าคะแนน ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการศึกษาพบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งที่คล้ายกัน คือ 1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ ได้แก่ การจัดให้มีคนของตนเข้าไปร่วมเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ในการใช้อำนาจรัฐทุจริตการเลือกตั้ง 2) การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก ได้แก่ การใช้ระบบอุปถัมภ์เพื่อผลประโยชน์ต่อกัน การใช้หัวหน้าคะแนนเพื่อวางแผนการเลือกตั้ง 3) การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อยราย จะพบได้ในเทศบาลตำบลตะปอน ได้แก่ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น จะถูกเลือกให้เป็นผู้นำหลายสมัยต่อเนื่องกัน ผู้ศึกษาได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคการเลือกตั้ง พบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีรูปแบบปัญหาอุปสรรคการเลือกตั้งที่คล้ายกัน คือ 1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ ได้แก่ คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นกลุ่มคนของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และ 2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน ได้แก่ การขายเสียง ทั้งนี้ได้นำเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ ควรแก้ไขปัญหารบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย และปรับแก้ไขโครงสร้างเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ เป็นต้น

คำสำคัญ การทุจริตเลือกตั้ง, เทศบาล, องค์การบริหารส่วนตำบล, พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

Independent Study title: “A Comparative Study of Election Frauds Between Kwian Hug Subdistrict Municipality and Tapon Subdistrict Administrative Organization, Chanthaburi Province: After The Promulgation of The 2019 Local Council Members or Local Administrators Election Act.”

Author: “Miss. GARUNA GITPREECHA”; ID: “2618000703”;

Degree: Master of Political Science

Independent Study Advisor: Associate Professor Dr. yuttaporn Lssarachai; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this 1) To study the patterns of local election corruption by comparing between Kwian Hug Subdistrict Municipality and Tapon Subdistrict Administrative Organization, Chanthaburi Province; 2) To study the problems; and obstacles in local elections; and 3) To suggest ways to solve and prevent election fraud problems.

The study is documentary gathering information from various documents. Related and also collected information from a total of 21 informants from the sample group using method of selecting a specific sample (purposive sampling), namely executive group and Local administrators and council members/village headman, canvassers group voter population and the Election inspector Director of Elections In-depth interviews were used to collect data. And used to analyze descriptive data.

The study found that Kwian Hak Subdistrict Municipality and Tapon Subdistrict Administrative Organization share some similar forms of election corruption. They are: 1) Corruption in the government sector or officials, including arranging for their own people to join the election committee. For the benefit of using state power to corrupt elections. 2) Corruption in areas where there are many candidates or competitors, including the use of the patronage system for mutual benefit. Using canvassers to plan elections 3) Corruption in the number of candidates with a small number Can be found in Tapon Subdistrict Municipality including Group of local political influencers will be chosen as leader for several consecutive periods The researcher studied the problems of obstacles to the election and found that the Kwian Subdistrict Municipality was broken. and Tapon Subdistrict Administrative Organization There is a similar pattern of problems and obstacles to elections, namely 1) problems arising from the actions of the government sector, i.e. the Election Commission is a group of candidates for election, and 2) problems arising from the actions of the public sector, i.e. sales. voice. In this regard, solutions to the problems obtained from the study were presented, namely, the problem of the people's income structure should be solved. Should solve the problem of the patronage system in Thai society. and adjust the economic structure Reduce income inequality of the majority of the population in the country etc.

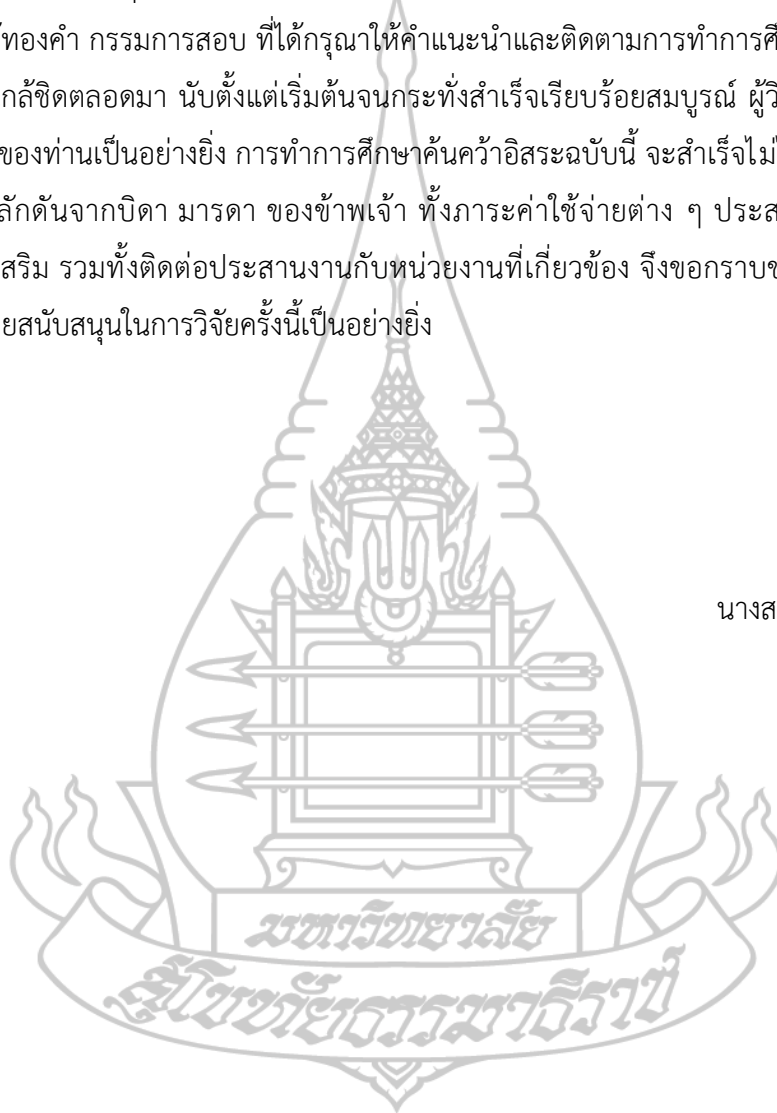
Keywords : electoral corruption, municipality, subdistrict administrative

organization, Local Council or Local Executive Election Act B.E. 2019

กิตติกรรมประกาศ

การทำการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และรองศาสตราจารย์ ดร.ธโรธร ตู้อองคำ กรรมการสอบ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง การทำการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ จะสำเร็จไม่ได้ ถ้าไม่ได้รับการสนับสนุนผลักดันจากบิดา มารดา ของข้าพเจ้า ทั้งภาระค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ประสบการณ์ที่ท่านได้แนะนำ ส่งเสริม รวมทั้งติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่คอยสนับสนุนในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

นางสาวกรรณา กิจปรีชา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
การประกาศใช้และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562	8
แนวคิดการเลือกตั้งและการทุจริต	13
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	26
แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล	32
แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล	36
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเกรียนหัก	42
ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	53
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
การวิเคราะห์ข้อมูล	56

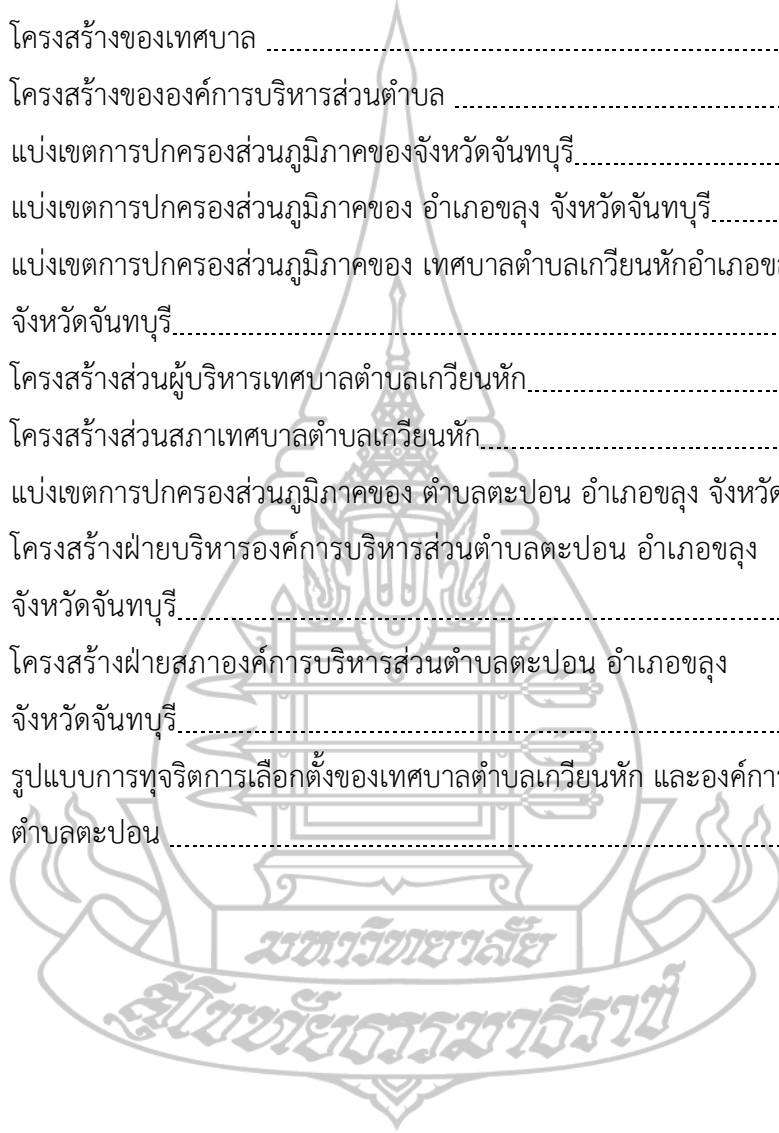
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น ระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562	58
ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง ระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562	70
แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้งภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562	75
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	81
สรุปการศึกษา	81
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะ	93
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	104
ก แบบสัมภาษณ์	105
ข สารสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562	109
ค ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล/อำนาจหน้าที่	123
ประวัติผู้ศึกษา	143

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
ภาพที่ 2.1	โครงสร้างของเทศบาล	34
ภาพที่ 2.2	โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล	38
ภาพที่ 2.3	แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของจังหวัดจันทบุรี.....	41
ภาพที่ 2.4	แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี.....	42
ภาพที่ 2.5	แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ เทศบาลตำบลเกวียนหักอำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี.....	43
ภาพที่ 2.6	โครงสร้างส่วนผู้บริหารเทศบาลตำบลเกวียนหัก.....	44
ภาพที่ 2.7	โครงสร้างส่วนสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก.....	44
ภาพที่ 2.8	แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ ตำบลตะปอน อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี.....	47
ภาพที่ 2.9	โครงสร้างฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี.....	47
ภาพที่ 2.10	โครงสร้างฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี.....	48
ภาพที่ 5.1	รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วน ตำบลตะปอน	92

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อก้าวถึงการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งปัจจุบันได้กลายเป็นประเด็นที่หลายฝ่ายต่างจับตามอง นับตั้งแต่รัฐบาลมีความเคลื่อนไหวเรื่องการเลือกตั้งที่ผ่านมา หลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ทำให้บรรยากาศสำหรับการพูดถึงเรื่องประชาธิปไตยท้องถิ่นและการเลือกตั้งท้องถิ่นในปัจจุบันถือว่ามีความน่าสนใจไม่แพ้การเมืองระดับชาติและเมื่อการปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการเมือง จึงไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นสิ่งสำคัญในระบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลังการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีอิสระและความสามารถในการปกครองตนเองมากขึ้น หรือกล่าวได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญอันจะนำไปสู่การพัฒนาการเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในระดับประเทศได้เป็นอย่างดี

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (2563) หลักการบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ได้แบ่งการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 รูปแบบ ได้แก่

รูปแบบที่ 1 การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไป เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ทุกจังหวัดทั่วประเทศ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

รูปแบบที่ 2 การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ เป็นรูปแบบการปกครองเฉพาะและนิยมเกิดขึ้นในเมืองขนาดใหญ่ ซึ่งปัจจุบัน มีการปกครองรูปแบบพิเศษ 2 แห่ง ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นฯ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2566) จากข้อมูลระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียน อบท. ระบุว่าประเทศไทย พบว่า มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 7,8549 แห่ง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 76 แห่ง เทศบาลนคร จำนวน 30 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 195 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 5,300 แห่ง

โดยในประเทศไทย พบว่า องค์กรปกครองท้องถิ่นประเภทองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนมากที่สุด คือ จำนวน 5,300 แห่ง และรองลงมาคือเทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองประเภทนี้ เมื่อพิจารณาตามเขตพื้นที่แล้ว จะเห็นว่าครอบคลุมพื้นที่เกือบทั้งหมดของประเทศ ดังนั้นการดำเนินงานภายใต้ภารกิจ อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล จึงส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสภาพการใช้ชีวิตของคนจำนวนมากในประเทศ ถ้าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำหน้าที่ของตนอย่างสุจริต โปร่งใส จะทำให้ประชาชนได้รับประโยชน์มากที่สุด ในทางตรงกันข้ามหากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ซื่อสัตย์ คดโกง จะเป็นผลเสียต่อประชาชนโดยรวม

ดังนั้นกล่าวได้ว่าประชาชนเป็นผู้มีอำนาจในการปกครองประเทศ แต่ประชาชนทุกคนไม่สามารถเข้าไปบริหารประเทศได้ จึงเกิดกระบวนการเลือกตั้งเพื่อหาผู้แทนราษฎรไปปฏิบัติหน้าที่แทนประชาชน โดยประชาชนเลือกบุคคลที่มีนโยบายของผู้สมัครตรงตามแนวความคิดของตน และเลือกคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรายนั้น

การเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนใช้สิทธิของตนเองเลือกตั้งตัวแทนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภา เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งผู้บริหารและสมาชิกสภาในระดับท้องถิ่น การเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตย ต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรี กล่าวคือ ต้องเปิดกว้างให้อิสระในการตัดสินใจในแง่ของผู้สมัครและผู้ออกเสียง ทั้งนี้ ต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และยุติธรรม ไม่มีการชี้นำหรือบังคับให้เลือกด้วยวิธีการใด ๆ

การเลือกตั้งระดับท้องถิ่น คือ การเลือกตั้งสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น (ในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล) เข้ามาบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นคือหน่วยงานหนึ่งที่เกิดจากการกระจายอำนาจจากส่วนกลางเข้ามาบริหารแทนตามที่กฎหมายกำหนด ทหารเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก เป็นสิ่งที่กระตุ้นให้คนในชุมชนท้องถิ่นโดยการปกครองตนเอง โดยให้ท้องถิ่นเลือกผู้แทนของตนเองเข้าไปทำหน้าที่แทนตนในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ด้วยความสุจริตโปร่งใส และเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2562 การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2563 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) และนายกเทศมนตรี พ.ศ. 2564 และการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2564 คือ การเลือกตั้งในรอบ 8 ปี หลังมีการรัฐประหาร พ.ศ. 2557 ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 และพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล (ส.ท.) และ

นายกเทศมนตรี จำนวน 2,472 แห่ง ในพ.ศ. 2564 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั่วประเทศในพ.ศ. 2564 จำนวน 5,300 แห่ง ภายหลังจากการประกาศ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 นั้น เป็นการเลือกตั้งครั้งแรกหลังรัฐประหาร สร้างความสนใจของคนรุ่นใหม่ให้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ผู้สมัครมีทั้งผู้สมัครที่ได้รับเลือกสมัยก่อนและผู้ทำชิงใหม่ บางแห่งมีการส่งผู้สมัคร ในนามพรรคการเมือง มีการแข่งขันด้านนโยบาย ซึ่งการจะได้ผู้แทนราษฎรเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละครั้งไม่สามารถปฏิเสธได้ว่าไม่พบการทุจริต

สถาบันพระปกเกล้า (2559: 13) เมื่อกล่าวถึงการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

ลักษณะที่ 1 การทุจริตที่เกิดจากตัวบุคคล

1.1 การทุจริตของบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งการหาผลประโยชน์ส่วนใหญ่มารูปร่างแบบของพวกพ้องและใช้ตำแหน่งภายในองค์กรกระทำการทุจริต เช่น ผู้รับเหมาเป็นคนสนิท ผลประโยชน์แอบแฝงต่อการจัดซื้อจัดจ้าง รายได้ที่เก็บมาแล้วไม่นำส่งคลัง หรือการปรับแก้ไขปลอมแปลงเอกสารทางการเงิน เป็นต้น

1.2 การทุจริตจากบุคคลที่ขาดความรู้ความเข้าใจในงาน หากพนักงานที่รับผิดชอบงานขาดทักษะการปฏิบัติงาน ไม่มีความรู้ ความเข้าใจในงานที่ตนปฏิบัติ หรือขาดความรู้เฉพาะด้านดีพอ ก็จะทำให้การปฏิบัติงานแต่ละครั้งอาจนำไปสู่ความผิดพลาดได้ง่าย และยังส่อไปในทางทุจริตอีกด้วย

1.3 การทุจริตที่เกิดจากอำนาจบารมี อิทธิพล พบว่าในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง มีการครอบงำของอำนาจอิทธิพลทางการเมืองของผู้บริหารท้องถิ่นอยู่มาก จึงทำให้เกิดการทุจริตได้ง่าย และยากต่อการตรวจสอบการใช้อำนาจโดยมิชอบนี้ และส่วนสำคัญอีกประการคือ วัฒนธรรมของสังคมไทย เช่น การสำนึกคุณผู้มีพระคุณ ความเกรงกลัวอิทธิพลของผู้มีบารมี สิ่งเหล่านี้ล้วนแต่เป็นช่องทางให้ผู้บริหารท้องถิ่นมีโอกาสใช้อำนาจหน้าที่การงาน ในการแสวงหาผลประโยชน์

ลักษณะที่ 2 การทุจริตที่เกิดจากการบริหารงานและองค์กร

2.1 การทุจริตที่เกิดจากการขาดประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบเป็นการปิดบังข้อมูลทั้งด้านการเงิน งบประมาณ ช่องทางการสื่อสารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง จึงทำให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปได้ง่าย ไม่มีผู้ตรวจสอบ

2.2 การทุจริตที่เกิดจากการบริหารด้านงบประมาณ การทำบัญชีการจัดซื้อจัดจ้าง โดยส่วนใหญ่จะเป็นเรื่อง การไม่ทำทะเบียนยืมเงิน ไม่ทำบัญชีคุมรายรับรายจ่ายที่เป็นปัจจุบัน

ไม่มีการทำหลักฐานการเบิกเงิน ไม่มีการตั้งให้ประชาชนเข้ามาตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้าง เรื่องต่าง ๆ เหล่านี้เป็นเรื่องที่เกิดการทุจริตทั้งสิ้น

ลักษณะที่ 3 การทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบและกฎหมาย

3.1 การทุจริตที่เกิดจากช่องว่างของกฎระเบียบและกฎหมาย พบว่าในกรณีที่กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นสามารถดำรงตำแหน่งได้สี่ปีนั้น เป็นการเปิดช่องว่างให้เกิดการทุจริตได้มากขึ้น เพราะหากสมาชิกสภาท้องถิ่นกับผู้บริหารท้องถิ่นเป็นพวกพ้องกัน ก็เป็นช่องว่างในการทุจริตได้ เพราะขาดซึ่งการถ่วงดุลอำนาจที่เข้มแข็ง

3.2 การทุจริตที่เกิดจากการตรวจสอบ ขาดความหลากหลายในการตรวจสอบภาคส่วนต่างๆ

จากสภาพปัญหาการทุจริต แสดงให้เห็นว่าผลประโยชน์ที่เกิดภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ถูกเหล่ากลุ่มคนมีอิทธิพลต้องการเข้ามามีบทบาทและช่วงชิงผลประโยชน์นี้ โดยผลประโยชน์มักมาในรูปแบบของงบประมาณ หรือรายได้อื่นๆ ที่จัดเก็บได้

สำหรับความแตกต่างระหว่างเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ปัจจุบันมีจำนวน 5,300 แห่งนั้น หากพื้นที่ใดมีความเป็นชุมชนมากโดยพิจารณาตามความหนาแน่นของประชากรและความสามารถในการจัดหารายได้ของแต่ละพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยจะเป็นหน่วยงานที่ประกาศยกฐานะเป็นเทศบาล ดังนั้นการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ที่ถูกคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ยึดครองอำนาจ 7 ปี ภายหลักรัฐประหาร จึงเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกหลังการรัฐประหาร ซึ่งมีการแข่งขันในระดับสูงในทุกพื้นที่ทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดจันทบุรี ถือเป็นจังหวัดที่มีการแข่งขัน มีการซื้อสิทธิขายเสียงจำนวนมากในช่วงการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ใน พ.ศ. 2564 โดยเฉพาะในเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

เนื่องจากในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน เป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจดี ประชากรในพื้นที่ประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทั้งภาคธุรกิจ ภาคเกษตรกรรม และรับจ้างทั่วไป ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้เข้าท้องถิ่น รวมถึงปริมาณเงินอุดหนุนและรายได้ในรูปแบบต่าง ๆ ทำให้การสมัครเข้าเป็นผู้นำท้องถิ่นเกิดการแข่งขันในระดับสูง มีผู้ลงสมัครเข้าเป็นผู้นำท้องถิ่นหลายทีม ทั้งทีมผู้สมัครรายเก่าและรายใหม่ เกิดการใช้อิทธิพลและระบบอุปถัมภ์ ในกระบวนการเลือกตั้ง โดยมีข่าวการร้องเรียนการทุจริตการเลือกตั้ง ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีข่าวการซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัครเลือกตั้ง ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความต้องการศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้ง และปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่น

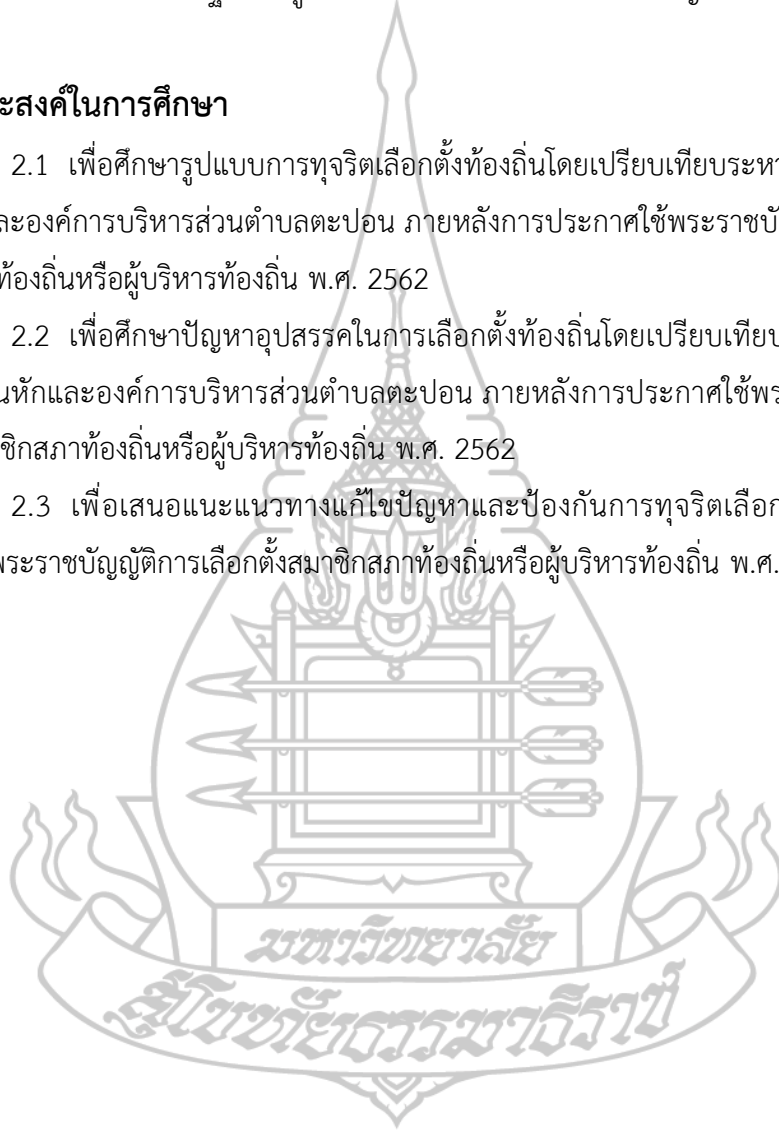
โดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เพื่อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง ข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งในส่วนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

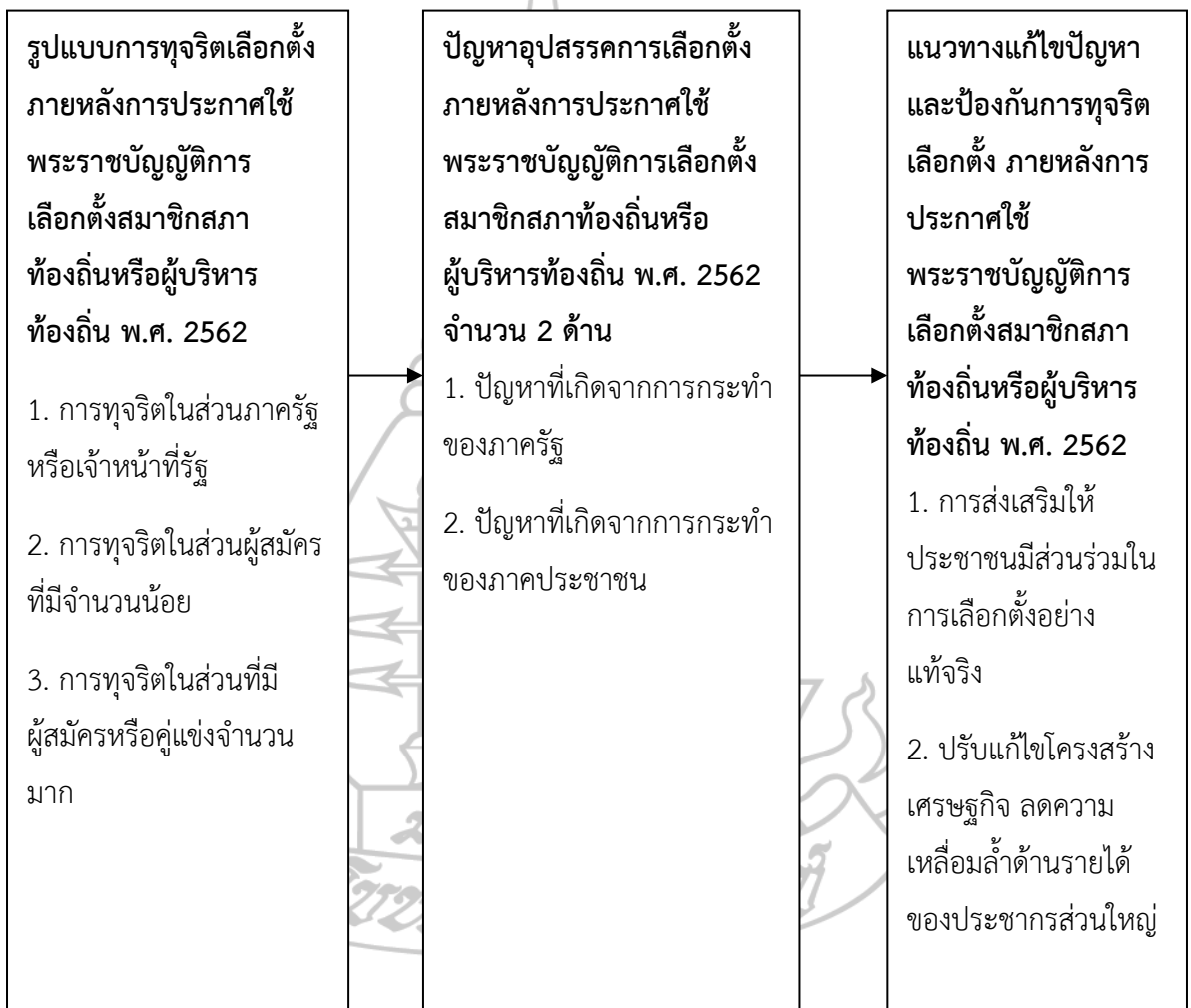
2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบล ตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สามารถกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษา ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ด้านเนื้อหา กล่าวถึง

4.1.1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.1.2 ปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบระหว่าง เทศบาล ตำบล กวียนหัท และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.1.3 แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.2 ด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาข้อมูลจากการเลือกตั้ง แห่งละ 2 ครั้ง ต่อเนื่องกัน ของ เทศบาลตำบล กวียนหัท อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ศึกษาข้อมูลจากการเลือกตั้ง ของ พ.ศ. 2555 และ พ.ศ. 2564 และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ศึกษาข้อมูลจากการเลือกตั้งของ พ.ศ. 2552 และ พ.ศ. 2564

4.3 ด้านพื้นที่ กรณีที่ได้ศึกษา ได้แก่ เขตพื้นที่ เทศบาลตำบล กวียนหัท อำเภอขลุง และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4.4 ด้านประชากร ศึกษาประชากรที่อยู่ในเขตพื้นที่ เทศบาลตำบล กวียนหัท อำเภอขลุง และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น/กำนัน, กลุ่มหัวหน้าคะแนนประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มกรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการเลือกตั้ง

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 ทำให้ทราบถึงรูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่าง เทศบาล ตำบล กวียนหัท และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

5.2 ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่าง เทศบาลตำบล กวียนหัท และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

5.3 ทำให้ทราบถึงแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ผู้ศึกษาได้ทำการค้นคว้าเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องการทุจริตเลือกตั้ง ซึ่งมีแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. การประกาศใช้และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562
2. แนวคิดการเลือกตั้งและการทุจริต
3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล
5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล
6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเกวียนหัก
7. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน
8. วิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การประกาศใช้และแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

1.1 สารสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

กองการเลือกตั้งท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2562, 1-13) สรุปสารสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยมีรายละเอียดสำคัญ ดังต่อไปนี้

1.1.1 กระบวนการจัดการเลือกตั้ง

การประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เมื่อวันที่ 16 เมษายน 2562 มีผลทำให้การควบคุมหรือจัดให้มีการเลือกตั้งท้องถิ่น เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ด้วยการเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการการเลือกตั้งในการตรวจสอบมากยิ่งขึ้น ให้มีบทบาทเชิงรุก ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการจัดเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น กำกับดูแลกระบวนการต่าง ๆ ทั้งหมด

ด้านการกำหนดพื้นที่และจำนวนเขตเลือกตั้ง

- 1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง เว้นแต่กฎหมายว่าด้วยสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น
- 2) สมาชิกสภาเทศบาล สำหรับสมาชิกสภาเทศบาลตำบล ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสองเขตเลือกตั้ง สมาชิกสภาเทศบาลเมือง ให้แบ่งเขตเทศบาลเป็นสามเขตเลือกตั้ง

1.1.2 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

การตัดสิทธิในกรณีที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จะนำไปสู่การเสียสิทธิในการเมือง ได้แก่ การสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน รวมไปถึงการถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น โดยมีกำหนดระยะเวลา ครั้งละ 2 ปี

1.1.3 ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

สาระสำคัญ คือ การปรับปรุงให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ นอกจากนี้ การประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เป็นการตั้งเป้าหมายเพื่อการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยสุจริต เที่ยงธรรม และป้องกันบุคคลที่ขาดคุณสมบัติเข้าสู่การเมืองท้องถิ่น

1.1.4 การดำเนินการตรวจสอบการเลือกตั้ง

ภายใต้แนวคิดที่กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทเชิงรุกนั้น ได้นำไปสู่การปรับปรุงการตรวจสอบการเลือกตั้ง โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถตรวจสอบการเลือกตั้งได้แม้ว่าจะไม่มีผู้ร้องเรียน หากคณะกรรมการการเลือกตั้งมีข้อสงสัยว่ามีการทุจริต กระทำความผิดในการเลือกตั้ง แม้ว่าจะมีการประกาศผลแล้ว คณะกรรมการการเลือกตั้งยังคงมีอำนาจในการสืบสวนข้อเท็จจริง

คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถสั่งให้สมาชิกสภาหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งได้ นำไปสู่การจัดการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างลง แม้ภายหลังศาลจะมีคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยว่า คำสั่งดังกล่าวของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ให้พ้นจากตำแหน่งนั้นมีชอบ แต่คำสั่งศาลดังกล่าวไม่กระทบต่อผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นใหม่ ประเด็นนี้กำหนดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาที่เคยเกิดขึ้นในอดีต เนื่องจากเคยมีกรณีเมื่อหลังศาลตัดสินแล้วพบว่าไม่มีความผิดเกิดขึ้นจริง แต่ได้มีการจัดการเลือกตั้งใหม่ไปแล้ว ทำให้กระทบต่อทั้งผู้สมัครเดิมและผู้ที่ได้รับตำแหน่งหลังการเลือกตั้งใหม่ การกำหนดประเด็นนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการยุติปัญหาในลักษณะดังกล่าว หากผู้เสียหายต้องการฟ้องร้องค่าเสียหายในทางกฎหมายแพ่งก็สามารถทำได้

ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้ปฏิบัติงาน จึงได้กำหนดให้มีการคุ้มครองการปฏิบัติงานโดยสุจริตของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง

1.1.5 การควบคุมการเลือกตั้ง

การกำหนดหัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นหรือปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกเลือกตั้ง จะทำให้เกิดปัญหาเรื่องความเหมาะสมในการวางตัวต่อผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นผู้กำหนดบุคลากรในสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือบุคลากรของรัฐอื่น ๆ เป็นผู้จัดการการเลือกตั้งแทนจะเหมาะสมกว่าในทางปฏิบัติ

1.1.6 ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้ง วิธีการหาเสียงเลือกตั้ง

ประเด็นซึ่งเกิดเป็นข้อหารื้อ เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กอาจไม่มีงบประมาณเพียงพอต่อการจัดการเลือกตั้ง ส่วนในประเด็นเรื่องการหาเสียงทางสื่อออนไลน์นั้น อาจทำให้ไม่สามารถตัดสินผ่านเวลานาเสนอ หรือการหาเสียงได้ว่าเกินกำหนดเวลาที่ได้ระบุไว้หรือไม่ ซึ่งอาจนำไปสู่การกลั่นแกล้งทางการเมืองในอนาคต

1.2 แนวคิดที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

วสันต์ เหลืองประภัสร์ (2561, 53) กล่าวว่า แนวคิดในการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เริ่มต้นจากแนวคิดที่จะมีการเปลี่ยนแปลงบางมาตราหรือเพิ่มเติมรายละเอียดบางอย่างเพื่อให้กระบวนการเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม รวมถึงมีกลไกในการกำกับควบคุมการเลือกตั้งที่เข้มงวดขึ้น อีกทั้งกรอบของรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันทำให้เนื้อหาสาระบางส่วนต้องมีการปรับเปลี่ยน โดยประเด็นที่ได้มีการปรับเปลี่ยนอย่างมีนัยสำคัญ ประกอบด้วย

ประการที่หนึ่ง การจัดการเลือกตั้งภายใต้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ฉบับนี้จะทำให้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งมีมากขึ้น ในการกำกับจัดการเลือกตั้ง การสืบสวน สอบสวน กรณีที่มีการร้องเรียนต่าง ๆ

ประการที่สอง การมีกลไกใหม่ทำหน้าที่ในการสอดส่องดูแลการเลือกตั้ง คือ ผู้ตรวจการเลือกตั้ง เป็นไปตามกรอบกฎหมายใหญ่ที่มีในการเลือกตั้งระดับประเทศ ในระดับท้องถิ่น จึงต้องมีบทบาทผู้ตรวจการเลือกตั้งด้วย

ประการสุดท้าย เรื่องกระบวนการในการร้องเรียนต่าง ๆ ซึ่งเปิดช่องร้องเรียนไปยัง คณะกรรมการการเลือกตั้งมากขึ้น

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นแม่บทในการจัดการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทุกระดับในประเทศไทย จำนวน 7,850 แห่ง เริ่มจากองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 โดยมีการปรับแก้ไขโครงสร้างและสาระสำคัญ เดิมซึ่งมีความแตกต่างไปจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายเดิม โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดการเลือกตั้ง การกำหนดกติกา การเลือกตั้ง รวมไปถึงคุณสมบัติของผู้สมัคร เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้งกฎหมายดังกล่าว ซึ่งถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าต้องให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามหลักธรรมาภิบาล รวมไปถึงการป้องกันการและปราบปรามการทุจริตได้

จึงอาจสรุปได้ว่าการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 จะทำให้การเลือกตั้งมีความเข้มงวดมากขึ้น ทำให้ภายหลังจากการจัดให้มีการเลือกตั้งนั้น กระบวนการประกาศผลการเลือกตั้งจะต้องมีความรอบคอบในการพิจารณา เนื่องจากมีการเปิดโอกาสให้ให้มีช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ เพิ่มขึ้นและง่ายขึ้น โดยให้ความสำคัญกับการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 (วสันต์ เหลืองประภัสร์, 2561, 53)

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, (2563) ข้อมูลจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ระบุว่า ประเทศไทยมีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 7,850 แห่ง ได้แก่ การปกครองรูปแบบพิเศษ จำนวน 2 แห่ง คือเมืองพัทยาและกรุงเทพมหานคร มีองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) จำนวน 76 แห่ง มี เทศบาล จำนวน 2,469 แห่ง แบ่งเป็น เทศบาลนคร จำนวน 30 แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน 192 แห่ง เทศบาลตำบล จำนวน 2,247 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 5,303 แห่ง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง จะประกอบไปด้วยอำนาจสองฝ่ายสำคัญ คือ ฝ่ายสภา หรือ ฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร

“สภาท้องถิ่น” มีอำนาจหน้าที่สำคัญ เช่น ริเริ่มและพิจารณาออก ‘กฎ’ ท้องถิ่นที่เรียกว่า ‘เทศบัญญัติ’ หรือ ‘ข้อบัญญัติ’ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามภารกิจขององค์กรนั้น ๆ กำกับดูแลการบริหารงานของฝ่ายบริหารให้เป็นไปตามที่ได้แถลงต่อสภา โดยมีเครื่องมือ เช่น การตั้งกระทู้ถาม การเปิดอภิปรายทั่วไป และการพิจารณาให้ความเห็นชอบในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงพิจารณางบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

“นายกฯ” หรือฝ่ายบริหาร มีอำนาจหน้าที่สำคัญ เช่น บริหารกิจการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารกิจการขององค์กรตามมติของสภา และหน้าที่ตามที่กฎหมายต่าง ๆ กำหนด จัดทำร่างแผนพัฒนา ร่างเทศบัญญัติ หรือข้อบัญญัติต่าง ๆ รวมถึงงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืองบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม เสนอต่อสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบต่อไป ฯลฯ

เทศบาลมีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาเทศบาล ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรี ปฏิบัติหน้าที่ฝ่ายบริหาร ส่วนองค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหาร คือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร

ในการเลือกตั้งแต่ละแห่ง ประชาชนจะได้เลือกตั้งผู้แทนฝ่ายบริหาร และฝ่ายนิติบัญญัติ โดยจะได้บัตรเลือกตั้งสองใบเพื่อกากบาทเลือกตั้งฝ่ายนิติบัญญัติ (ฝ่ายสภา) และฝ่ายบริหาร (นายก)

สำหรับเทศบาลนั้นประชาชนจะได้เลือกนายกเทศมนตรีโดยตรง และได้เลือกสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมีจำนวนไม่เท่ากัน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะลงคะแนนเลือกสมาชิกสภาเทศบาลได้ไม่เกิน 6 คน ให้เทศบาลตำบล แบ่งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภา 12 คน เทศบาลเมืองแบ่งเป็น 3 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภา 18 คน เทศบาลนครแบ่งเป็น 4 เขตเลือกตั้ง มีสมาชิกสภา 24 คน

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประชาชนจะได้เลือกนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง และได้เลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจากหมู่บ้านละ 1 คน โดยใช้เขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง และให้มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าจำนวนหมู่บ้าน หรืออย่างน้อยให้มี 6 คน

2.แนวคิดการเลือกตั้งและการทุจริต

2.1 ความหมายของการเลือกตั้ง

วิสุทธิ์ โปธิแทน (2550: 63) ในสังคมสมัยใหม่ สามารถจำแนกรูปแบบของประชาธิปไตยได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) อีกหนึ่งรูปแบบคือ ประชาธิปไตยแบบมีผู้แทน (Representative Democracy) หรือที่เรียกกันว่า ประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) เพื่อใช้อำนาจทางการบริหารปกครองไม่ว่าจะผ่านระบบรัฐสภา การเลือกตั้งจึงเป็นกลไกที่ใช้ในระบบประชาธิปไตยที่ประชาชนได้แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมือง ด้วยการใช้สิทธิของตนเองลงคะแนนเสียงเลือกผู้แทน เพื่อทำหน้าที่แทนตนในการปกครอง จึงกล่าวได้ว่า การเลือกตั้งเป็นกลไกหนึ่งที่สะท้อนเจตนารมณ์ที่แท้จริงของประชาชนและ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของการมีส่วนร่วมในอุดมการณ์ประชาธิปไตย

กระมล ทองธรรมชาติและคณะ (2541: 1) ให้ความหมายของการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมือง ซึ่งแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ด้วยการไปออกเสียงเลือกตั้งผู้แทนของตนเพื่อทำหน้าที่ในรัฐสภาและในรัฐบาลเป็นรูปแบบการแสดงออกของประชาชนที่ต้องการเรียกร้องและต้องการความสนับสนุนให้มีการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ เกี่ยวกับการเมืองหรือนโยบายสาธารณะที่กระทบต่อประชาชน

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2555: 201) กล่าวว่า หมายถึง ขั้นตอนการปฏิบัติงานทางการเมือง เนื่องจาก การเลือกตั้งถือเป็นกระบวนการแสดงออกของประชาชนในความต้องการประชาธิปไตย โดยความต้องการหรือความประสงค์นั้นหมายถึงการเรียกร้องให้สนับสนุนเกี่ยวกับการตัดสินใจหลายๆด้านในระบบการเมือง

วัชร ไซยสาร (2551: 8-9) กล่าวว่า การเลือกตั้งเป็นกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยได้มีส่วนร่วมทางการเมือง (Participation) กระบวนการที่แสดงออกถึงความต้องการของประชาชนที่เรียกร้อง หรือต้องการให้มีการสนับสนุนการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือการละเว้นอย่างใดอย่างหนึ่งต่อการเมือง การตัดสินใจต่อนโยบายสาธารณะที่จะเกิดผลกระทบต่อประชาชน ด้วยกระบวนการหวังพรรคการเมืองหรือผู้แทนทางการเมืองที่มีวิสัยทัศน์และอุดมการณ์ตรงกับความต้องการของตน หรือพรรคการเมืองที่ตนใช้อำนาจประชาธิปไตยเป็นผู้เลือกเข้าไปทำหน้าที่นั่นเอง

สรุป รูปแบบการเลือกตั้งของสังคมในปัจจุบัน จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่ ประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy) และ ประชาธิปไตยทางอ้อม (Indirect Democracy) เป็นการแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการใช้สิทธิของตนเอง เลือกผู้แทนเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง หรือตัดสินใจด้านนโยบายสาธารณะอันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมมาก

ที่สุด ซึ่งในการเลือกตั้งแต่ละครั้งประชาชนจะมีความคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผู้ที่ตนเลือกนั้นจะสามารถรักษาผลประโยชน์ของตนได้

2.2 ปรัชญา หลักเกณฑ์และประเภทการเลือกตั้ง

2.2.1 ปรัชญา การเลือกตั้ง

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ (2542, น. 21-29) ปรัชญาการเลือกตั้งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ประการดังนี้

ประการแรก การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิตามธรรมชาติ (Natural Rights) สิทธิที่เกิดขึ้นพร้อมกับตัวของปัจเจกบุคคลในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐ ซึ่งหากบุคคลผู้ใดเป็นผู้บรรลุนิติภาวะมีความเป็นผู้ใหญ่และไม่มีลักษณะต้องห้ามแล้ว จะมีสิทธิในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

ประการที่สอง คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นถือว่าเป็นภารกิจของสาธารณะ การให้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งจึงจำกัดเฉพาะแก่บุคคลที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ด้วยดีเท่านั้น

ประการที่สาม คือ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมีสภาพเป็นสิทธิคัดค้านการกระทำ กล่าวคือผู้ออกเสียงลงคะแนนที่คัดค้านการกระทำ หรือนโยบายของรัฐ จะลงคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งพรรคการเมืองที่ตรงกันข้ามกับผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สนับสนุนรัฐบาล

2.2.2 หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ (2542, น. 21-29) หลักเกณฑ์ของการเลือกตั้งที่เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป คือ

1) *ความเป็นอิสระแห่งการเลือกตั้ง* หมายถึง วิธีแสดงเจตจำนงที่มีความเป็นเสรีในแต่ละปัจเจกบุคคลในการแสดงออกของสิทธิในการตัดสินใจเลือกตัวแทนที่ตนพอใจ โดยปราศจากเงื่อนไขหรือการบังคับใด ๆ ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจ

2) *หลักการเลือกตั้งตามกำหนดเวลา* เป็นการกำหนดระยะเวลาในการจัดให้มีการเลือกตั้งซึ่งเป็นไปตามกฎหมาย เป็นการกำหนดระยะเวลาที่สร้างความมีแบบแผนการเลือกตั้งและยังเอื้อประโยชน์ต่อประชาชนในเรื่องการพิจารณาตัดสินใจเลือกตัวแทนของตน

3) *การเลือกตั้งที่ยุติธรรม* หมายถึง การเลือกตั้งต้องไม่เกิดขึ้นเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในสังคม ในการเลือกตั้งต้องปราศจากการแทรกแซงของอำนาจอิทธิพลทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และเรื่องของการทุจริตการเลือกตั้ง การแข่งขันเพื่อชนะการเลือกตั้งต้องเป็นไปอย่างเสรีภายใต้ขอบเขตของกฎหมายและกติกาทางสังคมที่อยู่บนพื้นฐานความยุติธรรม ความเสมอภาค ความถูกต้อง

4) การให้สิทธิการเลือกตั้งในการทั่วไป หมายถึงการให้สิทธิแก่ประชาชนต้องเป็นไปอย่างเท่าเทียมกันไม่ได้จำกัดโดยใช้สถานภาพทางสังคมหรือสถานภาพทางเศรษฐกิจมาเป็นเกณฑ์ แต่การกำหนดสิทธิการเลือกตั้งต้องกำหนดขึ้นตามกฎหมายที่เหมาะสมและเท่าเทียมกัน

5) หลักการลงคะแนนเสียงลับ เป็นการลงคะแนนเสียงที่ไม่มีผู้ใดทราบได้ว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้เลือกหรือลงคะแนนของตนให้ผู้สมัครคนใด เพื่อให้เกิดความมีอิสระและปราศจากอิทธิพลแทรกแซง บังคับที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิได้

จากหลักการในการเลือกตั้ง ประโยชน์ของการเลือกตั้งจึงปรากฏ 2 ประการ คือ

1) เป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจทางการเมืองของรัฐบาลหรือผู้ปกครองที่มาจาก การเลือกตั้งสามารถกระทำการต่าง ๆ ได้ในนามของประชาชน

2) เป็นกลไกกลไกต่ออำนาจโดยสันติวิธี เราจะเห็นว่ากระบวนการการเลือกตั้ง นั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญในการใช้อำนาจทางการเมือง การใช้อำนาจดังกล่าวต้องได้รับความยินยอมจากสมาชิกทางสังคม เป็นการแสดงออกทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่มีความชัดเจนที่สุด ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับระบบการเลือกตั้ง คือ การจัดการแข่งขันเพื่อให้ได้เป็นตัวแทนของอำนาจเหล่านั้น การเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย

เกณฑ์อีกประเภทหนึ่งที่ใช้เพื่อจำแนกรูปแบบหรือชนิดของการเลือกตั้ง การสังกัดกลุ่มการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้ง ก็เป็นซึ่งใช้กันอยู่ในการเลือกตั้งในประเทศสหรัฐอเมริกา เทอร์เนอร์ และคณะ (Turner and Others, 1996: 214) อ้างถึงใน ธโรธร ตูทองคำ, 2545: 535-536) ได้กล่าวถึงประเภทของการเลือกตั้งไว้ 2 แบบ คือ แบบที่หนึ่งการเลือกตั้งแบบอิงสังกัด (Partisan Election) การเลือกตั้งระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น เช่น เลือกตั้งผู้แทนราษฎร เลือกตั้งนายกเทศมนตรี เป็นต้น แบบที่สองการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด (Non-Partisan Election) เป็นแบบที่ผู้สมัครไม่ได้อิงสังกัด ซึ่งในบางรัฐใช้เป็นรูปแบบในการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเมือง หรือแม้แต่คณะกรรมการบริหารโรงเรียนในท้องถิ่นก็ใช้รูปแบบนี้ เมื่อพิจารณาการแบ่งประเภทของการเลือกตั้งดังกล่าวจะพบว่า การเลือกตั้งในระดับชาติของประเทศไทยนั้น ซึ่งได้แก่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จะเป็นการเลือกตั้งแบบอิงสังกัดพรรคการเมือง ในขณะที่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา และการเลือกตั้งสภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่น เช่น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกเทศมนตรี เป็นการเลือกตั้งแบบไม่อิงสังกัด แม้ในทางจริงแล้วเรามักจะได้ยินเสมอว่าการเลือกตั้งผู้แทนประชาชนดังกล่าวนี้ มักมีพรรคการเมืองหนุนหลัง หรือให้การสนับสนุนไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ก็มักจะเป็นไปในทางลับ

2.3 การทุจริตคอร์รัปชัน

ฐานันท์ วรรณโกวิทย์,(2554) กล่าวว่า การคอร์รัปชัน โดยสภาประชาคมยุโรป ให้ความหมายว่า การใช้อำนาจปกครองที่ไม่ถูกต้องเพื่อสร้างผลประโยชน์ให้ตนเอง การติดสินบน หรือ การกระทำการใดของบุคลากรของรัฐหรือเอกชนประพฤติที่ฝ่าฝืนหน้าที่ของตน โดยไม่สมควรกับ ตำแหน่งหน้าที่ของตนในฐานะเจ้าพนักงานแห่งรัฐ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานเอกชน ตัวแทนหรือฐานะ ความสัมพันธ์อื่นๆ โดยมุ่งประสงค์ให้ได้รับประโยชน์ใดๆแก่ตนเองหรือคนอื่น กล่าวโดยสรุป คือ การใช้อำนาจเพื่อกระทำผิดกฎหมายที่มีความประสงค์ให้ตนเองหรือกลุ่มคนของตนได้รับผลประโยชน์ เกิดขึ้นได้ทั้งใน ระบบรัฐบาลและระบบเอกชน

2.3.1 ประเภทของการทุจริตคอร์รัปชัน

สังคีต พิริยะรังสรรค์ (2546,น. 20-25) ได้ให้ความหมายของการคอร์รัปชัน ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีตที่มีมายาวนานของมนุษยชาติ แต่เริ่มมีการศึกษาอย่างเป็นวิชาการเมื่อช่วง ปลายคริสต์ศตวรรษที่ 20 โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงประมาณกลางศตวรรษที่ 1960 ที่มีนักวิชาการ หลายท่านศึกษาถึงเรื่องความทันสมัยกับการพัฒนา (Modernization and Development) ในอดีต นั้นการคอร์รัปชันมีเพียงแค่มิที่รูปแบบ เช่น การโกงหรือการติดสินบน แต่ปัจจุบัน มีการพัฒนาเป็น อย่างมาก นักวิชาการ หน่วยงาน หรือสถาบันต่าง ๆ ได้เสนอแนวคิดประเภทคอร์รัปชัน ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) *คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการสมัยใหม่ (Public Office)* เป็นแนวคิดที่มองว่าการคอร์รัปชันเป็นการแสดงออกของการใช้อำนาจในทางที่ผิดเพื่อหวัง ผลประโยชน์ส่วนตัวโดยเกี่ยวข้องกับการให้สินบน ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินทองเสมอไป

2) *คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ (Economic)* การคอร์รัปชันจะเป็นเรื่องของข้าราชการที่ฉ้อฉลเห็นว่าหน่วยราชการของตนเองเหมือนเป็นแหล่งทำธุรกิจที่เขาจะแสวงหารายได้ให้มากที่สุด หน่วยราชการจึงกลายเป็นสถานที่มุ่งหากำไรใส่ตัวสูงสุด

3) *คอร์รัปชันที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดเรื่องผลประโยชน์สาธารณะ (Public Interest)* เป็นแนวคิดที่มองว่าการคอร์รัปชัน เป็นการใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ ความพึงพอใจหรือ ชื่อเสียง หรือเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มหรือชนชั้นในลักษณะที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือมาตรฐานที่กำหนด พฤติกรรมในเชิงศีลธรรม

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2547,น. 35) กล่าวว่าองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการ ทุจริตคอร์รัปชัน มีโครงสร้างรากฐานอันแข็งแกร่งและดำรงอยู่ในปัจจุบัน มีสาเหตุมาจาก องค์ประกอบ ดังนี้

1. ระบบการเมืองและระบบราชการมีเกราะกำบังที่หนาแน่น

2. ภาคประชาชนขาดความเข้มแข็งและขาดผู้นำในการต่อต้าน

3. ค่านิยมที่เป็นอุปสรรคฝังรากลึกลงไปในสังคม ค่านิยมของคนในสังคมที่เป็นเหตุให้เกิดพฤติกรรมคอร์รัปชัน เช่น ค่านิยมในสังคมอุปถัมภ์

การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ซึ่งปัจจุบันในสังคมยังขาดอุดมการณ์และขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวมทั้งนี้นักวิชาการได้อธิบายถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันแตกต่างกันออกไป เช่นสาเหตุที่ทำให้เกิดคอร์รัปชันในภาครัฐ เพราะภาครัฐมีอำนาจจัดสรรสิ่งที่คุณอื่นต้องการและขั้นตอนการปฏิบัติงานใช้เวลาเกินความจำเป็น และผลที่ได้ไม่คงที่ ก่อให้มีสภาพที่ไม่ปกติ ในสิ่งที่ประชาชนคาดหวังกับสิ่งที่ประชาชนได้รับ ส่งผลให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตามที่ต้องการด้วยการใช้อิทธิพลทางการเมืองเข้ามาบีบบังคับดังกล่าว

2.3.2 การทุจริตการเลือกตั้ง

ศุภชัย สมเจริญ (2565: 4) กล่าวว่า สภาพปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ นอกจากการซื้อสิทธิขายเสียงโดยจ่ายเงิน ทรัพย์สิน โดยตรง ยังมีการใช้กลวิธี เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายในรูปแบบที่ซับซ้อนและแยบยลขึ้น และหรือกระทำการในช่วงที่กฎหมาย ไม่มีผลบังคับใช้ เช่น จัดทำศนศึกษาออกพื้นที่ในช่วงเวลาที่กฎหมายยังไม่มีผลบังคับใช้ แอบแฝง โดยการจัดเลี้ยง ร่วมบริจาคเงินและหรือสิ่งของในงานทำบุญประเพณีต่าง ๆ ในจำนวนมากกว่าปกติ โอนเงินผ่านเครื่องโอนเงินอัตโนมัติ ให้อุ้มเงินโดยไม่ต้องส่งคืน ให้ปรับสิ่งของ/สินค้าจากร้านค้า รับประทานอาหารจากร้านค้าโดยไม่ต้องชำระเงิน เสนอนโยบายในลักษณะประชานิยมที่ไม่มี งบประมาณรองรับ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าว เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งทุกระดับ แต่ต้องยอมรับว่า หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรก มีการลงโทษผู้กระทำทุจริตการเลือกตั้งได้น้อยกว่าที่ควร โดยสาเหตุสำคัญมาจากการที่กฎหมายยังมีช่องว่างรวมทั้งมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายและกลไกป้องกันปราบปรามการซื้อสิทธิขายเสียงยังไม่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยเฉพาะ กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายใน 30 วัน ส่งผลให้ผู้กระทำทุจริตการเลือกตั้งส่วนหนึ่งได้เข้าสู่ตำแหน่งและกลายเป็นผู้มีอิทธิพลเข้าไปทำความเสียหายให้แก่ประเทศและท้องถิ่น รวมทั้งทำใ้บุคคลที่จะมาเป็นพยานในคดีเลือกตั้ง เกิดความเกรงกลัว จากสภาพการณ์ดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ไม่ว่ารัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะบัญญัติที่มาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โครงสร้างและบทลงโทษไว้รุนแรงเพียงใดก็ยังไม่สามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนให้การเลือกตั้งบรรลุเป้าหมายการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมได้ ซึ่งมีสาเหตุและปัจจัยสำคัญ ดังต่อไปนี้

1) ผลลัพธ์หรือเป้าประสงค์ในการเลือกตั้งของพรรคการเมือง และผู้สมัครรับเลือกตั้ง บางส่วนอยู่ที่การได้มาซึ่งคะแนนเสียงจำนวนมาก ส่งผลให้ขาดจิตสำนึกตระหนักต่อบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่จะร่วมกันสร้างสรรค์การเมืองการ

ปกครอง ให้มีความเข้มแข็ง สร้างคุณประโยชน์ต่อประชาชนและประเทศชาติ การพยายามเอาชนะ การเลือกตั้ง ที่ไม่คำนึงถึงกฎหมาย และความเสมอภาคเท่าเทียมกันในการหาเสียงเลือกตั้ง การซื้อ สิทธิขายเสียง และการทุจริตเลือกตั้งโดยรูปแบบวิธีการต่าง ๆ ที่แนบเนียนแยบยลมากขึ้น จึงปรากฏ ให้เห็นอยู่เสมอ ทั้งในการเลือกตั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่น

2) ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 คณะกรรมการ การเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดสำนวนร้องคัดค้านการเลือกตั้ง เพื่อสั่งให้มี การเลือกตั้งใหม่หรือสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง ภายใน 60 วันนับแต่ วันเลือกตั้ง และภายหลังประกาศผลการเลือกตั้งแล้ว กฎหมายไม่ได้กำหนดระยะเวลาในการ ดำเนินการสืบสวนและไต่สวนเพื่อหาข้อเท็จจริง

3) การบังคับใช้กฎหมายยังมีข้อบกพร่อง บางครั้งพบว่าเจ้าหน้าที่ผู้บังคับใช้ กฎหมาย หรือที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเลือกตั้ง หรือการสืบสวนและไต่สวนการทุจริตการเลือกตั้ง มี ส่วนร่วม ในการกระทำทุจริตเสียเอง

4) โครงสร้างทางสังคมไทย โดยเฉพาะสังคมชนบทมีวัฒนธรรม "ระบบอุปถัมภ์" ที่มีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ผู้ที่เข้มแข็งมีอำนาจอิทธิพลสูงกว่า ก็จะคอยช่วยเหลือ ให้ การอุปถัมภ์ผู้ที่อ่อนแอ พรรคการเมืองหรือผู้สมัครจึงมักจะอาศัยผู้มีอิทธิพลหรือผู้นำในท้องถิ่น ที่ เรียกว่า "หัวคะแนน" เป็นผู้ช่วยเหลือในการหาเสียง เพราะผู้มีอิทธิพลเหล่านี้มีบทบาทสำคัญ ในการ จูงใจ ชักนำ ควบคุมกำกับ หรือใช้กลวิธีต่าง ๆ ให้ประชาชนลงคะแนนเสียงให้พรรคการเมือง หรือ ผู้สมัครที่ตนให้การสนับสนุน ประชาชนจึงไม่มีอิสระในการใช้ดุลพินิจหรือตัดสินใจคะแนนเสียงด้วย ตนเอง แต่จะลงคะแนนเสียงตามความต้องการหรือการชักนำของผู้มีอิทธิพล

5) ประชาชนบางส่วนขาดความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ส่งผลให้การ ตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้งจึงเป็นไปในลักษณะต่างตอบแทน โดยมีได้แยกแยะระหว่างการมอบ อำนาจ อธิปไตยให้ผู้แทนในการทำหน้าที่ทางด้านนิติบัญญัติ และด้านบริหารกับการตอบแทนผู้มี พระคุณ ที่มาช่วยค้ำจุนทางด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นความจำเป็นที่เป็นผลประโยชน์เฉพาะตัว และได้รับการตอบสนองในระยะสั้น

6) การปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรเอกชนตรวจสอบการเลือกตั้ง บางองค์กรมีความ ปัญหา ความไม่พร้อมในการปฏิบัติงานของอาสาสมัคร ทั้งด้านจำนวนบุคลากร ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ บทบาทอำนาจหน้าที่ ไม่ได้ปฏิบัติงานและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การปฏิบัติหน้าที่ ขององค์กรเอกชนในภาพรวมยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร และในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทน

ราษฎร เมื่อวันที่ 24 มีนาคม พ.ศ. 2562 คณะกรรมการการเลือกตั้งก็มีได้ใช้องค์กรเอกชนช่วยตรวจสอบ การเลือกตั้งทั้ง ๆ ที่มีกฎหมายให้อำนาจไว้ และกรณีเป็นการเลือกตั้งท้องถิ่นขนาดเล็ก คนในท้องถิ่น ส่วนใหญ่รู้จักกัน จึงเกิดความเกรงใจในการทำหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้ง อีกประการหนึ่งในการ เลือกตั้งครั้งดังกล่าวคณะกรรมการการเลือกตั้งได้แต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบการเลือกตั้งตามกฎหมายอยู่แล้ว ดังนั้น การมีได้ใช้องค์กรเอกชนช่วยตรวจสอบการเลือกตั้งเป็นการประหยัด งบประมาณรายจ่ายที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับมาในจำนวนจำกัดในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการเลือกตั้งที่ผ่านมา ยังไม่มีประสิทธิภาพดีพอ ไม่สามารถจับทุจริตเลือกตั้งได้แม้แต่รายเดียว เนื่องจากการทำงานเฉพาะกิจเฉพาะคราว และไม่ชำนาญพื้นที่เพราะต้องจับสลากมาปฏิบัติงานในพื้นที่ที่ไม่ใช่ภูมิลำเนาของตน ซึ่งเรื่องผู้ตรวจ การเลือกตั้งนี้จะต้องมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายในวาระต่อไป

7) *หน่วยงานอื่น ๆ* ตลอดจนภาคประชาชนบางส่วน เข้าใจว่าการจัดการเลือกตั้ง และการแก้ไขปัญหาการทุจริตเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหน้าที่เฉพาะของ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จึงไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ปัญหาดังกล่าวการเลือกตั้งที่ “ไม่” สุจริตและเที่ยงธรรมของการเมืองไทยในอดีตที่ผ่านมา การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปครั้งแรกในประเทศไทยคือ การเลือกตั้ง เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2476 หลังจากเกิดเหตุการณ์กบฏบวรเดช พระยาพหลพลพยุหเสนา นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น

ต่อมามีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไปอีกหลายครั้ง การเลือกตั้งในระยะแรก ๆ กระทรวงมหาดไทยเป็นหน่วยงานหลักที่รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง โดยมี ส่วนราชการอื่น ๆ ให้ความร่วมมือ สำหรับบทบาทในการควบคุมการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งนั้นอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานด้านกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้แก่ เจ้าพนักงานตำรวจ พนักงานอัยการ และศาลยุติธรรม

การเลือกตั้ง “ก่อน” การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จากการศึกษาพบว่า การเลือกตั้งที่ “ไม่” สุจริตและเที่ยงธรรม ก่อนการประกาศ ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการใช้อำนาจรัฐ และอิทธิพล บารมีของผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐในการแทรกแซงกระบวนการ การเลือกตั้ง ซึ่งมักจะเป็นไปอย่างค่อนข้างกว้างขวางและเอิกเกริก เช่น ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วไป เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2500 ปรากฏว่า การเลือกตั้ง เป็นไปอย่าง “ไม่” สุจริตและเที่ยงธรรม มีการทุจริตการเลือกตั้งอย่างเอิกเกริก เช่น การ เวียนเทียนลงบัตร การส่งรหัสให้เลือกผู้แทนของตน มีการปิดตราพรรคเสริมนั่งศिला (พรรครัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม) มีรูปหัวไก่สีแดงเป็นเครื่องหมายที่กระเป๋ามองเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อ

กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง เห็นรูปที่กระเป๋าก็จะให้บัตรลงคะแนนแก่ผู้มาใช้สิทธิทันทีโดยไม่ต้องตรวจสอบรายชื่อ มีการใช้อำนาจ รัฐอย่างเต็มที่ ในการทุจริตการเลือกตั้ง ทำให้นักศึกษาเดินขบวนประท้วงจอมพล ป. พิบูลสงคราม และท้ายที่สุดนำไปสู่การปฏิวัติโดยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

การเลือกตั้ง “หลัง” การประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 การเลือกตั้งหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา ใช้ระบบห้วคะแนน ซึ่งห้วคะแนนมีหน้าที่ช่วยในการหาเสียงให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและ พรรคการเมือง รวมทั้งทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการซื้อเสียงจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งและพรรคการเมือง ถูกนำมาใช้ในเขตเลือกตั้งต่าง ๆ กันอย่างกว้างขวาง นอกจากระบบห้วคะแนนแล้วยังมีการใช้อำนาจรัฐเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งจากฝ่ายที่มีอำนาจรัฐอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ลักษณะของการเลือกตั้งที่ “ไม่” สุจริตและเที่ยงธรรมภายหลังการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นต้นมา ปรากฏเป็นรูปธรรม ในลักษณะของการร้องเรียนและนำไปสู่การดำเนินคดีแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ชนะการเลือกตั้ง ในแต่ละเขตการเลือกตั้ง ซึ่งคดีการกระทำผิดกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งจะนำเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อวินิจฉัยว่าสมควรนำคดีฟ้องไปยังศาลยุติธรรมหรือไม่ ซึ่งคดีการกระทำผิดดังกล่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 เช่น

1) ผู้สมัครรับเลือกตั้งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งห้ามมิให้ผู้สมัคร หรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่ตนเอง หรือผู้สมัครอื่น หรือพรรคการเมืองใด หรือให้งดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือพรรคการเมือง ด้วยวิธีการต่าง ๆ

3) กระทำความผิด โดยวิธีการโฆษณา

4) กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2550 ซึ่งห้ามมิให้ผู้ใดดำเนินการ หรือยินยอมให้มีการย้ายบุคคลใดเข้ามาในทะเบียนบ้านของตนเพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งโดยมิชอบและห้ามมิให้ผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง เพื่อการเลือกตั้งหรือนำกลับไปจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะ

ตลอดระยะเวลาที่มากกว่าสองทศวรรษ สภาพสังคมไทยวนเวียนอยู่กับปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองนับตั้งแต่การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา การเมืองไทยตกอยู่ใน วัฏวนของการประท้วงจากกลุ่มต่าง ๆ ที่สูญเสียผลประโยชน์หรือกลุ่มการเมืองที่มีแนวความคิด

ทางการเมืองแตกต่างกัน สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันออกมารวมตัวกันเพื่อขับไล่รัฐบาลที่บริหารประเทศอยู่ในขณะนั้น รวมถึงมีพรรคการเมืองบางพรรคที่คว่ำบาตรไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้ง มีการทุจริต ซื่อสืทธิขายเสียง ตลอดจนมีการตีความกฎหมายไปในทิศทางที่เอื้อประโยชน์ให้แก่กลุ่มของตนเอง แม้จะมีความพยายามจากหลายฝ่ายที่จะเข้ามาช่วยคลี่คลายสถานการณ์เหล่านั้นให้เป็นที่ไปตามวิถีทางการปกครองระบอบประชาธิปไตยก็ไม่สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้

เริ่งวิทย์ โพธิ์ทอง (2549, น. 48) อธิบายถึงรูปแบบพฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งเบี่ยงเบน โดยเริ่มจากการใช้อิทธิพลของระบบราชการ พรรคการเมืองที่เป็นรัฐบาลหรือมีสมาชิกของพรรคดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีของกระทรวงมหาดไทย ย่อมมีโอกาสใช้อิทธิพลของระบบราชการเพื่อสร้างความสำเร็จเปรียบให้กับการหาเสียงให้กับลูกพรรคของตนทั้งทางตรงและทางอ้อมนอกจากนี้ยังมีกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข ฯลฯ

2.4 มลเหตุที่นำไปสู่ระบบการทุจริตการเลือกตั้ง

ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2561, น. 13-16) ได้กล่าวถึงมลเหตุที่นำไปสู่ระบบการทุจริตการเลือกตั้ง อันเกิดจากมลเหตุสำคัญ ๆ ไว้ 3 ประการ ดังนี้

ประการแรก วัฒนธรรมทางการเมืองแบบอำนาจนิยมภายใต้ระบบอุปถัมภ์ที่อิงอาศัยนโยบายประชานิยม เมื่อพิจารณาถึงบริบททางการเมืองไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองใน พ.ศ. 2475 จะพบว่าโครงสร้างทางสังคมไทยยังมีความเกรงกลัวต่ออำนาจของผู้มีอิทธิพลทางการเมือง จนทำให้ประชาชนผ่านการกล่อมเกลாதาสังคม (socialization) ว่าการยอมจำนนต่อผู้มีอิทธิพลหรือมีอำนาจเป็นสิ่งที่ควรทำ ประกอบกับการดำรงอยู่ของระบบอุปถัมภ์ ที่มีอยู่มาอย่างยาวนานในสังคมไทย ทำให้ประชาชนเข้าใจว่าการเป็นผู้รับที่เสียเปรียบเป็นการเหมาะสม

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนที่อยู่ในฐานะของผู้รับ จึงเป็นการแสดงออกในเชิงพฤติกรรมในการยอมรับการแลกเปลี่ยนในเชิงอุปถัมภ์ด้วยการหยิบบัณฑิตนโยบายประชานิยมเพื่อมุ่งหวังครอบงำประชาชนให้เกิดการพึ่งพิงนักการเมืองมากกว่าและเปลี่ยนในเชิงผลประโยชน์ต่างตอบแทนที่คำนึงถึงความต้องการคนส่วนใหญ่ การแลกเปลี่ยนในเชิงอุปถัมภ์เป็นการคาดหวังและการมอบผลประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังที่ประชาชนเป็นผู้รับประโยชน์จากสิ่งที่เรียกร้องต่อนักการเมืองและเมื่อนักการเมืองมอบให้แล้วก็จะได้รับผลประโยชน์ตอบแทนกลับด้วยคะแนนเสียง

ประการที่สอง การปรับเปลี่ยนบทบาททางการเมืองของกลุ่มทุน กลุ่มธุรกิจทางการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศไทยโดยมีเหตุผลทางโครงสร้างของกลุ่มการเมืองและความสัมพันธ์ทางอำนาจ ระหว่างอำนาจทางการเมืองและอำนาจทางเศรษฐกิจ ระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นปัจจัยหรือช่องทางสำคัญที่ส่วนใหญ่จะเปิดโอกาสให้กลุ่มธุรกิจเข้ามามีบทบาททางการเมืองมากขึ้น ก่อให้เกิดนโยบายตอบสนองหรือให้ประโยชน์กลุ่มหรือธุรกิจมากกว่าประชาชน บ่งชี้ถึงความล้มเหลวของการ

สร้างโอกาสให้ประชาชนให้ได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ตลอดจนยากที่ประชาชน ซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจะมีศักยภาพในการผลักดันตนเองให้สามารถเข้าสู่ระบบการเมืองได้

ประการที่สาม ความอ่อนแอของระบบและกลไกในกระบวนการตรวจสอบ หลาย ขั้นตอนของการบริหารบ้านเมือง ในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ปรากฏบทบาทของประชาชน ตลอดเวลาในประเทศประชาธิปไตย ทั้งในการแสดงถึงปัญหา ความต้องการ การตรวจสอบการใช้ อำนาจ แต่ด้วยระบบการตรวจสอบที่อ่อนแอ ขาดศักยภาพในการทำงาน

2.4.1 รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้ง

ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร (2561, น. 13-16) นำเสนอกลยุทธ์ในการทุจริตการเลือกตั้ง ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ การทุจริตในส่วน ผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย และการทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัคร หรือคู่แข่งจำนวนมาก

ประเภทแรก การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่รัฐ ประกอบด้วย

1) การอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดการเลือกตั้ง โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับชาติมักสร้างเครือข่ายสายสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ เหล่านี้เป็นอย่างตึงจนเกิดเป็นระบบผูกขาด

2) การเข้าถึงผู้ชี้ขาดจากการเลือกตั้ง เพราะเมื่อหากพบการทุจริตเกิดขึ้นจริง การเข้าถึงกรรมการย่อมทำให้การเลือกตั้งนั้นเกิดผลที่พึงประสงค์ตามมาได้เสนอ การเข้าถึงกรรมการ ที่ดูแลการเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่ผู้สมัครเข้ารับเลือกตั้งมีความประสงค์เพื่อเข้าถึงในทางลับ ๆ

3) การบริหารหน่วยเลือกตั้งด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น ส่งบุคคลที่ไว้ใจไปเป็น กรรมการหน่วย การแอบให้สินบนกรรมการหน่วย การส่งบุคคลไปกดดันผู้ใช้สิทธิในแต่ละหน่วย การ บริหารจัดการหน่วยเลือกตั้งได้จึงหมายถึงกระบวนการทุจริตอื่น ๆ ที่สามารถทำได้ง่ายขึ้น

4) การทุจริตด้วยกลไกรูปแบบชาวบ้าน คือ การสร้างสถานการณ์ให้เกิดขึ้น เพื่อหันเหความสนใจ ในความตั้งใจเพื่อทำการทุจริตการเลือกตั้งในลักษณะนี้ ถือเป็นวิธีการที่อาจ เรียกว่า “ปล้นเข็มขัดแชมป์กันหน้าเวที”

ประเภทที่สอง การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย ประกอบด้วย

1) กรณีของการต่อสู้ที่มีคู่แข่งแค่ 2 คนนั้น การฉวยโอกาสเจรจาให้อีกฝ่ายยอม ถอนตัวจากการสมัครถือว่าเป็นสิ่งที่คู่แข่งทางการเมืองมักเลือกที่จะกระทำ เพราะได้ประโยชน์กันทั้ง สองฝ่าย โดยมากมักใช้วิธีการที่อาจเรียกว่า “การซื้อคู่แข่ง”

2) การข่มขู่ให้เกรงกลัวปัญหาสำคัญของการต่อต้านจากฝ่ายตรงข้ามที่ไม่ ยอมรับข้อเสนอในการเจรจาย่อมทำให้เกิดยุทธวิธีในการต่อสู้ทางการเมืองที่เข้มข้นมากขึ้น ด้วยการ ข่มขู่ผู้สมัครรับเลือกตั้งฝ่ายตรงข้าม โดยการข่มขู่หรืออาจลอบทำร้าย กลวิธีทำลายคู่แข่ง ได้แก่ การฉีกโปสเตอร์หาเสียงของฝ่ายตรงข้าม การขุดคุ้ยประวัติคู่ต่อสู้เพื่อมาประจานให้คนเกลียด

การจัดหาเมื่อปีรับจ้างเพื่อฆ่าหวัคเนนของฝ่ายตรงข้าม ซึ่งเรียกว่า “ไขโป่ง” การปะระเบิดในการปราศรัย ฯลฯ

3) การต่อสู้ด้วยยุทธวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ฝ่ายตนชนะ โดยเฉพาะการจ่ายเงินซื้อคเนนเสียงแบบพุ่มพูนแข่งขันกัน ต้องใช้เงินจำนวนมหาศาล วิธีนี้จึงทำให้เกิดการใช้เงินแข่งขันกันอย่างบ้าคลั่ง เนื่องจากทั้งสองฝ่ายจะแข่งขันกันทุ่มเงินซื้อคเนนกันคนละหลายรอบสำหรับการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้ง

ประเภทที่สาม การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก ประกอบด้วย

1) การอาศัยหวัคเนน หรือผู้ที่ทำหน้าที่ในการรวบรวมหรือจัดตั้งฐานคเนนเสียงให้แก่ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง โดยการอิงอาศัยหวัคเนนถือว่าเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหวัคเนนที่ดีจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญๆ เช่น รู้จักคนมาก กว้างขวาง เป็นที่รักของชาวบ้าน มีอิทธิพลอยู่บ้าง เป็นต้น ซึ่งในกระบวนการซื้อเสียงถ้าขาดบุคลากรด้านนี้แล้วก็ยากที่จะทำให้การกระจายเงินไปยังผู้ขายเสียงเป็นไปด้วยความยากลำบาก

2) ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องไม่เป็นผู้ที่มีความตระหนี่ถี่เหนียวในด้านการเงินและปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ซื้อคเนนเสียงสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นภาพลักษณ์ที่เสริมให้ประชาชนเชื่อใจว่าชาวบ้านมีโอกาสที่จะได้ประโยชน์จากคนที่เลือกเข้าไป

3) ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่อาศัยการซื้อเสียงจะต้องมีความพร้อมในการแจกจ่ายเพื่อระดมเสียงสนับสนุนจากผู้มีสิทธิเลือกตั้งตลอดเวลา เพราะเมื่อหวัคเนนต้องการใช้เงิน ฝ่ายผู้ซื้อเสียงต้องมีความพร้อมสูง ไม่เช่นนั้นแล้วกระบวนการซื้อเสียงจะล้มเหลวตั้งแต่เริ่มต้น

4) ความพร้อมของผู้สมัครในการเข้าถึงเขตหวัคเนนในพื้นที่การจัดตั้งอื่น ๆ เช่น วัด หรือศูนย์รวมกิจกรรมทางศาสนา ประกอบด้วย งานมงคลและงานอวมงคลต่าง ๆ ถือเป็น การสร้างภาพที่ดีแก่ชาวบ้าน ดังนั้นการเข้าสร้างสายสัมพันธ์ กับผู้บริหารระดับสูงในหน่วยงานราชการเหล่านั้นจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ เพราะนอกจากจะมีค่าใช้จ่ายในการซื้อเสียงที่ประหยัดขึ้นแล้ว ยังได้ประสิทธิภาพในเรื่องการระดมเสียงที่มีเอกภาพ

5) กรณีมีผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง 3 คนขึ้นไป ผู้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งบาง คนได้ใช้วิธีการย่วยุฝ่ายตรงข้ามทั้งหมดให้ขัดแย้งกัน โดยปลุกปั่นให้คู่แข่งที่มีโอกาสได้ 2 คนแรกแข่งกัน เพื่อมุ่งหวังให้เกิดการตัดคเนนกันเอง

6) การสร้างระบบการพนันขั้นต่อไปเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายที่ซื้อเสียง เช่น มีการสร้างเงื่อนไขการพนันว่า ถ้าฝ่ายผู้ซื้อเสียงชนะ คนที่แทงก็จะชนะการพนันด้วย จึงทำให้ฝ่ายที่แทงฝ่ายผู้ซื้อเสียงกลายเป็น “หวัคเนนจำเป็น” ช่วยประชาสัมพันธ์ตัวผู้สมัครรับเลือกตั้งไปพร้อมกัน และมีผลให้ฝ่ายผู้ซื้อเสียงมีสิทธิชนะได้ การใช้กลวิธีการพนัน วิธีนี้นิยมใช้กันเป็นดังนี้ สมมติว่าผู้สมัคร

หมายเลข 1 ต้องการได้รับชัยชนะ ก็จะทำให้หวัคคะแนนโฆษณาว่ามีการทำพนันว่าผู้สมัครหมายเลข 1 ผู้หมายเลข 2 ไม่ได้ โดยทำพนันให้หมายเลขเป็นต่อหมายเลข 1 ถึง 2 ต่อ 1 หรือ 3 ต่อ 1 และวางเงินกันเป็นจำนวนมาก เมื่อรับพนันแล้ว หวัคคะแนนของหมายเลข 1 ก็จะกระจายข่าวถ้าผู้ชนะหมายเลข 1 ชนะหมายเลข 2 พวกเขา ก็จะชนะพนัน ซึ่งวิธีนี้มักได้ผลในทางปฏิบัติ แต่ผู้สมัครจะต้องลงทุนมาก เพราะต้องยอมแพ้พนัน เพื่อให้ประชาชนที่รับทำพนันออกไปช่วยหาเสียงให้ชนะให้ได้เพื่อประชาชน เหล่านั้นจะได้เงินพนัน ดังนั้นผู้สมัครที่ร่ำรวยจึงนิยมใช้ การรับรู้เชิงวิสัยของชาวบ้านเกี่ยวกับการขายเสียง มีวาทกรรมหลักอยู่อย่างน้อย 3 ชุดด้วยกัน

วาทกรรมชุดแรก เป็นประเภท “ขายเสียง ขายสิทธิ เหมือนขายชีวิต ขายชาติ” ผู้ผลิตได้แก่กระทรวงมหาดไทย การรณรงค์ของกระทรวงนี้กล่าวได้ว่าปราศจากผลสำเร็จอย่างสิ้นเชิง การตอบโต้จากชาวบ้านก็คือ ที่พวกข้าราชการพวกนักการเมืองโง่งเงินประเทศนับสิบล้านร้อยล้าน ทำไม่ไม่รณรงค์บ้าง ชาวบ้านรับเงินเพียง 100 - 200 บาท จะถือว่าขายชาติได้อย่างไร ชาวบ้านในเขตชนบทเกือบทุกพื้นที่ปฏิเสธวาทกรรมชุดนี้

วาทกรรมชุดที่สอง เป็นประเภท “รับเงินเอา ใให้เหล้ากิน แต่อย่าเลือก” ผู้ผลิตวาทกรรมชุดนี้ เป็นกลุ่มนักวิชาการในมหาวิทยาลัยเป็นส่วนใหญ่โดยมีนัยว่าหากเขาเอาเงินมาให้ก็เอาไว้ เพราะชาวบ้านยังยากจน แต่การให้เงินก็ทำให้เป็นบุญเป็นคุณแต่อย่างใด ดังนั้นตอนลงคะแนนควรเลือกคนดีหรือคนที่เราชอบวาทกรรมประเภทนี้อยู่ในกลุ่มผู้มีฐานะค่อนข้างดี หรือกลุ่มคนที่อาศัยในเขตเมือง

วาทกรรมชุดที่สาม เป็นประเภท “รับเงินเขามาแล้ว ก็ต้องลงคะแนนให้เขา” สอดคล้องกับหลักศีลธรรมของชาวบ้านเรื่อง “บุญคุณ” ซึ่งเป็นคติที่ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาอย่างลึกซึ้งยาวนานชาวบ้านส่วนใหญ่ตอบรับวาทกรรมชุดนี้ และยังเห็นว่าผู้สมัครคนไหนให้เงินก็แสดงว่าเป็นคนดีมีน้ำใจ

วาทกรรมทั้งสามประเภทนี้ มีความสอดคล้องกับสภาพเงื่อนไขเชิงปรัวิสัย และอัตวิสัยของชาวบ้านค่อนข้างสูง เงื่อนไขปรัวิสัยที่สำคัญ คือ

- 1) สภาพทางเศรษฐกิจส่วนปัจเจกและโครงสร้างเศรษฐกิจของชุมชน
- 2) สภาพโครงสร้างสังคมในชุมชนซึ่งหมายรวมถึงโครงสร้างอำนาจของชุมชน และพลังในการนำของผู้นำด้วย ส่วนเงื่อนไขเชิงอัตวิสัย ได้แก่ ระบบคิดของชาวบ้านต่อสภาพการเมืองไทย และความสัมพันธ์ระหว่างพวกเขากับนักการเมือง

เงื่อนไขที่กล่าวมาทั้งหมดจะเป็นสิ่งกำหนดว่าการขายเสียงเกิดขึ้นมากหรือน้อย ยากหรือง่ายกับชาวบ้านกลุ่มไหน กับชุมชนหมู่บ้านอะไร และขบวนการขายดำเนินไปอย่างไร ชาวบ้าน

เลือกขายเสียงกับผู้สมัครคนไหน ประเภทไหนเพราะเหตุใด และบางส่วนที่ไม่ยอมขายนั้น มีอะไรเป็นตัวกำหนดเหตุใดบ้าง ข้อสมมุติฐานหลักอยู่ว่า ชุมชนใดที่มีระดับรายได้ต่างกัน จะมีพฤติกรรมการใช้สิทธิไม่เหมือนกัน ประการถัดมาที่ต้องนำมาพิจารณา คือ ลักษณะอาชีพของประชากรในชุมชนซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นลักษณะกว้างๆ ได้เช่นกัน คือ

1) ชุมชนที่ชาวบ้านประกอบอาชีพรับจ้างเป็นหลักชุมชนประเภทนี้มักอยู่ในเขตเมืองหรือเขตอุตสาหกรรม อย่างเช่น ชุมชนแออัด หรือสลัม ชุมชนกรรมกรผู้ใช้แรงงานหรือชุมชนที่รับจ้างภาคการเกษตร แนวโน้มของการขายเสียงของประชากรในชุมชนลักษณะเช่นนี้ มีสูง

2) ชุมชนผสมผสานระหว่างเกษตรกรรมและรับจ้าง ชุมชนประเภทนี้ ได้รับอิทธิพลจากความเป็นเมืองเข้าไป เนื่องจากมีความหลากหลายในอาชีพ ดังนั้นการซื้อเสียงโดยผู้สมัครคนใดคนหนึ่งทั้งหมดเป็นสิ่งที่กระทำยากลำบาก

3) ชุมชนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ซึ่งเป็นชุมชนที่มีจำนวนมากที่สุดในสังคมไทยและกระจายตัวไปตามพื้นที่ชนบท มีฐานะและรายได้ไม่มั่นคง จึงเป็นภาวะปกติที่พวกเขาจะขายเสียงเพื่อแลกเงิน และด้วยเหตุนี้เองการซื้อขายเสียงจึงแพร่สะพัด

4) ชุมชนที่ประกอบอาชีพค้าขาย/หรือข้าราชการเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่แล้วมักเป็นชุมชนในเขตเมือง ประชากรในเขตเหล่านี้ส่วนใหญ่มีฐานะค่อนข้างดี ชุมชนเช่นนี้ มีแนวโน้มการขายสิทธิไม่มากนัก

ประเด็นสุดท้าย เกี่ยวกับความต้องการและขาดแคลนในสาธารณูปโภค ชุมชนประเภทนี้มีอยู่แทบทุกหัวระแหง ความต้องการสิ่งพื้นฐานของชุมชนชนบทไทยถูกละเลยจากรบบราชการตลอดมา ชาวบ้านร้องขอสิ่งเหล่านี้กับราชการบางแห่งก็ได้สนใจแต่ต้องรอนานหน่อย บางแห่งก็ถูกลืมไปเลย แต่ส่วนใหญ่ชาวบ้านมักจะไม่ได้ออกมาเรียกร้องมา ดังนั้นเมื่อมีการเลือกตั้ง พวกเขาก็เลยแห่กันไปขอกจากนักการเมือง และตอบแทนด้วยการเทคะแนนเสียงให้ ดังนั้นการขายสิทธิ จึงมีแนวโน้มเกิดขึ้นสูงจากเงื่อนไขที่กล่าวมาทั้งหมด

สุทธิมาตร จันทรแดง (2557, น. 10) ได้จำแนกสภาพปัญหาในการเลือกตั้งของระบบการเมืองไทยเป็น 2 ประการได้แก่

1. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ อาทิเช่น

1) เกิดจากการที่ข้าราชการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง

2) เกิดจากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำความผิด

2. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน อาทิเช่น

1) การใช้กลวิธีการพนัน เนื่องจากพฤติกรรมของคนไทยที่ชอบเล่นการพนันในทุกเรื่องอย่างไม่มีเหตุผล จึงมีการนำกลวิธีการพนันขั้นต่อมาใช้ในการเลือกตั้งเพื่อเป็น กลยุทธ์ที่จะเอาชนะคู่แข่งฝ่ายตรงข้าม โดยจะกระทำทั้งก่อนและหลังการเลือกตั้ง วิธีนี้มักจะได้ผลในทางปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ร่ำรวย มักนิยมใช้วิธีนี้เพราะเป็นวิธีการที่ได้ผลและไม่ต้องเป็นหนี้บุญคุณใคร

2) กลวิธีการทำลายคู่แข่งชั้น อาทิเช่น การฉีกโปสเตอร์หาเสียง การขูดคีย์ประวัติที่ไม่ดีของคู่แข่ง การจัดหามือปืนรับจ้างเพื่อมาหว่านกระจายแผ่นฝ่ายตรงข้าม ซึ่งถือเป็นวิธีการขจัดคู่แข่งชั้นที่ไร้สำนึกในคุณธรรมของการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด

3) การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง จัดเป็นวิธีที่เป็นที่นิยมแพร่หลายและเป็นวิธีการหลักของคนโกงเพื่อที่จะให้ตนเองชนะการเลือกตั้ง

3.แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์ (Patron) เป็นคำที่มาจากภาษาสเปน หมายถึง บุคคลผู้มีอำนาจ สถานภาพอันนันทมดี และอิทธิพล (สุจิต บุญบงการ, 2545) โดยระบบอุปถัมภ์ James C. Scott (1972) ได้อธิบายถึง ระบบอุปถัมภ์ ว่า การที่บุคคลหนึ่งมีมิตรภาพที่ดีกับอีกบุคคลหนึ่ง โดยที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ซึ่งมีสถานภาพทางสังคมและทางการเงินในระดับสูง เรียกว่าผู้อุปถัมภ์ โดยนิยมใช้อิทธิพลของตนปกป้องคุ้มครองอีกบุคคลหนึ่งที่มีสถานภาพทางสังคมและการเงินที่ต่ำกว่า ทั้งนี้ ปรีดีตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล (2548) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า โดยรูปธรรมนั้นระบบอุปถัมภ์ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับผู้ย่อย เจ้กับข้า คนรวยกับคนจน คนในสลัมที่มีฐานะกับคนสลัมที่มีฐานะยากจน นักเลงรุ่นพี่ ช่วยเหลือนักเลงรุ่นน้อง ฯลฯ ทั้งนี้ระบบอุปถัมภ์หรือความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ทำหน้าที่เป็นกลไกที่ยึดโยงคนต่างฐานะเข้าไว้ด้วยกัน

อคิน รพีพัฒน์, ม.ร.ว. (2527 อ้างถึงใน ยุพาพร รูปงาม, 2545: 7-9) เป็นผู้บุกเบิกที่นำแนววิเคราะห์ระบบอุปถัมภ์มาใช้และกระตุ้นให้มีการค้นคว้าและอภิปรายกันเป็นอย่างมากกล่าวว่า ระบบอุปถัมภ์เป็นเรื่องของความเชื่อของคนไทยในเรื่องของบุญและกรรมตายแล้วเกิดใหม่ เช่น ความเชื่อที่ว่าผู้ที่เกิดท่ามกลางเงินทอง ทรัพย์สิน อำนาจวาสนาเป็นเพราะกรรมที่ทำไว้ในแต่ชาติปางก่อน คนเราเกิดมาไม่เท่าเทียมกันด้วยเหตุผลที่บุญกรรมที่ได้สะสมไว้แต่ก่อนแตกต่างกัน ทำให้คนไทยยอมรับความแตกต่างในฐานะตำแหน่งที่ลดหลั่นเป็นชั้น ๆ ว่าเป็นสิ่งที่ป็นธรรมชาติและธรรมดา และยึดถือความแตกต่างเป็นหลักสูงสุดตำแหน่งในการจัดระเบียบทางสังคม

3.1 ความหมายของระบบอุปถัมภ์

ดรุณี เจริญพันธ์(2544, น. 35-75) ความหมายของระบบอุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ทางสังคมและการเมืองไทย เป็นความสัมพันธ์เชิงผู้อุปถัมภ์ (Patron & Client Relation) ระบบอุปถัมภ์หมายถึงความสัมพันธ์ ระหว่างคน 2 ฝ่ายต่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูงกว่า จะใช้อำนาจและปัจจัยต่าง ๆ ให้ความคุ้มครองต่ออีกฝ่ายหนึ่งที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า ซึ่งฝ่ายหลังจะตอบแทน โดยการช่วยเหลือในเรื่องทั่ว ๆ ไป และอุทิศตัวเพื่อรับใช้ผู้อุปถัมภ์

ธีรยุทธ บุญมี (2533, น. 199) ความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์เป็นรูปแบบหนึ่งของความสัมพันธ์ส่วนตัวเชิงแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ระหว่างคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ต่างกัน คนที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า กล่าวคือ ผู้อุปถัมภ์ (Patron) จะใช้อิทธิพลและสิ่งที่ตนมีอยู่คุ้มครองหรือให้ผลประโยชน์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างแก่ผู้รับอุปถัมภ์ (Client) ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่า โดยผู้รับอุปถัมภ์จะตอบแทนด้วยการให้ความจงรักภักดี แร่งงาน การรับใช้ การรับเอาวัตถุหรือบริการโดยไม่สามารถตอบแทนคืนได้เต็มที่ ถือเป็น การสร้างบุญคุณทางจิตใจก่อให้เกิดหนี้บุญคุณและผู้รับอุปถัมภ์จะต้องชดใช้บุญคุณนี้

กฤษณา ไวกสารวง (2555: 25-26) กล่าวถึง ระบบอุปถัมภ์ แบ่งออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบบิดาอุปถัมภ์ (patrimonial) คือการที่ผู้รับอุปถัมภ์ยอมรับความด้อยกว่าของตนเอง และระบบการใช้อำนาจกดขี่ คือ การใช้อำนาจบังคับ ช่มชู้ ให้อยอมรับและยอมจำนนต่อผู้อุปถัมภ์

เครือข่ายของระบบอุปถัมภ์ได้กลายมาเป็นวิธีการที่พรรคการเมืองใช้ในการหาคะแนนเสียงในชนบท ผู้รับอุปถัมภ์ในทางการเมืองมักจะถูกพรรคการเมืองใช้ให้เป็นหัวคะแนนโดยอาจให้ตอบแทนแก่ผู้รับอุปถัมภ์ ทั้งหมดจึงเป็นกระบวนการทางการเมืองของมวลชนที่ได้รับการจัดตั้งกลุ่มการเมืองท้องถิ่นถูกผนวกเข้าไปในระบบอุปถัมภ์ และต้องสูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง

3.2 วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบอุปถัมภ์

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร(2556, น.75) วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบอุปถัมภ์ วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นปัจจัยกำหนดลักษณะพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล กลุ่มบุคคล วัฒนธรรมทางการเมืองของคนไทยแบบ ไพร่ฟ้า อำนาจนิยม ซึ่งเคยชินกับการรับอำิสสินจ้างในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทำให้พฤติกรรมทางการเมืองของคนไทยขาดความเป็นอิสระ แต่สะท้อนสภาวะของความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ เช่นนักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งต้องมีความเกี่ยวพันกับพรรคการเมืองในฐานะศูนย์กลางของอำนาจรัฐ นักการเมืองจึงต้องพึ่งพิงหัวหน้าพรรคการเมืองและคณะผู้บริหารของพรรค รวมทั้งแกนนำของกลุ่มต่างๆ (Factions) ภายในพรรคการเมือง ในลักษณะแบบอุปถัมภ์หรือความอนุเคราะห์จากแกนนำกลุ่มในพรรคการเมือง

3.3 ระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมืองไทย

ทัตตณัย คุ่มครอง (2559, น. 25) ระบบอุปถัมภ์ในระบบการเมืองไทย ระบบการเมืองไทยมักแสดงฐานะของบุคคลผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมสูง ความเป็นผู้อุปถัมภ์ ส่วนบุคคลที่มีฐานะ เป็นผู้ใต้อุปถัมภ์ก็มีฐานะทางสังคมเศรษฐกิจที่ด้อย บุคคลสองกลุ่มนี้ต่างมีความเกื้อหนุนประสานอ้อมขอมกัน โดยความยินยอมต่อกัน แม้อาจมีการเอารัดเอาเปรียบกันก็ได้เป็นประเด็นสำคัญมากนัก ส่วนประกอบของสังคมที่มีความเกื้อหนุนกัน โดยไม่ได้กล่าวถึงการเอารัดเอาเปรียบกัน และในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับในระบบการเมืองไทยว่าผู้ที่มีอำนาจทางการเมือง ข้าราชการระดับสูงต่างกำเนิดขึ้นและดำรงอยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ ระบบอุปถัมภ์เป็นปรากฏการณ์ระบบการเมืองไทยที่ทุกคนยอมรับระบบอุปถัมภ์ว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดาในสังคมการเมืองไทย

3.4 ความสำนึกในบุญคุณกับการเมืองไทยภายใต้ระบบอุปถัมภ์

ตามหลักศาสนาไม่ว่าจะเป็นชาวพุทธ คริสต์ อิสลาม บรรพบุรุษของคนไทยเหล่านี้มัก เป็นผู้นับถือผีสาง เทวดา ซึ่งเป็นความเชื่อดั้งเดิมและศาสนาร่วมอบรมสั่งสอนให้ประชาชนมีความสำนึกในบุญคุณของผู้อื่น ส่วนในทางการเมืองและการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งจะจ่ายเงินซื้อเสียงให้แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งโดยตรง แต่หากผู้สมัครรับเลือกตั้งดังกล่าวเคยช่วยเหลือด้านสังคม หรือช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม เมื่อถึงเวลาเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งต้องมีความสำนึกในบุญคุณที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งได้กระทำไว้ ก็จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครบางครั้งญาติพี่น้องบางคนอาจรับเงินจากหัวคะแนนของผู้สมัครไปแล้วด้วยความสำนึกในบุญคุณของญาติที่มาขอร้องให้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งคนใดคนหนึ่ง การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็กระทำไปด้วยความสำนึกในบุญคุณนั้น ๆ

ดังนั้น พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง จึงเกิดขึ้นและเป็นไปภายใต้สำนึกในบุญคุณการเมืองและการเลือกตั้งของไทยจึงอยู่ภายใต้ลักษณะของระบบอุปถัมภ์

อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน กนก วงศ์ตระหง่าน, 2530: 6-20) พิจารณาระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและลักษณะโครงสร้างแบบอุปถัมภ์ ในสังคมไทยโดยแยกประเด็น คือ

1) โครงสร้างทางสังคมไทยเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยเน้นความสัมพันธ์แบบนายกับบ่าวเจ้ากับไพร่ ในรูปของความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัว เป็นจุดสำคัญ นั่นคือความใกล้ชิดและเป็นความสัมพันธ์เป็นที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ในเชิงสัมพันธ์ คุณสมบัติของผู้อุปถัมภ์ตั้งอยู่บนคุณสมบัติของความเป็นนายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจเป็นสำคัญ

2) คุณค่าทางสังคมของคนไทย ตั้งอยู่บนคุณค่าของความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นหลัก ดังนั้นผู้อุปถัมภ์จึงมีคุณสมบัติเป็นไปตามความคาดหวังของผู้รับอุปถัมภ์ เช่น การให้ความช่วยเหลือ ความเป็นลูกพี่ เพื่อนที่ดี นักเลง ความเกรงใจ บุญคุณ ความเคารพอาวุโสและความใกล้ชิดและความมั่นคงปลอดภัย

แนวความคิดเรื่องระบบอุปถัมภ์จึงเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีฐานะต่างกัน ซึ่งต่างอยู่ในฐานะทางสังคมที่สูงกว่าและต่ำกว่า และเป็นความสัมพันธ์ ทั้งนี้อาจจะเป็นความสัมพันธ์แบบต่อเนื่องและยาวนานก็ได้

ในกรณีของสังคมไทย ลักษณะเด่นของค่านิยมอันเป็นคุณลักษณะของคนไทยที่เป็นสังคมในระบบอุปถัมภ์ สามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) การนับถือพุทธศาสนา คนไทยโดยทั่วไปดำเนินชีวิตตามหลักธรรมของพุทธศาสนาและตัวแทนของศาสดา อันได้แก่ พระสงฆ์ ศาสนาพุทธเป็นสิ่งที่บุคคลยึดเหนี่ยวเป็นแบบแผนในการปฏิบัติตนให้ตั้งงาม ดังนั้น ในประเด็นทางการเมืองปรากฏมีการใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือเช่น ในการซื้อเสียงเลือกตั้ง อาจมีการใช้พระสงฆ์ ซึ่งถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อการประพฤติปฏิบัติของบุคคล เป็นหัวคะแนนให้กับตน ไม่โดยทางตรงก็เป็นทางอ้อม หรือแม้แต่คำสอนทางศาสนา ก็มีผลส่งเสริมให้เกิดการซื้อเสียงเพิ่มมากขึ้นอันได้แก่ คำสอนเรื่องการพูดบด ความกตัญญู ฯลฯ

2) การให้ความสำคัญในเรื่องของเงิน จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนเงินตราเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เงินกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด มีผลให้บุคคลพยายามต่อสู้เพื่อส่งเสริมฐานะตนให้มั่นคงโดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องมือ ในการซื้อเสียงเลือกตั้ง การใช้จ่ายเงินและการบริจาคเงินทำให้เกิด “ความดีและคุณธรรม” ในสายตาของชาวบ้านโดยทั่วไป โดยคุณสมบัติของผู้มั่งคั่งและมีทรัพย์สินมาก มีแนวโน้มที่จะใช้เงินให้กลายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหัวคะแนน และหัวคะแนนใช้รูปแบบเดียวกันกับชาวบ้านแลกกับคะแนนเสียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการช่วยเหลือกัน

3) การยกย่องอำนาจและบุญวาสนาบารมี ในเรื่องอำนาจ คนไทยมีความผูกพันมาจากระบบศักดินา ถือว่าคนที่รับตำแหน่งหน้าที่สำคัญทางราชการเป็นผลมาจากบุญวาสนาบารมีดังนั้นคนไทยจึงยอมรับอำนาจที่มาจากเบื้องบน และเห็นว่าเขาเป็นคนดี ในเรื่องการซื้อเสียงเลือกตั้ง จะเห็นได้ว่านอกจากผู้สมัครรับเลือกตั้งจะต้องเป็นบุคคลที่มีเงินตรา ถ้ามีอำนาจมาก เช่นเคยเป็นข้าราชการ เป็นผู้ได้รับการยกย่องในสังคม ก็จะทำให้ประชาชนยอมคล้อยตามที่จะไปลงคะแนนเสียงตามที่เขาขอร้องโดยอาจรับเงินเป็นค่าตอบแทนการเสียเวลา

4) การยึดถือความสำคัญของตัวบุคคล ค่านิยมในส่วนนี้ สืบเนื่องมาจาก ความพร้อมในตัวบุคคลที่ได้รับความนิยมนิยามที่ว่าเป็นผู้พร้อมทั้งการเงินและอำนาจ และบุคคลเหล่านี้มีความสัมพันธ์แบบช่วยเหลือกันเป็นส่วนตัว มีความสำคัญในการประกอบกิจกรรมเกือบทุกประเภท

และโดยลักษณะของคนไทยที่เห็นความสำคัญในแง่มุมนี้ เช่น การนิยมเข้าข้างผู้ชนะ ใครยึดอำนาจได้ จะถือว่าเป็นฝ่ายถูก ในแง่ของการซื้อขายเสียงก็เช่นเดียวกัน

5) การเคารพความเป็นอาวุโสถือว่าเป็นเรื่องสำคัญที่คนโบราณสอนให้ยึดมั่นโดยให้เคารพผู้ใหญ่ เชื่อผู้ใหญ่ เพราะถือว่าผู้ใหญ่อาบน้ำร้อนมาก่อน หรือมีประสบการณ์มากกว่า ส่วนมากผู้อาวุโสจะเป็นผู้ที่มีตำแหน่งสูงและอายุมาก ผู้น้อยโดยทั่วไปจะเกรงใจผู้ใหญ่ และไม่กล้าแสดงความคิดเห็น มักมีพฤติกรรมคล้อยตาม ในการซื้อเสียงส่วนมากจะเป็นการรับเงิน โดยเป็นอิทธิพลของผู้อาวุโสที่ให้ทำตาม ผ่านกระบวนการทางการเมืองที่สำคัญ นั่นคือ การอบรม กล่อมเกลาราชการเมือง โดยผ่านตัวการที่สำคัญ คือ ครอบครัว ทั้งที่ในปัจจุบัน ผู้ที่อายุน้อยอาจมีความรู้ความสามารถมากกว่าผู้อาวุโสบางคน ทั้งในเรื่องการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ด้านต่าง ๆ แต่ผู้อาวุโสยังมีบทบาทสำคัญในเรื่องต่าง ๆ อย่างมากในสังคมไทย

6) การรักพวกพ้องและพรรคพวก การรักพวกพ้องออกมาในรูปรักเพื่อนฝูง รักกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือพื้นเพเดียวกัน การรวมกลุ่มนี้ก่อให้เกิดการปกป้องคุ้มครองผลประโยชน์ของกลุ่ม โดยบุคคลในกลุ่มที่มีฐานะดีกว่า โดยลูกน้องหรือผู้มีฐานะด้อยกว่าจะตอบแทนด้วยการเผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณ ในการซื้อเสียงเลือกตั้งก็เช่นกัน ส่วนใหญ่จะเป็นการช่วยเหลือพรรคพวกมากกว่าจะเป็นการรับเงินโดยตรง ผู้ที่เป็นหัวหน้ากลุ่มหรือเป็นผู้มีอิทธิพลของกลุ่มอาจใช้ประเด็นนี้ปลุกจิตสำนึกให้คนรู้สึกว่าจะต้องช่วยเหลือเพราะเป็นพวกเดียวกัน

7) การสำนึกในบุญคุณและการมีความกตัญญูเป็นค่านิยมที่มีความสำคัญทุกสมัย โดยสถาบันต่าง ๆ ในการกล่อมเกลาราชการเมืองจะถ่ายทอดคุณธรรมนี้ว่าเป็นสิ่งที่ควรจะมีในทุกคนทำให้บุคคลมีความคิดว่าต้องตอบแทนหรือช่วยเหลือผู้มีพระคุณไม่ว่าจะเป็นครู อาจารย์ หรือผู้มีพระคุณในทุก ๆ ด้าน ในเรื่องการซื้อเสียง ถ้ามีผู้มีพระคุณมาขอร้องและให้เงินตอบแทนก็จะทำให้ผู้ที่เคยเป็นผู้ถูกช่วยเหลือตน จะใช้เป็นโอกาสตอบแทนบุญคุณได้ทางหนึ่ง สังคมไทยในเรื่องการสำนึกในบุญคุณและการมีความกตัญญูรู้คุณถือเป็นสิ่งสำคัญที่คนไทยผูกพันอยู่กับแนวคิดนี้ยากที่จะเปลี่ยนแปลงได้

8) การเชื่อถือในเรื่องโชคชะตากรรม คนไทยโดยทั่วไปจะพอใจในสถานภาพที่ตนเป็นอยู่ ยอมรับในเรื่องโชคชะตาและเวรกรรม มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ น้อย โดยเฉพาะในทางการเมือง เนื่องจากได้รับคำสั่งสอนว่าการเมืองเป็นเรื่องของหน่วยงานทางราชการ เป็นเรื่องของชนชั้นนำ และผู้มีฐานะ ด้วยเหตุนี้จึงมีผลทำให้คนไทยไม่ยินดียินร้ายกับเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นและการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งก็จะไปเพราะถูกระดมจากผู้มีอิทธิพลหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

สรุปคุณลักษณะของคนไทยทั้ง 8 ประการ ในลักษณะที่เป็นระบบอุปถัมภ์มีอิทธิพลส่งเสริมให้เกิดการเจริญเติบโตของการซื้อเสียงได้ในแง่มุมต่าง ๆ แม้แต่เรื่องการเลือกตั้งก็ตาม ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความเห็นว่า “ยังมีตัวอย่างระบบอุปถัมภ์ในเรื่องอาวุโสให้เห็นว่า ถ้าผู้อาวุโสหรือผู้ใหญ่บอกว่าผู้สมัครคนนั้นคนนี้ดี ผู้น้อยก็คล้อยตาม โดยการเลือกผู้สมัคร ตามที่ผู้อาวุโสแนะนำและ

ยอมรับในอำนาจตามระบบอาวุโส นั้น ” (วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน , 2552: 43) กล่าวถึงระบบความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์และค่านิยมของไทยก็เพื่อชี้ให้เห็นบทบาทของสังคมที่เอื้อต่อการซื้อเสียงเลือกตั้ง เพราะสังคมไทยมีกระบวนการอบรมสั่งสอนให้คนมีความผูกพันตั้งแต่ในระบบครอบครัว เครือญาติ เพื่อนร่วมงาน ระดับการบังคับบัญชา การมีอุปการคุณ การตอบแทนบุญคุณการไม่เนรคุณ การมีความเกรงใจ การแบ่งปันผลประโยชน์ โดยความสัมพันธ์ต่าง ๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นปัจจัยที่เป็นฝ่ายอุปถัมภ์คือผู้มีบุญคุณต่อคนอื่นในทุกะดับของสังคม มีความได้เปรียบในการดำเนินชีวิตรวมทั้งการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว เพราะผู้อุปถัมภ์จะสามารถเป็นผู้กำหนดให้ผู้ใต้อุปถัมภ์กระทำการใด ๆ ได้ตามความต้องการของตนและผู้ใต้อุปถัมภ์หรือผู้ติดหนี้บุญคุณมักจะยินดีรับใช้ รอดอบสนองความต้องการอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะวิถีการดำรงชีวิต และวัฒนธรรมของคนไทยส่วนใหญ่เกิดจากมรดกทางประวัติศาสตร์โดยยืดยาวกับการมีเจ้านาย ในทางการเมืองก็เช่นเดียวกัน การที่ผู้มีอำนาจในองค์กรที่มีอำนาจในการบริหารจัดการ เช่น ด้านบุคลากร ด้านการบริการด้านกลไกของระบบราชการ เป็นต้น รวมถึงการมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจะสามารถสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงเป็นระบบอุปถัมภ์ เพื่อหวังผลทางการเมืองได้ในทุกรูปแบบ

กล่าวโดยสรุป ระบบอุปถัมภ์กับการทุจริตการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก กับองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ตามความคิดของผู้วิจัย เห็นว่าลักษณะของระบบนี้มีให้เห็นอยู่ทั่วไปในหลายๆ ครั้งของการเลือกตั้งโดยเป็นการเกี่ยวข้องกันระหว่างผู้อุปถัมภ์ และผู้สมัครเข้าสู่อำนาจการเมือง เพราะการเลือกตั้งในแต่ละครั้งมักจะหวังผลทางการเมืองเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อผู้อุปถัมภ์ เช่น การได้รับความช่วยเหลือต่างๆจากผู้สมัคร ที่มีให้ประชาชนในพื้นที่ เพราะเมื่อถึงคราวลงคะแนนเสียง ผู้ที่ได้รับการอุปถัมภ์ ก็จะไปลงคะแนนเสียงให้เพื่อเป็นการตอบแทน รวมถึงการที่มีผู้มีอิทธิพลคอยสนับสนุนอยู่อย่างลับๆ เช่น อำนาจความสะดวกเกี่ยวกับธุรกิจ การสร้างถนน รวมถึงการเตรียมแจกเงินเพื่อซื้อสิทธิขายเสียง

3.5 พัฒนาการของระบบอุปถัมภ์

นิติ เอียวศรีวงศ์ (2536, น. 94)ระบบอุปถัมภ์ซึ่งอยู่ในโครงสร้างแบบเป็นทางการ เช่น พันธะระหว่างนาย-ไพร่จะเรียกว่าระบบอุปถัมภ์แบบเป็นทางการ สำหรับระบบอุปถัมภ์ในรูปอื่นซึ่งอาจจะเติบโตอยู่รอบ ๆ หรืออยู่ภายในองค์กรที่เป็นระเบียบ แต่มิได้ผนวกเข้าเป็นส่วนเดียวกับระบบใหญ่จะเรียกว่า “แบบไม่เป็นทางการ” ระบบอุปถัมภ์แบบไม่เป็นทางการเริ่มต้นขยายตัวในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งเป็นผลจากการขยายตัวจากปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญที่สุดคือการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากการเพิ่มการค้าระหว่างประเทศการอพยพเข้ามาของชาวจีนจึงทำให้มีการปรับปรุงการเกณฑ์แรงงานการค้าภายใน และการเก็บภาษีในสมัย

พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว เราอาจแบ่งแยกระบบอุปถัมภ์แบบไม่เป็นทางการสมัยก่อนได้ออกเป็น 3 ประเภท

- 1) ระบบอุปถัมภ์แบบภายในในระดับชั้นของพวกนาย ระบบเช่นนี้เกิดขึ้นเนื่องจากลักษณะการปกครองแบบข้าราชการ
- 2) ระบบอุปถัมภ์แบบคนในชนชั้นที่แตกต่างกัน ไพร่หลวงไม่มีสิทธิที่จะเปลี่ยนนายทางออกทางหนึ่งของไพร่หลวงซึ่งไม่สามารถทนอยู่กับเจ้านายคนของตนได้ คือขอย้ายไปทำงานกับเจ้านายคนใหม่
- 3) ระบบอุปถัมภ์แบบความสัมพันธ์ของชาวจีนอพยพและชนชั้นนาย ทั้งสองพวกนี้มีความเกี่ยวข้องอยู่ในรูปของการเก็บภาษีไรรณา ซึ่งใช้กันมากในสมัยรัชกาลที่ 3

4. แนวคิดเกี่ยวกับเทศบาล

เทศบาลถือว่าเป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนที่มีความเจริญและใช้ในการบริหารเมืองเป็นหลักซึ่งหลายประเทศประสบความสำเร็จในการใช้ “เทศบาล” เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองประเทศโดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลาย สำหรับสังคมไทยเทศบาลเป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นในเขตชุมชนเมืองที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2476 จนถึงปัจจุบัน

4.1 วิวัฒนาการของเทศบาล

เมื่อหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2476 ได้มีการตราพระราชบัญญัติระเบียบราชการบริหารแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2476 และกำหนดให้เทศบาลเป็นองค์กรบริหารรูปหนึ่งของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ขึ้นนับว่าเป็นกฎหมายแรกที่กล่าวถึง การบริหารปกครองตนเองของเทศบาล ภายหลัง พ.ศ. 2478 เทศบาลได้ถูกจัดตั้งเป็นครั้งแรก อาศัยอำนาจของ พรบ.จัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. 2476 ถูกยกฐานะสุขาภิบาลเดิม จำนวน 35 แห่ง ขึ้นเป็นเทศบาล

โชคสุข กรกิตติชัย (2560,น.1-2) จนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 มาจนถึงปัจจุบัน และได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเรื่อยมา รวมทั้งหมด 14 ฉบับ (พ.ศ.2562) ด้วยกัน โดยเทศบาลของไทยมีการแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ตามเงื่อนไขของจำนวนประชากรและรายได้ของเทศบาลนั้นๆ ดังกำหนดไว้ในมาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

ในปี 2532 กระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีพลตำรวจเอก ประमाण อติเรกสาร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พิจารณาเห็นว่า นับตั้งแต่ได้มีการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาล

ขึ้นมาเป็นระยะเวลา 55 ปี (ปี 2477-2532) เทศบาลได้พัฒนาและสร้างความเจริญด้านต่าง ๆ ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก อำนวนโยบายชนให้บริการแก่ประชาชนทั้งในด้านการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข เป็นกระบวนการพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น เพื่อเชิดชูความสำคัญของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบเทศบาลให้ปรากฏแก่ประชาชนโดยทั่วไป อันจะเป็นเครื่องเตือนใจให้ผู้บริหารและพนักงานเทศบาล รวมทั้งประชาชนได้สำนึกถึงความรัก ความผูกพัน ความเสียสละ และความรับผิดชอบที่จะพัฒนาท้องถิ่นของตนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป ดังนั้น กระทรวงมหาดไทย จึงได้มีประกาศลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2532 กำหนดให้วันที่ 24 เมษายนของทุกปีเป็น “วันเทศบาล” สืบเนื่องจากพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พุทธศักราช 2476 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 24 เมษายน 2477 นั้นเอง

4.2 โครงสร้างของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลไว้ 3 ประเภท ดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1) เทศบาลนคร

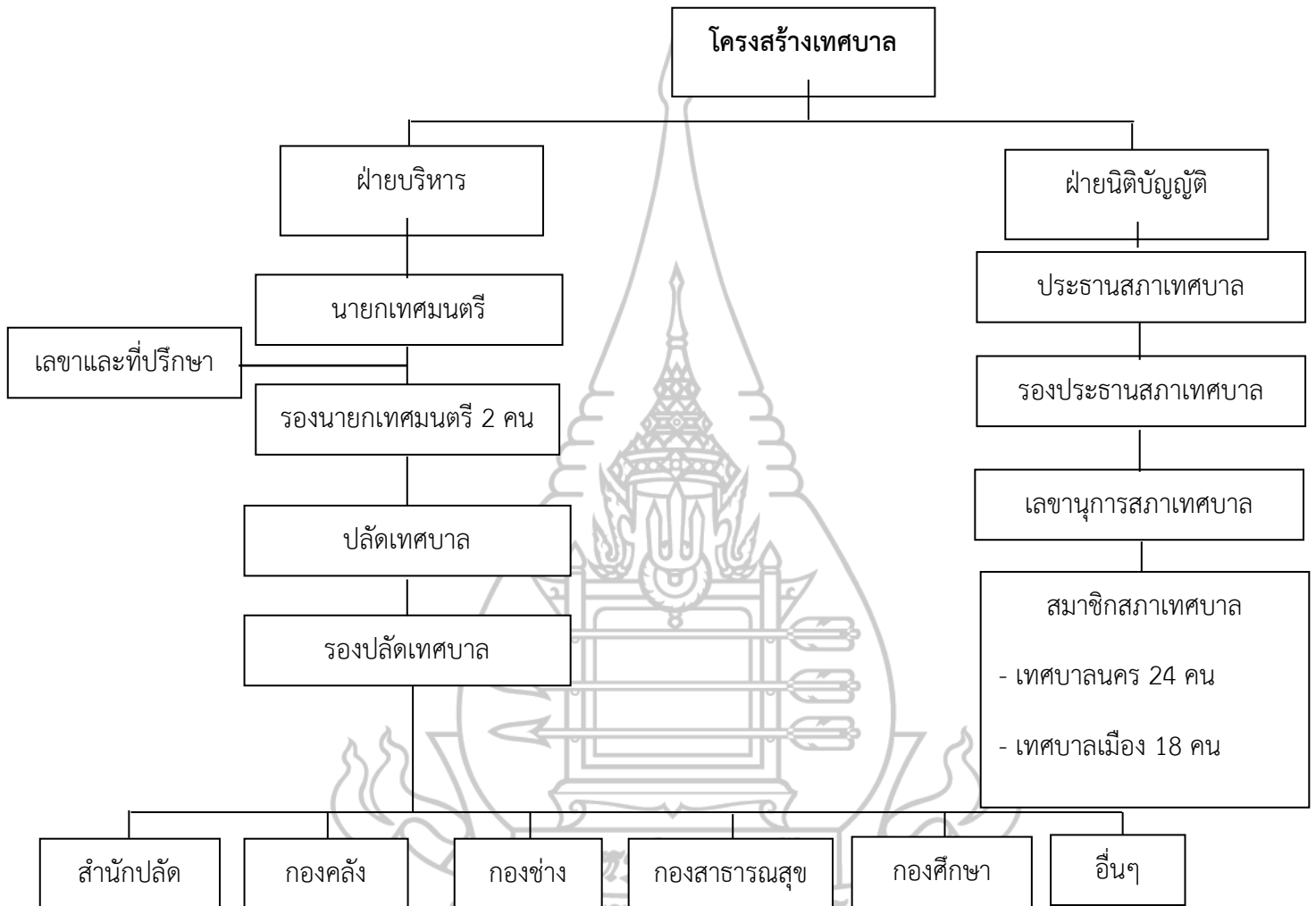
เทศบาลนครได้แก่ ชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรที่จะปฏิบัติหน้าที่ ของเทศบาลนคร การจัดตั้งเทศบาลนครจะกระทำได้โดยการประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยยกฐานะเป็นเทศบาลนคร เทศบาลนครประกอบด้วยสภาเทศบาลและคณะเทศมนตรี (หรือนายกเทศมนตรี) แล้วแต่กรณี โดยที่สภาเทศบาลมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 24 คน โดยมีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 4 คน

2) เทศบาลเมือง

เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัดหรือท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไปทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่ของเทศบาลเมือง การจัดตั้งเทศบาลเมืองจะกระทำได้โดยการประกาศกระทรวงมหาดไทยโดยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง เทศบาลเมืองประกอบไปด้วยสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี โดยที่สภาเทศบาลมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 18 คน และมีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 3 คน

3) เทศบาลตำบล

เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกอบด้วย สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี โดยที่สภาเทศบาลมีสมาชิกสภาเทศบาลได้ 12 คน โดยมีรองนายกเทศมนตรีได้ไม่เกิน 2 คน

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างของเทศบาล

โกวิท พวงงาม (2550,น. 191) โครงสร้างของเทศบาลแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ประกอบด้วย สภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยสภาเทศบาลเป็นองค์กรที่มีหน้าที่อย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. กำหนดนโยบายในการให้บริการสาธารณะต่างๆ แก่ประชาชนในท้องถิ่นนั้น
2. อนุมัติงบประมาณประจำปีเพื่อนำไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงาน

3. ควบคุมการบริหารงานของคณะผู้บริหาร

สำหรับการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของเทศบาลจะมีโครงสร้างเพิ่มอีก คือมีพนักงานฝ่ายประจำคือ พนักงานเทศบาล การจัดส่วนราชการของเทศบาลให้มีปลัดเทศบาลหนึ่งคนเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างเทศบาล รองจากนายกเทศมนตรีและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของเทศบาลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกเทศมนตรีมอบหมาย

สรุป โครงสร้างของเทศบาลประกอบด้วย สภาเทศบาลหรือฝ่ายนิติบัญญัติ นายกเทศมนตรี และพนักงานเทศบาล โดยมีนายกเทศมนตรีทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร และปลัดเทศบาลทำหน้าที่ฝ่ายปกครองบังคับบัญชาพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นฝ่ายประจำ

4.3 อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 14) พ.ศ.2562 ได้กำหนดให้เทศบาลมีหน้าที่ 2 ประเภท คือ หน้าที่ที่ต้องทำ และหน้าที่อาจจัดทำในเขตเทศบาลซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของเทศบาล เช่น การรักษาความสะอาดถนนทางเดิน พื้นที่สาธารณะ กำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล รักษาความสงบเรียบร้อยบำรุงรักษาสาธารณูปโภคทั้งทางบกและทางน้ำ จัดกิจกรรมให้มีการป้องกันและระงับโรคติดต่อ มีอุปกรณ์ดับเพลิง การจัดการการศึกษาสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และส่งเสริมวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น

นอกจากนี้เทศบาลตำบลมีหน้าที่ที่อาจจัดทำ โดยอาจจัดให้มีน้ำสะอาด หรือการประปา จัดให้มีโรงฆ่าสัตว์ ตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม สุสานและฌาปนสถาน บำรุงและส่งเสริมการทำมาหากินของราษฎร ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น บำรุงทางระบายน้ำ และเทศพาณิชย์

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของเทศบาลโดยทั่วไปในขอบเขตที่กว้างอาจกล่าวได้ว่าเทศบาลมีอำนาจหน้าที่หลักในการบริการสาธารณะและดูแลแก้ไขปัญหาของประชาชนในเขตเทศบาล อันได้แก่ งานด้านโครงสร้างพื้นฐาน การดูแลรักษาความสะอาดและสุขอนามัย การส่งเสริมอาชีพ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นภาระหน้าที่ที่ใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ซึ่งต่างกับคณะเทศมนตรีที่ว่าคณะเทศมนตรีรับผิดชอบและภารกิจในลักษณะของการ “ทำอะไร” ส่วนการ “ทำอย่างไร” ก็จะเป็นหน้าที่ของพนักงานเทศบาล โดยมีปลัดเป็นผู้รับผิดชอบ (ชูวงศ์ ฉายะบุตร, 2539: 129)

5. แนวคิดเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 วิวัฒนาการขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (2537, น. 3) ต่อมาด้านพัฒนาเป็นสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ 2 มีนาคม 2538 ได้จัดตั้งสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้น โดยบัญญัติให้สภาตำบล แต่เดิมมีฐานะเป็นนิติบุคคล ในขณะเดียวกัน ถ้าสภาตำบลใดมีรายได้มากกว่า 150,000 บาท/ปี ตำบลนั้นจะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น เรียกว่า “องค์การบริหารส่วนตำบล” ประกอบด้วย สภาและฝ่ายบริหารโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกประเภทที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในตำบลหมู่บ้านละ 2 คน หาก อบต.ใด มีจำนวน 2 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภาได้ 3 คน และถ้าองค์ อบต.ใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกได้ 6 คน โดยตัดองค์ประกอบสมาชิกที่เป็นโดยตำแหน่ง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบลออกไป ให้สมาชิกสภาท้องถิ่นและ ผู้บริหารต้องมาจากการเลือกตั้งฝ่ายบริหาร อบต. นอกจากนี้ ยังได้มีการยุบรวมสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่นอื่นที่มีอาณาเขตติดต่อกัน และอยู่ในอำเภอเดียวกัน ตามเจตนารมณ์ของประชาชนหรือกรณีท้องถิ่นองค์การบริหารส่วนตำบลใด มีประชากรไม่ถึง 2,000 คน ต้องยุบรวมกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหรือท้องถิ่นที่มีเขตติดต่อกันในอำเภอเดียวกันภายใน 90 วัน

วิชาญ ฤทธิธรรม และวีรศักดิ์ บำรุงตา (2564, น. 30) กล่าวว่า นับจากปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา เมื่อ พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้ทำการรัฐประหารยึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล น.ส.ยิ่งลักษณ์ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี เมื่อ พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี แม้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นจะปฏิบัติหน้าที่ครบวาระ แต่ก็ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไปจนถึงปัจจุบัน ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยกเว้นกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ได้แต่งตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายกเมืองพัทยา รับตำแหน่งบริหารงาน ส่วนองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล ยังคงดำรงตำแหน่งต่อไป

การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล จะแตกต่างจากคราวก่อน เนื่องจากมีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล กล่าวคือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุ 35 ปี บริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง (ฉบับก่อนกำหนดอายุไว้ 30 ปี) ส่วนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบล มีสาระสำคัญกล่าวคือ สมาชิกสภาตำบลกำหนดให้มีหมู่บ้านละ 1 คน ยกเว้นองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้าน ให้มีสมาชิกสภา อบต. 6 คน 2 หมู่บ้านมีสมาชิกสภา หมู่บ้านละ 3 คน 3 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 2 คน 4 และ 5 หมู่บ้าน ให้มีหมู่บ้านละ 1 คน แต่ให้เพิ่มหมู่บ้านที่มีประชากรมากที่สุดตามลำดับ เพิ่มได้อีกหมู่บ้านละ 1 คน แต่ไม่เกิน 6 คน (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (ปรับปรุงฉบับที่ 7), 2562)

สรุปได้ว่า ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการ เลือกตั้งทั้งนายก อบต. และ สมาชิกสภา อบต. โดยกำหนดนายก อบต. ต้องมีอายุ 30 ปี ขึ้นไป และสมาชิกหมู่บ้านละ 1 คน ส่วน ถ้าตำบลใดมีหมู่บ้านเกิน 5 หมู่บ้านเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ

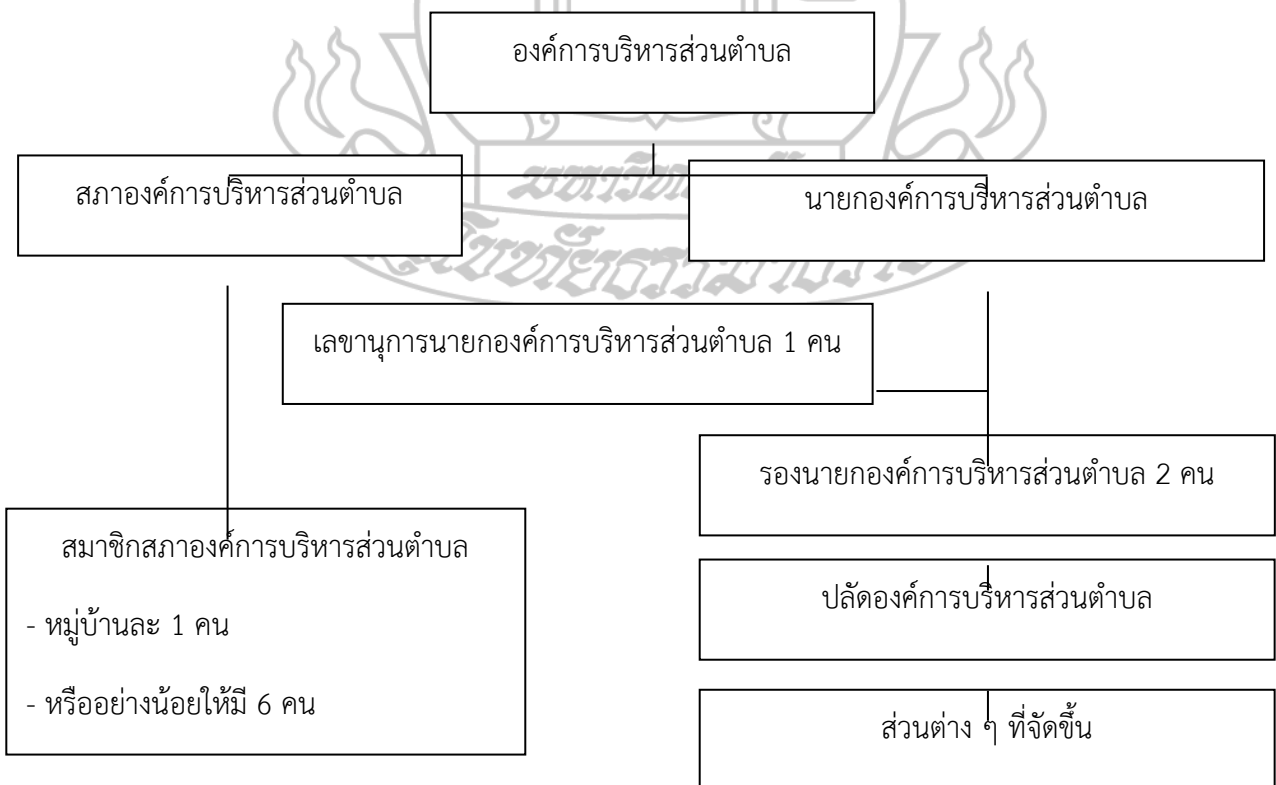
5.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โครงสร้างการบริหารงานและอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตาม พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้แบ่งโครงสร้างออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ สภาองค์ อบต. และคณะผู้บริหาร อบต.

1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มาจากการเลือกตั้งของคนในชุมชน เป็นเขต เลือกตั้งของแต่ละตำบล มีจำนวนตามหมู่บ้าน คุณสมบัติของผู้ที่จะรับสมัครเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลปัจจุบันมาจากการเลือกตั้ง (พระราชบัญญัติสภา ตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล, 2537) โดยคุณสมบัติของนายก อบต. ต้องมีอายุ 35 ปีในวัน เลือกตั้ง มีภูมิลำเนาในหมู่บ้านตำบล 1 ปีขึ้นไปในวันเลือกตั้ง มีพื้นฐานการศึกษาไม่ต่ำกว่าชั้น มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ไม่เป็นข้าราชการหรือพนักงานของรัฐ ต้องไปใช้สิทธิ ในการ เลือก สส. สว. หรือท้องถิ่น นอกจากนั้นไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายกำหนด

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมาย

ภาพที่ 2.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

โกวิท พวงงาม(2550, น.112) องค์การบริหารส่วนตำบลมีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูงสุด เป็นผู้กำหนดนโยบายและกำกับดูแลกรรมการบริหารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งเป็นผู้ใช้อำนาจบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล นอกจากนี้จะมีหน้าที่ควบคุม คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเชิงนโยบาย การควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหาร ท้องถิ่น สภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่สำคัญในการออกข้อบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า “ ข้อบัญญัติองค์การปกครองส่วน ตำบล ” ซึ่งอำนาจในการออกขบัญญัตินี้เองคือ หัวใจของการปกครองส่วนท้องถิ่น และมีพนักงานประจำที่เป็นข้าราชการส่วนท้องถิ่นเป็นทำงานประจำวัน โดยมีปลัดและรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นหัวหน้างานบริหารภายในองค์การมีการแบ่ง ออกเป็นหน่วยงานต่าง ๆ ได้เท่าที่จำเป็นตามภาระหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่ง เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบอยู่ เช่น สำนักปลัด กองคลังกองช่าง ส่วนการศึกษาฯและวัฒนธรรม

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งนั้นและ ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562องค์ประกอบของ องค์การบริหารส่วนตำบลในการปฏิบัติงาน ดังนี้

- 1) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล : ฝ่ายนิติบัญญัติ
- 2) นายกองค์การบริหารส่วนตำบล : ฝ่ายบริหาร
- 3) พนักงานส่วนตำบล : ฝ่ายราชการประจำ
- 4) ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล : เป็นศูนย์กลางการพัฒนา และมีส่วนรวมดำเนินการ
- 5) ฝ่ายกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล : นายอำเภอและผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามกรอบอำนาจหน้าที่อย่างสมดุล องค์การบริหารส่วนตำบลจึงจะพัฒนาอย่างยั่งยืนและเข้มแข็ง

5.3 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการพัฒนาตำบลในด้าน เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยมีหน้าที่ต้องดำเนินกิจกรรมในการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำ

และทางบก การรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย การส่งเสริมการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม การส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ การคุ้มครองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมาย

นอกจากหน้าที่หลักแล้ว องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถบริหารจัดการน้ำเพื่ออุปโภค บริโภคและทำการเกษตร บำรุงรักษาเรื่องไฟฟ้าแสงสว่าง เรื่องกีฬา การพักผ่อนสวนสาธารณะ ส่งเสริมกิจกรรมสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครัวเรือน และการพาณิชย์ อื่น ๆ

โดยการดำเนินการตามหน้าที่ข้างต้น องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถออกข้อบังคับเพื่อใช้ในตำบล ตามอำนาจหน้าที่เพิ่มเติมได้แก่

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลเกวียนหัก

จังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลด้านทิศตะวันออกของอ่าวไทย อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครเป็นระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร ทิศเหนือ ติดกับ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดสระแก้ว ทิศใต้ ติดกับ ทะเลอ่าวไทย (มีแนวชายฝั่งทะเลยาวประมาณ 87 กิโลเมตร) ทิศตะวันออก ติดกับ จังหวัดตราด และจังหวัดพระตะบอง ราชอาณาจักรกัมพูชา (แนวเขตยาวประมาณ 86 กิโลเมตร) ทิศตะวันตก ติดกับ จังหวัดระยอง และจังหวัดชลบุรี

พื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ มีพื้นที่ประมาณ 6,338 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 3,961,250 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของพื้นที่ภาคตะวันออก และร้อยละ 1.8 ของพื้นที่ประเทศ ภูมิประเทศเป็นพื้นที่ภูเขาสูงและป่าไม้ โดยตอนกลางเป็นที่ราบสลับภูเขา ตอนล่างเป็นที่ราบลุ่มน้ำ และที่ราบชายฝั่งทะเล (กรมพัฒนาที่ดิน, 2561)

ภาพรวมเศรษฐกิจจังหวัดจันทบุรี มีผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ประจำปี 2562 เท่ากับ 133,363 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.8 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศ (GDP) ซึ่งมีมูลค่า

16,898,086 ล้านบาท คิดเป็นลำดับที่ 21 ของประเทศ และคำนวณจากประชากร 556,946 คน ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) เท่ากับ 239,453 บาทต่อปี คิดเป็นลำดับที่ 15 ของประเทศ จังหวัดจันทบุรีมีมูลค่าผลิตภัณฑ์ภาคเกษตร ณ ราคาประจำปี พ.ศ. 2562 เท่ากับ 73,602 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 55.18 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด เพิ่มขึ้นจาก 65,855 ล้านบาท ในปี 2561 คิดเป็นร้อยละ 11 เป็นสาขาการผลิตหลักที่สำคัญของจังหวัด มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 2,284,638 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 57.67 ของพื้นที่จังหวัด โดยเป็นพื้นที่ปลูกไม้ผลยืนต้น จำนวน 1,688,857 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.92 พืชไร่ 362,564 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 15.87 พืชเกษตรอื่น ๆ 193,805 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.48 ที่นา 32,208 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.41 และสวนผักและไม้ดอก 7,204 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.31 ผลผลิตด้านพืชที่สำคัญ ได้แก่ ทูเรียน ยางพารา ลำไย และมังคุด เป็นต้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2564)

จังหวัดจันทบุรีได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 76 ตำบล 731 หมู่บ้าน 33 ชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 82 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 42 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 542,726 คน เป็นชาย 266,354 คน เป็นหญิง 276,361 คน (สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี, 2562)

จังหวัดจันทบุรี ปกครองด้วยการแบ่งอำนาจและการกระจายอำนาจ ประกอบด้วย 10 อำเภอ 45 เทศบาล 1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด และ 34 องค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 เขต และเขตการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 1 เขต

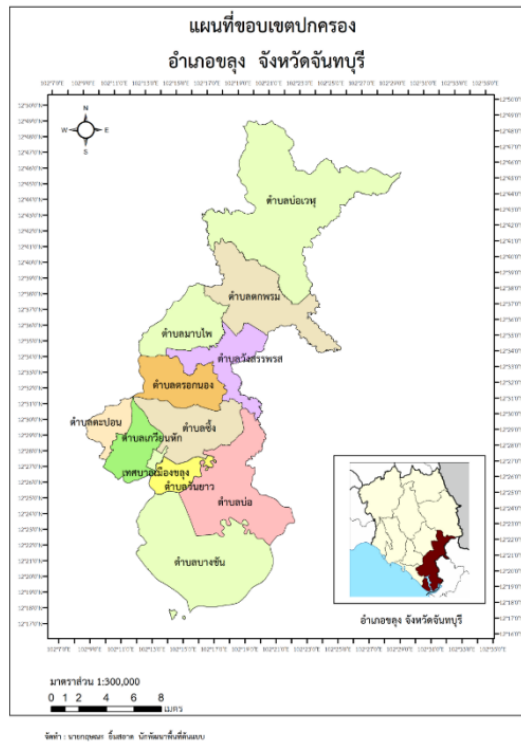
การปกครองส่วนภูมิภาคของจังหวัดจันทบุรี แบ่งการปกครองออกเป็น 10 อำเภอ 731 หมู่บ้าน ประกอบด้วย อำเภอเมืองจันทบุรี อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอแหลมสิงห์ อำเภอสอยดาว อำเภอมะขาม อำเภอโป่งน้ำร้อน อำเภอนายายอาม อำเภอเขาคิชฌกูฏ และอำเภอแก่งหางแมว

ภาพที่ 2.3 แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของจังหวัดจันทบุรี
ที่มา: www.chanthaburi.go.th

การปกครองส่วนท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี มีหน่วยการปกครองในรูปแบบการกระจายอำนาจทั้งสิ้น 80 แห่ง แบ่งออกเป็น องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาลเมือง 5 แห่ง เทศบาลตำบล 40 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 34 แห่ง ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ได้รับการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติ องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 โดยมีขอบเขตครอบคลุมพื้นที่ทั้งจังหวัดจันทบุรี โดยมีหน้าที่หลักในการบริหารสาธารณะแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึง ประสานและร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ในการวางแผนพัฒนาจังหวัด ปัจจุบันมีนายธณภณ กิจกาญจน์ เป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี สำหรับการปกครองในระดับเทศบาลนั้น เริ่มครั้งแรกในจังหวัดจันทบุรี โดยมีการจัดตั้งสุขาภิบาลจันทบุรีขึ้น ในปี พ.ศ. 2451 ซึ่งต่อมาได้มีการยกฐานะเป็นเทศบาลเมืองจันทบุรี ในปี พ.ศ. 2478

ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติของจังหวัดจันทบุรีนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้ง ได้กำหนดจังหวัดจันทบุรี มีเขตการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 3 เขตเลือกตั้ง และเขตการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา 1 เขต

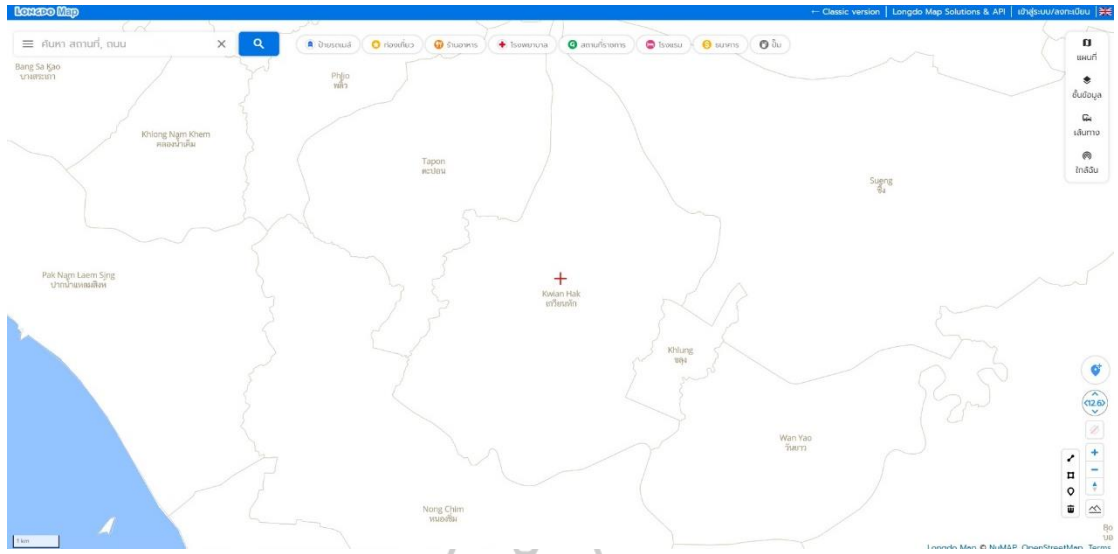

ภาพที่ 2.4 แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
ที่มา: www.chanthaburi.go.th

6.1 ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลแกว

ประกาศกระทรวงมหาดไทย (2551) กระทรวงมหาดไทยประกาศ เรื่อง จัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลแกว อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นเทศบาลตำบลแกว โดยประกาศยกฐานะองค์การบริหารส่วนตำบลแกวเป็นเทศบาลตำบลแกว ณ วันที่ 15 กรกฎาคม พ.ศ.2551 ปัจจุบันเทศบาลตำบลแกว ตั้งอยู่เลขที่ 12 หมู่ 4 ตำบลแกว อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 41.518 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 25,949 ไร่ ประชากร (ณ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2563) จำนวนทั้งสิ้น 4,533 คน (2,133 ครัวเรือน) ประชาชนตำบลแกวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมทำสวนผลไม้ เช่น มังคุด ทุเรียน เงาะ และยังมีอาชีพรอง คือ ทำนา กุ้ง และประมง ตำบลแกว อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอขลุง 4 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดตำบลขี้ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
ทิศใต้	จดตำบลหนองซิม อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันออก	จดเทศบาลเมืองขลุง อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
ทิศตะวันตก	จดตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

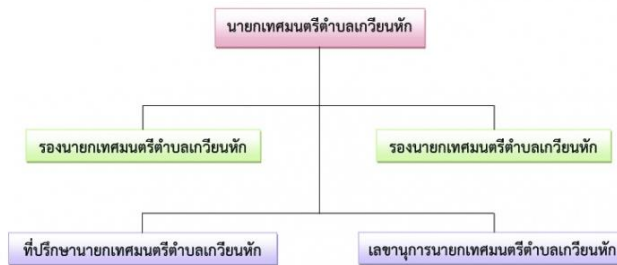
ภาพที่ 2.5 แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ เทศบาลตำบลเกวียนหักอำเภอขลุ้ง
จังหวัดจันทบุรี
ที่มา: www.longdomap.com

6.2 โครงสร้างเทศบาลตำบลเกวียนหัก

โครงสร้างส่วนบริหาร

เทศบาลตำบลเกวียนหัก มีคณะผู้บริหาร 5 คน ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี
จำนวน 1 คน รองนายกเทศมนตรี จำนวน 2 คน ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน และ
เลขาธิการนายกเทศมนตรี จำนวน 1 คน ดังนี้

โครงสร้างส่วนบริหาร

ภาพที่ 2.6 โครงสร้างส่วนผู้บริหารเทศบาลตำบลเกวียนหัก

โครงสร้างฝ่ายสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก

เทศบาลตำบลเกวียนหัก ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก 12 คน ประกอบด้วย ประธานสภาเทศบาล, รองประธานสภาเทศบาล, เลขานุการสภาเทศบาล และสมาชิกสภาเทศบาล

ภาพที่ 2.7 โครงสร้างส่วนสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก

6.3 ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น

เทศบาลตำบลเกวียนหักมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่ผ่านมามีจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ พ.ศ. 2555 และพ.ศ. 2564 โดยผลการเลือกตั้ง มีดังนี้

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2555) ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศเรื่อง ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และ ประกาศ เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ประกาศ ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน พ.ศ. 2555 แจ้งผลการเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) นายกเทศมนตรีตำบลเกวียนหัก ได้แก่ นายพินัย พะยม
- 2) สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก แบ่งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง ได้แก่
 - เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย บ้านตะปอนใหญ่ หมู่ที่ 1 บ้านคานรูด หมู่ที่ 2 บ้านคานรูด หมู่ที่ 3 บ้านคานรูด หมู่ที่ 4 และบ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 5 (บ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 6 บางส่วน) จำนวน 6 คน ได้แก่

1. นายวิสุทธิ์ สุทธิवास
2. นายชยพล กิจภาระ
3. นางสาวอรรวรรณ อรุณศรี
4. นางสาวภัทริยา พิมลภาพ

5. นายณัฐธันธ์ เพื่อนภูสิทธิ์

6. นายจุลพงษ์ พวงสุวรรณ

เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย บ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 6 บางส่วน และบ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 7 บ้านน้ำอู่ หมู่ที่ 8 บ้านแถวคลอง หมู่ที่ 9 บ้านหัวอ่าง หมู่ที่ 10 จำนวน 6 คนได้แก่

1. นายจำรัส ศุภผล

2. นายเอกลักษณ์ แจ้จอรุณ

3. นายศกล ฉนวนฉิน

4. นายปรีชา มังกร

5. นายไชยา ยนตรีภักดิ์

6. นายนิติพัฒน์ ภิัญญากุลโรจน์

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง (2564) ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศเรื่อง ผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และ ประกาศเรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ประกาศ ณ วันที่ 27 เมษายน พ.ศ. 2564 แจ้จอรุณเลือกตั้ง ดังนี้

1) นายกเทศมนตรีตำบลเกวียนหัก ได้แก่ นายพราหมณ์ มุกดาสนิท

2) สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก แบ่งเป็น 2 เขตเลือกตั้ง ได้แก่ เขตเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย บ้านตะปอนใหญ่ หมู่ที่ 1 บ้านคานรูด หมู่ที่ 2 บ้านคานรูด หมู่ที่ 3 บ้านคานรูด หมู่ที่ 4 และบ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 5 (บ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 6 บางส่วน) จำนวน 6 คน ได้แก่

1. นายพงศ์ศักดิ์ อัมพร

2. นายณรงค์ ศุภผล

3. นายณัฐธันธ์ เพื่อนภูสิทธิ์

4. นายชยพล กิจภาระ

5. นางสาวจินตนา ชินศรี

6. นายเอกรัตน์ วงษ์สุวรรณ

เขตเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย บ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 6 บางส่วน และบ้านเกวียนหัก หมู่ที่ 7 บ้านน้ำอู่ หมู่ที่ 8 บ้านแถวคลอง หมู่ที่ 9 บ้านหัวอ่าง หมู่ที่ 10 จำนวน 6 คน ได้แก่

1. นายเอกลักษณ์ แจ้จอรุณ

2. นายปรีชา มังกร

3. นายอุตร สรรพคุณ

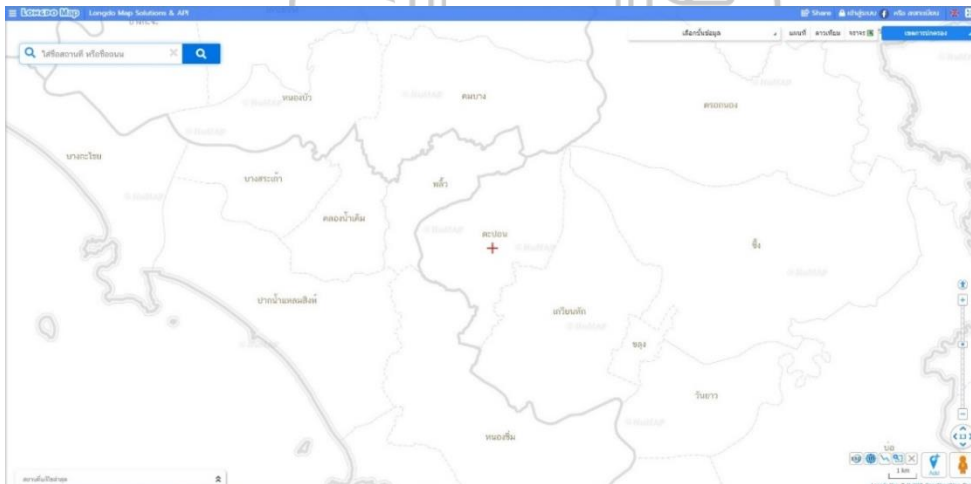
4. นายพงษ์พร เตโซ
5. นายศิริสิทธิ์ สังข์วัตร
6. นายศกล ฉนวนฉิน

7. ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

7.1 ข้อมูลทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (2537) ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 กำหนดให้มีการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ซึ่งมีที่ตั้งอยู่ หมู่ 5 ถนนสายขลุง – พลับ ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี มีพื้นที่ทั้งหมด 15.30 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 8,938 ไร่ ประชากร (ณ เดือน เมษายน พ.ศ. 2562) จำนวนทั้งสิ้น 3,170 คน (1,200 ครัวเรือน) มี 6 หมู่บ้าน อันประกอบด้วย 1.บ้านปากัน 2.บ้านหนองเสม็ด 3.บ้านซากไพร 4.บ้านไร่วรรณ 5.บ้านตะปอนน้อย 6.บ้านตะปอนใหญ่ ตำบลตะปอน อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอขลุง 7 กิโลเมตรมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	จดตำบลพลับ อำเภอแหลมสิงห์ และเทือกเขาสระบาป
ทิศใต้	จดตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง และตำบลหนองขี้ม อำเภอแหลมสิงห์
ทิศตะวันออก	จดตำบลเกวียนหัก อำเภอขลุง
ทิศตะวันตก	จดตำบลพลับ อำเภอแหลมสิงห์

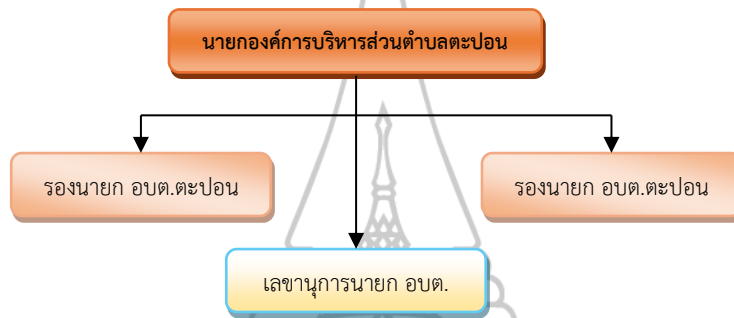
ภาพที่ 2.8 แบ่งเขตการปกครองส่วนภูมิภาคของ ตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี
ที่มาจาก : www.longdomap.com

7.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จำนวน 1 คน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จำนวน 9 คน

โครงสร้างฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

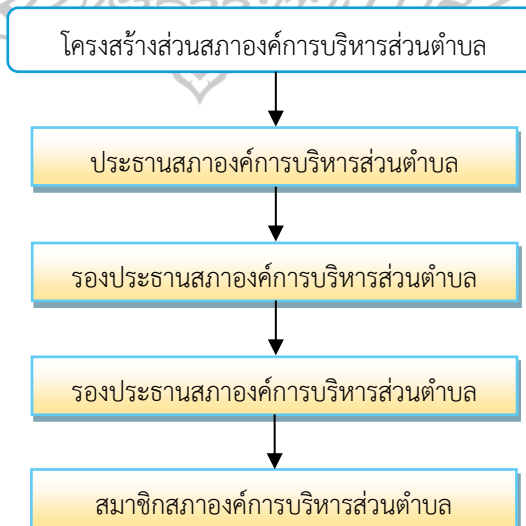
องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตะปอน จำนวน 1 คน รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จำนวน 2 คน และเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จำนวน 1 คน

ภาพที่ 2.9 โครงสร้างฝ่ายบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

โครงสร้างฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

โครงสร้างฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ประกอบด้วย สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน 9 คน ประกอบด้วย ประธานสภา, รองประธาน, เลขานุการ สภา และสมาชิกสภา

ภาพที่ 2.10 โครงสร้างฝ่ายสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

7.3 การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนมีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นที่ผ่านมาย้อนหลัง จำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ พ.ศ. 2552 และพ.ศ. 2564 แต่ใน พ.ศ. 2552 ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากสมาชิกสภาท้องถิ่นในสมัยดังกล่าวยังไม่หมดวาระ ทำให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น (นายกอบต.) โดยผลการเลือกตั้ง มีดังนี้

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (2552) ประธานกรรมการการเลือกตั้ง ประกาศ เรื่อง ผลการรวมคะแนนเลือกตั้ง ประกาศ ณ วันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2552 แจ้งผลการเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ได้แก่ นายประมุข วัฒนนะ
- 2) สมาชิกสภาท้องถิ่น ใน พ.ศ. 2552 ไม่มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น เนื่องจากสมาชิกสภาท้องถิ่นในสมัยดังกล่าวยังไม่หมดวาระ

ประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (2564) ประกาศเรื่อง ผลการรวมคะแนนเลือกตั้ง ประกาศ ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 แจ้งผลการเลือกตั้ง ดังนี้

- 1) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ได้แก่ นางสาวพัชรินทร์ ทศานนท์
- 2) สมาชิกสภาท้องถิ่น แบ่งเป็น 6 เขต ผลการเลือกตั้งแต่ละเขตดังนี้
 - เขตเลือกตั้งที่ 1 นายบันลือ แสงวงกิจ
 - เขตเลือกตั้งที่ 2 นายวัชรกร อัมพร
 - เขตเลือกตั้งที่ 3 นายกัมปนาท วินิจธรรม
 - เขตเลือกตั้งที่ 4 นายวรวัฒน์ บุญพงษ์
 - เขตเลือกตั้งที่ 5 นายยุพดี ทองอ่อน
 - เขตเลือกตั้งที่ 6 นางสาวณัฐชญา ทศานนท์

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศุทธิกานต์ มีจัน (2555: 1) ได้ศึกษาเรื่องการซื้อเสียงในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ : กรณีศึกษาจังหวัด มหาสารคาม ซึ่งเป็นงานวิจัยสาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี

วัตถุประสงค์การศึกษา 1) เพื่อศึกษาอุดมการณ์ ความเชื่อ วิธีทางการเมือง และนัยทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มีผลต่อการซื้อเสียงในจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อทำความเข้าใจต่อการศึกษาเรื่องการซื้อเสียงในปัจจุบัน งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยการเก็บข้อมูล โดยการสำรวจจากเอกสาร รวมทั้งการใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาพบว่า 1) ตัวแบบสังคมวิทยา อาทิ ปัจจัย ทางเศรษฐกิจ ความเชื่อทางวัฒนธรรมหรือการอยู่ภายใต้อิทธิพลของหัวหน้าไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการเลือกตั้งในจังหวัดมหาสารคามได้ 2) สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งผู้สมัครรับเลือกตั้งของประชาชน ได้แก่ คุณลักษณะส่วนตัวของผู้สมัครและนโยบายพรรคโดยประชาชนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งด้วยตนเอง 3) ประชาชนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดมหาสารคามมีทัศนะว่าการซื้อเสียง คือ การใช้เงินหรือให้ค่าตอบแทน เพื่อแลกกับการลงคะแนนให้ซึ่งกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนะเชิงลบต่อการซื้อเสียง 4) การมีกฎหมายที่ชัดเจนและรัดกุมเกี่ยวกับการเลือกตั้งรวมทั้งมีองค์กรที่บังคับใช้กฎหมายนั้น ไม่ใช่เงื่อนไขหรือกลไกที่แก้ปัญหาเรื่องการซื้อเสียงในจังหวัดมหาสารคามได้

อิทธิ พิณิจพรตลภ (2546) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในเขตกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาเขตบางนา วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ 1) เพื่อทราบถึงรูปแบบการซื้อสิทธิขายเสียงการเลือกตั้งท้องถิ่น 2) เพื่อทราบมูลเหตุที่ต้องขายสิทธิของตนเองในการเลือกตั้ง 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการป้องกันการขายสิทธิของประชาชนในการเลือกตั้ง งานวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติเบื้องต้น

ผลการศึกษาพบว่า มูลเหตุในการจูงใจให้ผู้สมัครทุ้มทุ่ยรูปแบบก็เนื่องมาจากเมื่อได้รับการเลือกตั้ง แล้ววาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี แนนอนซึ่งผู้สมัครที่มีเงินมีฐานะมักจะได้รับเลือกตั้ง แต่ถ้าผู้สมัครมีทั้งเงินทั้งชื่อเสียงอีกทั้งตัวพรรคเองก็มีกระแสที่ร้อนแรงยังเป็นต่อกับพรรคตรงข้าม ส่งผลให้เกิดการซื้อเสียงของฝ่ายตรงข้ามมากขึ้น

พงศธร จันทร์แก้ว (2535) ได้ศึกษาถึงผลกระทบของการใช้เงินซื้อเสียงต่อพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์การศึกษา ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาว่าเงินมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งหรือไม่ 2) เพื่อศึกษาว่าเงินมีอิทธิพลต่อบุคคลกลุ่มใดและด้วยเหตุผลผลเช่นไร รวมทั้งผลที่เกิดขึ้นจากอิทธิพลนั้น 3) เพื่อศึกษาว่ามีปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งและองค์ประกอบของปัจจัยดังกล่าว ใช้วิธีการเก็บข้อมูลโดยการสำรวจจากเอกสาร รวมทั้งการใช้แบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า กระบวนการซื้อเสียงเลือกตั้งอยู่บนพื้นฐานของระบบอุปถัมภ์ การซื้อเสียงจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความเกรงใจของผู้ลงคะแนนเสียงที่มีต่อหัวหน้าคณะแน ซึ่งหมายความว่า การที่การซื้อเสียงมีขึ้นเพราะความสัมพันธ์ระหว่างผู้ซื้อคือหัวหน้าคณะแนกับผู้ขายคือผู้ลงคะแนนเป็นความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ โดยมีหัวหน้าคณะแนเป็นผู้อุปถัมภ์ (Patron) และผู้ลงคะแนนเป็นผู้ใต้อุปถัมภ์ (Client) ภายใต้ความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ผู้ลงคะแนนเกิดความเกรงใจหัวหน้าคณะแน นั่นคือ ผู้ลงคะแนนจะต้องมีค่านิยมหรือความเชื่อในเรื่องระบบอาวุโส อำนาจบุญคุณ และความกตัญญู รู้คุณ เป็นประการสำคัญ

สุทธดา คงเดชา (2554: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545: ศึกษากรณีการทุจริตการเลือกตั้ง เป็นการศึกษา ค้นคว้าอิสระ สาขาวิชานิติศาสตร์ วิชาเอกกฎหมายมหาชน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาเพื่อศึกษากรณีการทุจริตการเลือกตั้ง ในรูปแบบต่างๆ กรณีตามปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และเพื่อหาแนวทางการแก้ไข เป็นงานวิจัยเชิงกฎหมาย (Legal Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ผลวิจัยพบว่ากรณีตามปัญหาของพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ตามมาตรา 57 ซึ่งเป็นบทบัญญัติห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือผู้ใดกระทำการเพื่อจูงใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ลงคะแนนหรืองดเว้นการลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัคร ด้วยวิธีการต่างๆ หากกรณีที่ครบวาระการดำรงตำแหน่งห้ามมิให้กระทำการดังกล่าวภายในหกสิบวันก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจึงเป็นช่องว่างในทางข้อเท็จจริงทำให้ผู้กระทำการโดยฝ่าฝืนมาตรานี้ หลีกเลี่ยงหรือเตรียมการให้พ้นจากห้วงเวลาดังกล่าว และในทางปฏิบัติในเชิงของการป้องปรามการกระทำความผิดได้ดียิ่งขึ้นการกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ที่เตรียมตัวลงสมัครรับเลือกตั้งบริจาคเงิน แก่องค์กรหรือประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเลือกตั้งที่ตนได้ลงสมัครในเชิงของการป้องปรามการกระทำ ความผิดโดยมิได้มีการกำหนดห้วงระยะเวลาในการห้ามการกระทำดังกล่าวเหมือนของประเทศไทย จึงมีความเห็นเสนอแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายซึ่งตามบทบัญญัติของมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 แม้จะมีลักษณะเป็นข้อห้ามเด็ดขาด แต่ในวรรคสองของมาตรานี้กลับกำหนดเป็นข้อห้ามสำหรับการกระทำโดยใช้เงื่อนไขเวลาภายในหกสิบวัน ก่อนวันครบวาระการดำรงตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง ระยะเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่องทางให้ผู้สมัครหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีเจตนาจูงใจฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายนี้ใช้โอกาสเตรียมการและหลบเลี่ยงที่จะเตรียมการกระทำการฝ่าฝืน

รูปนรรต พรหมอินทร์ (2545) ได้ศึกษาในเรื่อง กระบวนการเลือกตั้ง และปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งจังหวัดสุพรรณบุรี (6 มกราคม 2544) จังหวัดสุพรรณบุรี ในรายงานการวิจัยเรื่อง กระบวนการเลือกตั้ง และปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของ

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพที่สถาบันพระปกเกล้าได้รวบรวมจากการลงพื้นที่ทำการศึกษาในจังหวัด
ตัวแทนจากทุกภูมิภาค

ผลการศึกษารูปได้ว่าจังหวัดสุพรรณบุรี มีเขตปกครอง 10 อำเภอ แบ่งการเลือกตั้ง
ออกเป็น 6 เขต มีจำนวนหน่วยเลือกตั้ง 1,077 หน่วย มี สถานเลือกตั้งกลาง 2 แห่ง คณะกรรมการ
เลือกตั้ง จำนวน 7 คน โดยแบ่งงานรับผิดชอบในแต่ละฝ่ายคือ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายจัดการเลือกตั้ง
ฝ่ายสืบสวน ฝ่ายสอดส่องการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ในส่วนของสำนักงานจังหวัด มีการ
แบ่งงานออกเป็น 3 กลุ่มงาน คือ งานอำนวยความสะดวกการจัดการเลือกตั้ง และงานสนับสนุนการเลือกตั้ง
พื้นที่กรณีศึกษาคือ เขตพื้นที่เลือกตั้ง ที่ 5 มีอำเภอศรีประจันต์ อำเภอสามชุก และอำเภอหนองหญ้า
ไซบางส่วน มีผู้สมัครจาก 6 พรรคการเมืองคือ พรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทย พรรคประชาธิปัตย์
พรรคความหวังใหม่ พรรคประชากรไทยและพรรคเสรีธรรม โดยผู้สมัครรับเลือกตั้งยังเป็นของ
พรรคชาติไทย ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เดิม แต่มีบัตรเสียในการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตในอัตราสูง ส่วนผล
การนับคะแนนในแบบบัญชีรายชื่อ มีพรรคชาติไทย พรรคไทยรักไทยและพรรคประชาธิปัตย์ได้
คะแนนสูงสุดตามลำดับ สำหรับวิธีการหาเสียงมีการแจ้ง และไม่แจ้งกับคณะกรรมการการเลือกตั้ง
อย่างไรก็ตามพรรคชาติไทยจะได้เปรียบในส่วนที่เป็นเจ้าของพื้นที่เดิมและมีผลงานที่เป็นรูปธรรมซึ่ง
เป็นคะแนนนิยมอยู่ในตัวส่วนองค์กรเอกชน มี 7 องค์กร แบ่งความรับผิดชอบตามเขตการเลือกตั้ง แต่
ไม่มีบทบาทในการทำงานมากนักเนื่องจากผู้ปฏิบัติงานหลายคนมีความหวาดระแวงและเกรงกลัว
อิทธิพลของนักการเมือง

เศรษฐพร คูศิริพิทักษ์ (2533) ได้ศึกษารูปแบบและวิธีการซื้อเสียงเลือกตั้ง ในงานเขียน
เรื่องถ้าอยากเป็นผู้แทน (2533) สรุปประเด็นได้ว่าผู้ซื้อเสียงจะเป็นบุคคล 2 กลุ่มคือ หัวคะแนน ซึ่งมี
อยู่หลายระดับ เช่น หัวคะแนนระดับอำเภอ หัวคะแนนระดับตำบล หัวคะแนนระดับหมู่บ้าน
หัวคะแนนระดับคุ้มบ้าน และ ผู้จัดการหาเสียงหรือคนคุมคะแนนเสียงของผู้สมัคร สำหรับเป้าหมาย
ในการซื้อเสียงจะเน้นที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง และกลุ่มหัวคะแนนเลือกตั้ง
ด้วย โดยใช้วิธีการซื้อเสียงในรูปแบบวิธีต่างๆ เช่น ซื้อโดยตรงจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซื้อบัตรประชาชน
ซื้อหน่วยเลือกตั้ง ซื้อหัวคะแนนซื้อใจ (ให้เปล่า) ระยะเวลาการซื้อเสียงจะซื้อหรือให้เงิน 1 หรือ 2 วัน
ก่อนวันเลือกตั้ง แต่การซื้อเสียงแบบให้เปล่ามักกระทำเป็นระยะเวลานานก่อนเลือกตั้งซึ่งคนที่ซื้อ
เสียงได้ผลต้อง เป็นคนที่มีบารมีหรือต้องซื้อเป็น โดยจะต้องรู้ว่า ซื้อจากใคร จะซื้อด้วยวิธีการอย่างไร
และควรจะซื้อเมื่อใดบ้าง

สำหรับประเด็นการซื้อเสียง เศรษฐพร ได้สรุปว่าอิทธิพลของความเกรงกลัวจึงทำให้
หัวคะแนนและผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่กล้าที่จะบิดพลิ้วแม้ว่าจะไม่มีหลักประกันได้ทั้งหมดแต่ก็มีวิธีการที่
สามารถตรวจสอบผลการซื้อเสียงได้ และยังคงได้ผลด้วยเหตุผล 3 ประการคือ ประชาชนผู้มีสิทธิ
เลือกตั้งมีการศึกษาน้อย อิทธิพล และการหยิบเบี้ยไกลมือ ประเด็นกฎหมายเลือกตั้ง ถึงแม้จะมี

บทลงโทษรุนแรงทั้งผู้ซื้อเสียงเลือกตั้ง และผู้ขายเสียงเลือกตั้ง จึงทำให้ขาดพยานบุคคลในการจะเอาผิดต่อผู้ฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ได้สนใจจะปฏิบัติหน้าที่ในการรักษากฎหมายอย่างเคร่งครัด จึงทำให้การซื้อเสียงเลือกตั้งยังคงมีอยู่และแพร่เชื้อเป็นโรคระบาดในการเลือกตั้งทุกระดับ และยังเสนอแนะว่า ประชาชนคนไทยผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหลาย เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องจะต้องเริ่มดำเนินการเพื่อหาทางแก้ไข หาทางจำกัด และกำจัดการซื้อเสียงเลือกตั้งให้หมดไป เพื่อรักษาระบบประชาธิปไตย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน และเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง โดยทำการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะจง (Purposive Sampling) และการศึกษาวิจัยเอกสาร(Documentary research) โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับการดำเนินการศึกษาดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น/กำนัน กลุ่มหัวหน้าคะแนน ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) รวมจำนวน 21 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1.2.1 กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น/กำนัน ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ก (จำนวน 2 คน) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 2 คน) กำนันตำบลเวียงน้ก (จำนวน 1 คน) กำนันตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน)

1.2.2 กลุ่มหัวหน้าคณะ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ประกอบด้วย หัวหน้าคณะของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ก (จำนวน 2 คน) หัวหน้าคณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 2 คน) ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเวียงน้ก (จำนวน 3 คน) ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 3 คน)

1.2.3 กลุ่มกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประกอบด้วย กรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก (จำนวน 1 คน) กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรี (จำนวน 1 คน) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก (จำนวน 1 คน) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิดที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจะไม่มีกรอบชี้แนะใด ๆ จากผู้สัมภาษณ์หรือผู้เก็บข้อมูล คำถามในแบบสัมภาษณ์เป็นคำถามในลักษณะปลายเปิด ซึ่งเป็นข้อความที่เกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อการทุจริตการเลือกตั้ง และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้ง โดยในการสัมภาษณ์ผู้สัมภาษณ์จะสัมภาษณ์ไปตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ และทำการจับใจความ และสรุปประเด็นสัมภาษณ์ตามความเป็นจริง

2.1 การสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษามีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

2.1.1 ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลตำบลเพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลประกอบในการสัมภาษณ์

2.1.2 ศึกษาเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ และจรรยาบรรณของนักวิจัย ด้วยวิธีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องและนำมาวิเคราะห์เป็นรายประเด็นหลังจากนั้นจึงขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจในระเบียบวิธีวิจัย อันนำไปสู่การศึกษาที่ถูกต้อง และครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษามากที่สุด

2.1.3 ผู้ทำการศึกษาได้สร้างแนวคำถาม ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยสร้างเป็นคำถามให้ครอบคลุมตามขอบเขตของการศึกษา อันเป็นสิ่งที่จะต้องการศึกษาเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ลักษณะของคำถามจะเป็นประเภทคำถามปลายเปิดโดยแบบสัมภาษณ์แบ่งคำถามออกเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

ส่วนที่หนึ่ง ประเด็นข้อคำถาม ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ คือ เพศ อายุ รายได้ต่อเดือน อาชีพ สถานภาพทางสังคมในชุมชนหรือหมู่บ้านของท่าน ท่านเคยไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ ท่านไปเลือกตั้ง และได้สิ่งตอบแทนหรือไม่

ส่วนที่สอง ประเด็นข้อคำถามในด้านความคิดเห็นการทุจริตการเลือกตั้ง โดยข้อคำถามจะเกี่ยวกับการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อ้างถึงห้วงคะเนว่าการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาได้ใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งด้วยรูปแบบใดบ้าง และใครซื้อสิทธิ ซื้ออย่างไร ซื้อแพงหรือไม่ รูปแบบการทุจริตเป็นทางตรงหรือทางอ้อม รูปแบบใดได้ผลดีต่อการได้มาซึ่งคะเนเสียง และมีวิธีการอย่างไร และขั้นตอนอย่างไรบ้าง ตลอดจนมีกลวิธีในการสร้างแรงจูงใจให้กับประชาชนเลือกตั้งโดยปราศจากการทุจริตได้หรือไม่อย่างไร

ประเด็นที่สาม ประเด็นข้อคำถามในด้านความคิดเห็น รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีลักษณะเหมือนกันอย่างไร และแตกต่างกันอย่างไร

ประเด็นที่สี่ ประเด็นข้อคำถามในด้านความคิดเห็นรูปแบบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข และป้องกันปัญหาการทุจริตเลือกตั้งในรูปแบบต่าง ๆ ใด ๆ อย่างไร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data)

3.1.1 ผู้ทำการศึกษา เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ทำการสัมภาษณ์ สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก (จำนวน 2 คน) และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน

ตำบลตะปอน (จำนวน 2 คน) หัวหน้าแผนกของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก (จำนวน 2 คน) และหัวหน้าแผนกของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 2 คน) ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก (จำนวน 3 คน) ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 3 คน) กรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก (จำนวน 1 คน) กรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน) ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรี (จำนวน 1 คน) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก (จำนวน 1 คน) ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน) กำนันตำบลเกวียนหัก (จำนวน 1 คน) กำนันตำบลตะปอน (จำนวน 1 คน) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้เผยสิ่งจูงใจความเชื่อ และทัศนคติของผู้รับการสัมภาษณ์ออกมาตามข้อคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ลักษณะการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ โดยกำหนดคำถามให้เป็นประเด็นที่สามารถครอบคลุมและสอดคล้องกับเรื่องที่ทำการศึกษาอยู่ ก่อนเริ่มการสัมภาษณ์ผู้ทำการศึกษาได้ขออนุญาตและแสดงวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ก่อนปฏิบัติงาน ในขณะที่ดำเนินการสัมภาษณ์ใช้วิธีการจดบันทึกด้วยเสียงและภาพถ่ายโดยมีความต้องการให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็นต่อกันได้อย่างมีอิสระ โดยผู้ศึกษามีการทดสอบคำถามและทดสอบคำตอบเพื่อสร้างให้เป็นแนวทาง ระหว่างการถามต่อ โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ ท่านละ 30-45 นาที ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้ให้สัมภาษณ์ การสัมภาษณ์ในแต่ละราย ได้ทำการสัมภาษณ์จนกว่าไม่พบข้อสงสัยใด ๆ อีกหรือไม่มีข้อมูลใหม่เกิดขึ้น

3.1.2 ในขณะที่มีการสัมภาษณ์ผู้ทำการวิจัยได้ทำการจดบันทึกสรุปลึ้น ๆ ในประเด็นที่สำคัญ นอกจากนี้ยังได้บันทึกเกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก หรือปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ทำการวิจัยขณะรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการสัมภาษณ์ นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytics) ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา โดยวิธีการศึกษาดังนี้

4.1 ผู้ศึกษานำข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ มาทำการวิเคราะห์ เปรียบเทียบรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้ง ระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4.2 ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก มานำเสนอ โดยการวิเคราะห์เชิงพรรณนาในประเด็นปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

4.3 ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมาวิเคราะห์เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและการป้องกันการทุจริตเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นในอนาคต

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytics) ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

4.1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น ระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.3 เสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.1.1 เทศบาลตำบลเกวียนหัก

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และผลการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถจำแนกรูปแบบการทุจริตได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากการศึกษาค้นคว้าและสัมภาษณ์ พบว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น) คือ บุคคลที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีเทศบาล และ

องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ได้แก่ ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำเภออย่างน้อย 1 คน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอที่ไม่เป็นข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวนไม่เกิน 2 คน ซึ่งเป็นข้อที่อาจทำให้เกิดการทุจริต โดยในเทศบาลตำบลเวียงน้กนั้น จากการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ผู้สนับสนุนผู้สมัครสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเวียงน้ก จะดำเนินการทุกวิถีทางในการส่งคนของตนเข้ามาเป็นกรรมการการเลือกตั้งฯ และกรรมการประจำหน่วย ทำให้บุคคลดังกล่าวอาจมีความโน้มเอียงใช้อำนาจและตำแหน่งหาผลประโยชน์ส่วนตัวหรือแสวงหาประโยชน์ให้แก่กลุ่มพวกพ้องของตนเองทั้งทางตรงและทางอ้อมได้อย่างง่ายดาย ”

(ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มกราคม 2566)

2) การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย จากการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์ พบว่า โครงสร้างอำนาจทางการเมืองของเทศบาล เป็นแหล่งที่มาของอำนาจหรือฐานอำนาจตามกฎหมายที่กำหนดชัดเจนและสำคัญที่สุด เป็นที่ยอมรับของชุมชน คือ ในการมีอำนาจต่อบุคคลอื่นลำพังถ้าเป็นเรื่องเฉพาะตัว หรือเป็นเรื่องของคนใดคนหนึ่งที่ต้องการมีอำนาจต่อบุคคลหนึ่งหรืออีกกลุ่มหนึ่ง การมีอำนาจหรือการใช้อำนาจมีข้อจำกัด แต่ถ้าหากบุคคลแต่ละคนได้รวมตัวในรูปแบบของกลุ่ม เช่น กลุ่มน้กการเมืองท้องถิ่นแล้ว แนนอนการรวมตัวในรูปแบบกลุ่มน้กเมืองในเทศบาลย่อมทำให้สามารถทำสิ่งต่างๆ ที่ไม่สามารถทำตามลำพังได้ หรือถ้าสามารถทำตามลำพังได้ก็อาจจะได้ไม่ดีเท่ากับการรวมตัวกันของกลุ่มน้กการเมืองท้องถิ่น แสดงถึงฐานะการเป็นน้กการเมือง ดังนั้นผู้ที่ต้องการลงสมัครฯ ในกระบวนการการเมืองจึงยอมลงทุนทั้งเวลาและทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจทางสังคม โดยทั่วไปแล้วน้กการเมืองท้องถิ่นจะใช้เวลาส่วนใหญ่พยายามที่จะขยายอำนาจหน้าที่ เพื่อสร้างอำนาจของตนเองให้เข้มแข็งขึ้น รวมถึงการต่อสู้เพื่ออำนาจและการยึดอำนาจเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์จากอำนาจทางการเมือง ดังนั้น อาจกล่าวว่าเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้น้กการเมืองท้องถิ่นต่างมีความต้องการที่จะได้ซึ่งอำนาจนั้นมาและผลประโยชน์ที่จะได้รับกลับมาโดยอำนาจในทางการเมือง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ผู้สมัครการเลือกตั้งในเทศบาลเมื่อได้รับการเลือกตั้งเข้ามาบริหารงานในเทศบาลแล้ว และเป็นการเข้ามาเพื่อต้องการมีอำนาจทางการเมือง เน้นการใช้อำนาจทางการเมือง เพื่อมุ่งแสวงหา ให้แก่ตนเองและพวกพ้องมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม เป็นการทำงานสังคมที่มีการบงก้าเท่านั้นหรือ รับใช้สังคมเพื่อเป็นการตอบแทนฐานเสียงอยู่เบื้องต้นที่เลือกตนเข้ามาเลือกตั้ง เป็นการตอบแทน เช่น การใช้จ่ายตำแหน่งทางการเมืองประมุขการก่อสร้างถนนธุรกิจตนเอง ซึ่งรูปแบบการทุจริตของการ เลือกตั้งของเทศบาลนั้นมีการคิดสรรหรือวางแผนไว้ล่วงหน้าเหมือนกับการเลือกตั้งองค์การบริหาร ส่วนตำบล ”

(ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 18 มกราคม 2566)

การซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งจะเกิดกับชาวบ้านที่ด้อยโอกาสหรือชุมชนท้องถิ่น จะ ตกเป็นเหยื่อของการลวงละเมิดสิทธิมากที่สุด เพื่อผลกำไร และการเติบโตของธุรกิจ ตัวอย่างเช่น ชาวบ้านที่มีความรู้่น้อย คนพวกนี้จะเป็นพวกที่ทำมาหาเลี้ยงชีพไปในแต่ละวัน และมีนิสัยที่ไม่เอา เปรียบใคร จึงทำให้พวกเขาเกิดการขายเสียงขึ้นมา เพราะศีลธรรมในจิตใจสำนึกที่พวกเขาไม่รู้ว่าการ ขายเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นสิ่งที่ผิดหรือถูก พวกเขาชาวบ้านคิดแต่เพียงว่า เมื่อเราได้รับเงินของ เขามาแล้ว (ซึ่งจะหมายถึงการให้เงินช่วยเหลือครอบครัวก็ต้องหาโอกาสตอบแทนซึ่งคล้ายกับนิสัย ของคนไทยอย่างหนึ่งคือ คนไทยมักจะไม่นิยมบุญคุณที่เคยได้รับความช่วยเหลือจากคนอื่น และเมื่อมี โอกาสได้ตอบแทนก็จะทำให้เต็มที่ ซึ่งก็เหมือนกับลักษณะดังกล่าวข้างต้น และชาวบ้านก็หวังที่จะให้ นักการเมืองท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่นระดับจังหวัด เป็นที่พึ่ง เมื่อตนเองได้รับความ เดือดร้อน ต้องการติดต่อกับหน่วยราชการในลักษณะเป็นส่วนตัว เช่น การขอความช่วยเหลือให้ได้รับ การประมูลร้านอาหาร หรือการจัดงานเลี้ยงรับรองคณะคุณงาน เป็นต้น จากการสัมภาษณ์ประชากรผู้มี สิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ในการลงสมัครการเลือกตั้งของนักการเมืองท้องถิ่นในกรณีเทศบาลนั้น การขึ้นสู่อำนาจของนักการเมืองได้อาศัยเงื่อนไขของระบบเงินตราที่ขยายตัว ควบคู่กับความต้องการเงินตรา ของชาวบ้านเป็นอย่างมาก และเพื่อหวังให้ได้รับชัยชนะการเลือกตั้ง รวมถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมใน การจัดตั้งนโยบายกับราชการจากนั้นก็หาช่องทาง กอบโกยผลประโยชน์ใส่ตนและเพื่อนพ้อง หรือที่ นิยมเรียกว่า ถอนทุน ด้วยวิธีการต่างๆ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย ไปจนถึงการทุจริตทำให้การดำเนิน กิจกรรมทางการเมืองเพื่อแก้ไขปัญหาบ้านเมือง และปัญหาความทุกข์ยากของประชาชน กลายเป็น การดำเนินกิจกรรมทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นต่างหวังผลที่จะเข้าไปทำธุรกิจการเมืองเพื่อ แสวงหากำไรจากกิจกรรมทางการเมือง

อำนาจการเมืองในการเลือกตั้งเทศบาลนั้นต้องมีการซื้อขายเสียงที่ต้องระดมสรรพกำลัง สรรพวุธหลากหลายรูปแบบ และวิธีแต่ละวิธีนั้นมีเงินทุน หรือเงินที่ต้องนำมาใช้เป็นอาวุธสำคัญในการ ครอบงำหาเสียง แน่นนอน ซื่อเสียง เป็นประเด็นสำคัญหรือเป็นจุดเริ่มต้น ณ วงจรเลือกตั้ง เมื่อเริ่มเป็น ธุรกิจการเมืองแล้ว และเมื่อเกิดธุรกิจจะเริ่มต้นตามกระบวนการขั้นตอนทันที เมื่อนักการเมือง กุม อำนาจอยู่ในมือแล้วการแสวงหาผลประโยชน์ก็เริ่มต้น เพราะคำว่าธุรกิจที่มีการลงทุนแล้วก็ต้องมีการ ถอนทุน เพราะฉะนั้นธุรกิจการเมืองคือปรากฏการณ์และเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆ จะต้องดำเนิน ไปในรูปแบบธุรกิจ เพื่อการแก่งแย่งให้ได้มาซึ่งอำนาจ และท้ายสุดคือผลประโยชน์ ”

(ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 30 เมษายน 2566)

3) การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก จากการศึกษาข้อมูล และการสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่การเลือกตั้งในเทศบาลตำบลเกวียนหัก จะมีการแข่งขันมากกว่า ในระดับองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน โดยการแจกเงินผ่านหัวคะแนน นำไปแจกให้คนละ 1,500 - 2,000 บาทต่อคน บางครอบครัวได้รับถึงกว่า 10,000 บาท ผู้สมัครมี 3 ทีม แต่ละทีมมี เงินทุนสูง ใช้ค่าใช้จ่ายไม่ต่ำกว่าทีมละสองล้านบาท ทีมผู้ชนะใช้ถึงห้าล้านบาท อีกทั้งบางทีมมีการ ช่วยเหลือหาเสียงทางอ้อมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ในจังหวัด กำเนิด ผู้ใหญ่บ้าน บาง คนมีส่วนช่วยทีมผู้สมัคร มีหัวคะแนนมาจดชื่อในแต่ละบ้านและจ่ายเงินทันที

จากการสัมภาษณ์หัวคะแนนของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก พบว่า รูปแบบการ ทุจริตเลือกตั้งมีหลายรูปแบบ แต่ส่วนใหญ่รูปแบบการซื้อสิทธิขายเสียงพบมากที่สุดในเทศบาลตำบล เกวียนหัก การเลือกตั้งในระบบเทศบาลเกวียนหักจะมีการแข่งขันมากกว่าในองค์การบริหารส่วน ตำบลตะปอน และที่เห็นได้ชัดมาก คือการหาเสียงโดยผ่านกลุ่มหัวคะแนนที่เป็นนายกององค์การบริหาร ส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสูง มีคน เคารพมากในท้องถิ่นนั้น และเป็นตัวเชื่อมโยงไปยังหัวคะแนนอื่นๆ ด้วย หัวคะแนนของสมาชิกสภา เทศบาลตำบลเกวียนหัก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ชาวบ้านขายเสียงเพื่อแลกเปลี่ยนจำนวนเงินนั้นมา ถึงแม้จะเป็นจำนวนเงินไม่มาก โอกาสที่ชาวบ้านจะรับเงินมา แล้วไม่เลือกผู้สมัครก็สูง ดังนั้นในกลุ่มนักการเมืองแต่ละกลุ่มจึงต้องหา คนในท้องถิ่นที่เป็นที่ยอมรับของชาวบ้าน การเมืองในการเลือกตั้งเทศบาลตำบลเกวียนหักนั้น มีการ ซื้อขายเสียงที่ระดมสรรพวุธหลากหลายรูปแบบ และแต่ละวิธีมีเงินทุนหรือเงินที่ต้องนำมาใช้เป็น เครื่องมือสำคัญ ในการครอบงำหาเสียง แน่นนอนเพื่อให้ตนเองและพวกเข้ามาหาผลประโยชน์ทั้ง ทางตรงและทางอ้อม ”

(หัวข้อแผนของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 เมษายน 2566)

การลงสมัครการเลือกตั้งของการเมืองท้องถิ่น การขึ้นสู่อำนาจต้องอาศัยเงิน เพื่อได้มาซึ่งชัยชนะ พอเข้ามาได้ก็หาช่องทางกอบโกยผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1 เล่าว่า

“ การซื้อเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง จะเกิดกับชาวบ้านที่ด้อยโอกาสหรือชุมชนท้องถิ่น จะตกเป็นเหยื่อของการลวงละเมิดมากที่สุด ชาวบ้านความรู้น้อย หาเข้ากินค้ำ พอได้รับการเสนอเงิน มากก็ชอบและรับมา ซึ่งส่วนใหญ่ในการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียงของผู้สมัครเป็นธรรมเนียมที่ต้องจ่ายเงิน เช่น เงินไม่มากก็ไม่เป็น ชาวบ้านคิดว่ารับเงินแต่อาจไม่เลือกก็ได้ รูปแบบในการซื้อสิทธิขายเสียงจะเป็นลักษณะที่มีนายหน้า ซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบ เสร็จจ่าต่อรองต่างๆ เป็นตัวแทนกลุ่มตรวจสอบ ว่าบ้านแต่ละหลังมีผู้ใช้สิทธิกี่คน บางครั้งต้องจ่ายเงินให้สูงกว่าผู้สมัครคู่แข่ง ถ้าคู่แข่งจ่าย 1,000 บาท ก็ต้องจ่ายสู้ถึง 2,000 บาทต่อหัว ”

(สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 พฤษภาคม 2566)

การทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักส่วนใหญ่จะมีการเลือกตั้งมาจากอำนาจเงินของกลุ่มธุรกิจใหญ่ๆ ในพื้นที่ที่อยู่เบื้องหลังของการสนับสนุนเงินทุนในการดำเนินการ หากผู้ที่ต้นให้การสนับสนุนให้เงินลงทุนให้เพื่อหวังผลประโยชน์จากผู้สมัคร นอกจากนี้อาจจะมีการพา อสม. และลูกบ้านไปเที่ยวต่างจังหวัด โดยจัดทำเป็นโครงการ สนับสนุนโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่

4.1.2 องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จากการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์ พบว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น) คือบุคคลที่ คณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ปฏิบัติหน้าที่ในเขตอำเภออย่างน้อย 1 คน หรือผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มีภูมิลำเนาในเขตอำเภอที่ไม่เป็น ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวนไม่เกิน 2 คน อันเป็นช่องว่างให้เกิดการทุจริตโดยในองค์การ

บริหารส่วนตำบลตะปอนนั้น จากการสัมภาษณ์ สมาชิกสภาเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน หมู่ 4 พบว่า

“ ผู้สนับสนุนผู้สมัครสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จะทำการตรวจสอบว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นใครบ้าง และจะดำเนินการทุกวิถีทางส่งคนของตนเข้าไปเป็นกรรมการการเลือกตั้งฯ และกรรมการประจำหน่วย ”

(สมาชิกสภาเทศบาลองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน หมู่ 4, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มีนาคม 2566)

2) การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย จากการศึกษาข้อมูลและการสัมภาษณ์ พบว่า ผู้มีอิทธิพล หมายถึง ผู้มีอำนาจในด้านที่ไม่เป็นทางการและเป็นผู้ที่มีความสามารถให้ผู้อื่นปฏิบัติตามโดยการโน้มน้าวชักจูง เช่น อำนาจารมย์ที่ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชน ด้วยพฤติกรรมความเชื่อ หรือบุคลิกภาพทางสังคมที่สอดคล้องกับวัฒนธรรมของแต่ละสังคม เช่น ความเป็นนักเลง ใจถึง ฟังได้ พูดจริงทำจริง กล้าใช้ความรุนแรง มีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับแนวหน้าของชุมชน และมีสายสัมพันธ์ที่ดีกับกลไกภายนอกชุมชน เช่น ข้าราชการ นักการเมือง นักธุรกิจ ผู้มีอิทธิพลจะสามารถเป็นที่พึ่งของชุมชนได้ทั้งในแง่สังคม เศรษฐกิจ จิตวิญญาณ และมีบทบาททางการเมืองสูงในระดับชุมชน อำนาจที่ไม่เป็นทางการของผู้มีอิทธิพลจะมีพื้นที่ขอบเขตอำนาจในปริมนทลหนึ่งๆ เท่านั้น พฤติกรรมการใช้อำนาจของผู้มีอิทธิพล มักจะกระทำการใดๆ ที่ผิดกฎหมายหรืออยู่นอกกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเองทั้งในด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยอาศัยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมให้การกระทำที่แทนหรือใช้จ้างงาน สนับสนุนในบางกรณีพฤติกรรมการใช้อำนาจในด้านไม่เป็นทางการของผู้มีอิทธิพล ยังมีอำนาจเหนืออำนาจที่เป็นทางการได้ด้วย เช่น ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในระดับจังหวัดซึ่งถือว่าเป็นผู้มีอำนาจที่เป็นทางการ ก่อนที่จะเข้ารับบริหารราชการในจังหวัดการจะต้องเข้าไปพบปะแนะนำตัวต่อผู้มีอิทธิพล หรือในฤดูกาลเลือกตั้งบรรดาพรรคการเมืองที่จะส่งตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งจะขอความช่วยเหลือจากผู้มีอิทธิพลให้เป็นหัวคะแนน หรือเชิญชวนให้ผู้มีอิทธิพลสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมือง หรือขอให้ผู้มีอิทธิพลสนับสนุนบุคคลในเครือข่าย เช่น ภรรยา ลูกหลาน ญาติ คนใกล้ชิด ลงสมัครรับเลือกตั้งในนามของพรรคการเมือง เนื่องจากโอกาสและหลักประกันที่จะได้รับการเลือกตั้งมีสูงถ้าได้รับการสนับสนุนจากผู้มีอิทธิพลพฤติกรรมการใช้อำนาจที่ไม่เป็นทางการดังกล่าวมักถูกมองว่าเป็นอุปสรรคและบ่อนทำลายระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากอำนาจทางการเมืองที่อยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้มีอิทธิพลไม่ได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์และความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง

การใช้สิทธิพลในการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะการใช้สิทธิพลต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ การใช้สิทธิพลของ ห้วคณะแนบ อิทธิพลต่อชาวบ้าน อิทธิพลต่อคณะกรรมการเลือกตั้ง เป็นการใช้สิทธิพลผิดกฎหมายและเป็น รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งถือได้ว่าการเลือกตั้งเป็นกลไกอย่างหนึ่งในการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นช่องทางสำคัญในการเข้าไปสู่อำนาจทางการเมืองอย่างมีความ ชอบธรรม จึง ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งระดับท้องถิ่น มีการแข่งขันกันสูงเพื่อให้ได้รับชัยชนะ การเลือกตั้งในแต่ละ ครั้ง ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้สนับสนุนผู้สมัคร ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ทุกคนในชุมชนท้องถิ่น ต่างมี การแข่งขันกันและแบ่งกันเป็นฝักเป็นฝ่าย จากการสัมภาษณ์ กำนันตำบล ตะปอน ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ โครงสร้างเครือข่ายอิทธิพลยังคงมีความสำคัญอยู่ เพราะบริบททางสังคมยังไม่ เปลี่ยนแปลงยังมีความจำเป็นทางสังคม เพราะชาวบ้านยังต้องการที่พึ่ง และธุรกิจนอกระบบยัง ต้องการการคุ้มครองจากเครือข่ายอิทธิพลอยู่ ”

(กำนันตำบลตะปอน, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 26 มิถุนายน 2566)

3) การทุจริตในสวนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก จากการศึกษาข้อมูล และการสัมภาษณ์ พบว่า รูปแบบการซื้อเสียง เป็นพฤติกรรมกรรมการทุจริตเลือกตั้ง ด้วยการให้เงินแก่ผู้มี สิทธิเลือกตั้งเพื่อให้เลือกคะแนนเสียงที่ถูกกำหนด หรือในบางครั้งเป็นการเสนอสิ่งตอบแทนในรูปแบบ อื่น หรือการให้ในรูปแบบผลประโยชน์ตอบแทน แต่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง รูปแบบการจ่ายเงินซื้อเสียงของ องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ผ่านหัวหน้าคณะ เป็นการซื้อเสียงทางตรง ส่วนการซื้อเสียงทางอ้อม ผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับผู้สมัคร เป็นระบบอุปถัมภ์

รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งมีการซื้อเสียงมีหลายวิธีแตกต่างกันไปตาม ภูมิภาคและท้องถิ่น รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จะมีรูปแบบการ ทุจริตเลือกตั้งการซื้อเสียงผ่านหัวหน้าคณะ คำว่าหัวหน้าคณะ หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มคนที่ทำหน้าที่ใน การรณรงค์หาเสียงให้กับผู้สมัครรับเลือกตั้ง ทั้งการเลือกตั้งในระดับชาติ คือ การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและ สมาชิกวุฒิสภา หรือการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น โดยการเชิญชวน ชัก จูงและโน้มน้าวให้ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนเลือกผู้สมัครฯ ที่ตนสนับสนุนให้ได้รับชัยชนะใน การเลือกตั้ง มีดังนี้

1) การซื้อเสียงโดยผ่านหัวหน้าคณะ คือ กลุ่มคนในชุมชนที่ได้รับมอบหมายจาก ผู้มีอิทธิพลให้ติดต่อขอซื้อคะแนนเสียงจากชาวบ้าน เช่น หัวหน้ากลุ่ม ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน ซึ่งกลุ่มคน ดังกล่าวนี้นี้ มักมีความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันทั้งในทางตรงและทางอ้อม กับผู้มีอิทธิพลในระดับจังหวัด ระดับ ผ่านหัวหน้าคณะในระดับหมู่บ้านไปยังชาวบ้านที่จะใช้สิทธิเลือกตั้ง

2) การซื้อเสียงคะแนนเสียงผ่านกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐในส่วนของการปกครองท้องถิ่น มีวิธีการซื้อเสียง คือ ผู้สมัครและคณะหาเสียงของผู้สมัครแต่ละคน ไปพบกำนัน ผู้ใหญ่ประจำตำบลที่มีการเลือกตั้ง ซึ่งในเขตการเลือกตั้งที่มีอดีต ส.ส. เป็นเจ้าบุญทุ่มอยู่ในเขตการปกครองของกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งมักทำตนเป็นหัวคะแนนในฐานะคนกลาง เพื่อซื้อขายคะแนนเสียงให้แก่อดีต ส.ส. หรือผู้สมัครที่เป็นเจ้าบุญทุ่มเหล่านั้นมาก่อนเพราะในชุมชนขนาดเล็กตามตำบลหรือหมู่บ้าน มักมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดสนิทสนมเป็นการส่วนตัวระหว่างหัวหน้าปกครองตำบลหมู่บ้าน กับประชาชนในตำบล เป็นพื้นฐาน ทำให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาศัยช่องทางให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้านช่วยกันระดมคะแนนเสียงและชักชวนชาวบ้านลงคะแนนเสียงให้แก่ตน

3) การซื้อเสียงคะแนนเสียงโดยอามิสสินจ้าง โดยให้คำมั่นสัญญาต่างๆ การซื้อคะแนนเสียง โดยอามิสสินจ้างอาจทำในรูปแบบการเลี้ยงสุรา อาหาร การจัดมหรสพ เช่น ดนตรี ภาพยนตร์ โดยนามของผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง การทำสัญญากู้เงินล่วงหน้า หรือการจ่ายเช็ค เป็นเงินจำนวนหนึ่งให้ไว้แก่หัวคะแนน หรือชาวบ้านเพื่อให้นำไปปรับเงิน เป็นการติดต่อระหว่างผู้สมัครกับประชาชนเองโดยตรง ซึ่งเป็นไปตามความสมัครใจของแต่ละคน ช่วงหาเสียงเลือกตั้งนั้น จะพบว่า บรรดานักการเมือง ผู้สมัครจะเดินสายออกงานมหรสพต่างๆ เช่น งานแต่งงานของบุคคลสำคัญ ในชุมชน หัวคะแนนของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกรียนหัก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ คนใหญ่คนโตในพื้นที่ หรือไปร่วมงานศพของผู้นำชุมชน เพื่อเป็นการหาเสียงทางอ้อม แสดงถึงการให้เกียรติในการไปร่วมงาน มีความเป็นลูกพี่ลูกน้อง เป็นศิลาใจ อันเป็นคุณลักษณะของคนไทย แม้บางทีผู้สมัครจะไม่ได้รู้จักกับเจ้าภาพงานโดยตรง แต่ก็ไปปรากฏตัวเพื่อหวังให้ชาวบ้านคั่นหน้าคร่ำคร่า ได้รับคะแนนเสียง ”

(หัวคะแนนของสมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกรียนหัก นามสมมติ 2, การสื่อสารส่วนบุคคล, 28 เมษายน 2566)

4) การซื้อเสียงคะแนนเสียงโดยการซื้อบัตรประชาชน เพื่อเก็บไว้ไม่ให้คนไปลงคะแนนเสียงหรือโดยผู้สมัครรับเลือกตั้งใช้วิธีนี้ เพื่อดูว่าพื้นที่ใดในเขตการเลือกตั้งที่ตนสมัครนั้นเป็นพื้นที่คู่ต่อสู้มีคะแนนเสียงหนาแน่นกว่าตนหรือไม่ และคิดว่าประชาชนจะไม่ไปลงคะแนนเสียงให้แก่ตนเองอย่างแน่นอน จึงทำการกว้านซื้อบัตรประชาชนในพื้นที่ เพื่อไม่ให้คนไปลงคะแนนเสียงได้ และจะทำให้คู่ต่อสู้ไม่ได้รับคะแนนเสียงในพื้นที่นั้นด้วย ซื้อบัตรประชาชนเก็บไว้เพื่อตัดคะแนนเสียงคู่ต่อสู้หรือไม่ซื้อบัตรประชาชนเพื่อให้บุคคลอื่น ซึ่งมีใช่เจ้าของบัตรประชาชนลงคะแนนเสียง เป็นวิธีที่ทุ่มเงินมหาศาลกว้านซื้อบัตรประชาชน และก็จะใช้พรรคของตนนำบัตรประชาชนของผู้อื่นที่ซื้อมาไป

ลงคะแนนเสียง ซึ่งวิธีการซื้อเสียงสำเร็จด้วยก็ต้องอาศัยความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งด้วย

การชักนำหรือจูงใจให้ ผู้เลือกตั้งไปออกเสียงให้แก่ตนหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ไม่ใช่ในรูปแบบของตัวเงินอาจเป็นการจัดอำนวยความสะดวกในการไปใช้สิทธิของผู้เลือกตั้ง หรือเป็นการแจกสิ่งของ และการสร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ รวมทั้งการบริจาคเงินผ่านองค์กรหรือบุคคลต่างๆ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลตะบอง มีรูปแบบการซื้อเสียงทางอ้อมคือ

1) การจัดหาหรือนำพาคนไปลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้ง วิธีนี้มีใช้ลักษณะของการซื้อคะแนนเสียงในรูปแบบของตัวเงินโดยตรง แต่เกี่ยวเนื่องกับการใช้จ่ายเงินในทางอ้อม ซึ่งเป็นหลักประกันแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งในอันที่จะให้ได้คะแนนเสียงเสียก่อน เรื่องอื่นๆ เอาไว้คิดที่หลัง ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่หวังจะสร้างคะแนนเสียงด้วยวิธีนี้ มักจะใช้บรรดาหัวหน้าคะแนนของตนนัดหมายกับคนในเขตเลือกตั้งของตน ซึ่งจัดหาหรือรับส่งคนเลือกตั้งไปยังสถานที่เลือกตั้ง หรือรับส่งผู้ที่เลือกตั้งเสร็จแล้วกลับไปยังสถานที่พัก โดยกลุ่มคนที่เรียกว่าหัวหน้าคะแนนจะคอยบอกให้ผู้เลือกตั้งเลือกคนของตนเอง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้งเพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร

2) การแจกสิ่งของและการสร้างสาธารณประโยชน์ วิธีนี้ยังแยกได้อีก 2 รูปแบบ ดังนี้

(1) การแจกสิ่งของ วิธีการนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งมักกระทำกันเพื่อหลีกเลี่ยงการแจกเงินโดยแจกเป็นสิ่งของแทน แต่หวังว่าจะได้คะแนนเสียงจากประชาชนเหมือนกันในการเลือกตั้ง มีผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนนำน้ำปลา ข้าวสาร มาแจกให้กับประชาชน โดยบอกให้คนไปเลือกตนเป็นข้อแลกเปลี่ยน เช่น มีการแจกเสื้อผ้าเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียง จากการศึกษาพบว่า ในการเลือกตั้งที่จังหวัดหนึ่งของ ชายแดนภาคใต้ได้ชี้ให้เห็นถึงการแจกเงินหรือสิ่งของโดยทั่วไปนั้น ไม่เกิดขึ้นเฉพาะจากการเสนอ ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเท่านั้น แต่ปรากฏว่ามีบางท้องที่ประชาชนในหมู่บ้านเป็นผู้เรียกร้องจากผู้สมัครเสียเอง เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงสนับสนุน อนึ่ง และการเรียกร้องเงินสิ่งของในปัจจุบันก็ได้จำกัดเฉพาะส่วนรวมเข้าหมู่บ้าน โรงเรียน และสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาเท่านั้นเพราะประชาชนเริ่มที่จะเรียกร้องขอเงิน เป็นค่าตอบแทนแลกเปลี่ยนกับการไปลงคะแนนเสียงมากขึ้นกว่าแต่ก่อน ทั้งนี้เขตที่มีการแจกเงินและสิ่งของที่เป็นรายบุคคลเพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตท้องที่ที่ยากจน

(2) การสร้างสาธารณประโยชน์เพื่อแลกเปลี่ยนกับคะแนนเสียงผู้สมัครรับเลือกตั้งบางคนได้สร้างสาธารณประโยชน์ให้กับท้องถิ่นในเขตเลือกตั้งของตน เพื่อให้ประชาชนเห็นว่าตนได้ทำประโยชน์ให้แก่สังคม โดยหวังคะแนนเสียงจากประชาชน การนำเสนอนโยบายต่างๆ ของรัฐบาลหรือพรรคการเมืองในแนวทางประชานิยมรูปแบบต่างๆ หากใครครวญให้ตีอาจพบว่านโยบาย

เหล่านั้น เป็นการซื้อเสียงโดยการลงทุนไปก่อนเพื่อหวังผลปั่นปลาย เป็นความพยายามทุกวิถีทางในการถอนทุนคืนภายหลังการซื้อเสียง การแสวงหาผลประโยชน์อันมิชอบเพื่อเป็นการถอนทุนในการเลือกตั้งครั้งต่อไปหรือการตอบแทนนายทุนที่ให้การสนับสนุน

3) การบริจาคเงินผ่านองค์กรหรือบุคคล วิธีการบริจาคเงิน ดังนี้

(1) การบริจาคเงินให้องค์กรชุมชน ผู้สมัครรับเลือกตั้งประเภท เจ้าบุญทุ่ม มักสร้างคะแนนนิยมจากชาวบ้านโดยการบริจาคเงินให้แก่องค์กรของประชาชน เช่น สมาคมตำบลเพื่อให้จัดซื้ออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้ใช้ในตำบล หมู่บ้าน โดยตรึตรว่าผู้สมัครชื่อนั้นๆ เป็นผู้บริจาคให้ ซึ่งวิธีการนี้ทำให้ชื่อของผู้สมัครติดปากของชาวบ้านได้มาก หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด

(2) การใช้ผู้นำชุมชนเป็นเครื่องมือ วิธีการนี้ผู้สมัครรับเลือกตั้งจะ เลือกผู้นำชุมชนเป็นเครื่องมือ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จะโดยรู้ตัวไม่รู้ตัวก็ตาม ผู้สมัครรับเลือกตั้งอาจใช้ให้เป็นหัวคะแนนให้หรือไม่ก็เป็นผู้รับมอบสิ่งของบริจาคให้แก่ชุมชนหรือหมู่บ้านของตนโดยผู้นำชุมชนเหล่านี้ส่วนใหญ่ต้องการผลตอบแทนมากกว่า “มีแนวโน้มที่จะเข้าไปช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้งอยู่แล้ว อาจเป็นเพราะความชอบส่วนตัว เช่น การช่วยแจกสิ่งของ ช่วยหาคะแนนเสียง เพื่อหวังสิ่งตอบแทนจากผู้สมัคร จึงเป็นโอกาสให้ผู้สมัคร รับเลือกตั้งอาศัยบุคคลเหล่านี้เป็นเครื่องมือได้

4.1.3 การเปรียบเทียบรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้ง

จากการศึกษารูปแบบการทุจริตการเลือกตั้ง ของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน สามารถเปรียบเทียบการทุจริตแบ่งออกเป็น 3 รูปแบบ (ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2561, น.13-16) ดังนี้

1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีพฤติกรรมการทุจริตที่เหมือนกัน กล่าวคือ การจัดให้มีคนของตนเป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง

ก่อนการเลือกตั้งจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก และกรรมการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ของตนเองไปเป็นกรรมการ โดยให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดจันทบุรี แต่งตั้ง และการแต่งตั้งคนของตนเองเข้าไปเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือก หรือให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น แต่งตั้ง จะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีการใช้คนของตนเป็นกรรมการในการเลือกตั้ง การใช้อำนาจรัฐโดยทั่วไปหมายถึง อำนาจที่บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ตาม

กฎหมายสามารถกระทำหรือสั่งการให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำใดๆ ได้ ตามที่กฎหมายกำหนด การใช้อำนาจรัฐจำเป็นต้องมีกลไกคอยตรวจสอบ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ทำให้ประชาชนสูญเสียหรือไม่ได้รับผลประโยชน์ที่ควรได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติที่สำคัญ ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้ใช้อำนาจนั้นกระทำการ โดยทุจริตและมิชอบ โดยแบ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ

ข้าราชการเป็นตัวแทนขององค์กรในภาครัฐ การกระทำของข้าราชการต้องอยู่ภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท เป็นข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่ข้าราชการทุกคนยึดถือปฏิบัติ จากขอบเขตอำนาจหน้าที่ สิ่งที่ข้าราชการต้องใช้ควบคู่กัน คืออำนาจ ดังนั้นการใช้อำนาจจำเป็นต้องมีสติเป็นเครื่องกำกับอยู่ตลอดเวลา หรืออาจจะเรียกว่า “การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” ต้องกระทำโดยรอบคอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริตคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ กำหนดตำบลเวียงน้ก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเวียงน้ก จะมีการใช้อำนาจรัฐ ในรูปแบบการซื้อเสียง ใช้ตำแหน่งหน้าที่การงาน โดยผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น ระดับสูง และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (สจ.) ในการช่วยเหลือคนของตน มีการส่งเครื่องจักรและงบประมาณมาอำนวยความสะดวกในการดำเนินการก่อสร้างสิ่งสาธารณูปโภคต่างๆ ในขณะที่มีการเลือกตั้ง ส่วนใหญ่จะใช้วิธีให้สัญญาว่าจะผลักดันงบประมาณเข้ามาในพื้นที่ สัญญาว่าจะพัฒนาสิ่งก่อสร้างในหมู่บ้าน/พื้นที่และสัญญาว่าจะให้สวัสดิการต่างๆ ”

(กำนันตำบลเวียงน้ก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 พฤษภาคม 2566)

2) การทุจริตในสวนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย พบว่า เทศบาลตำบลเวียงน้ก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนมีพฤติกรรมการทุจริตที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ การใช้อิทธิพล

เป็นที่ทราบดีว่าปัจจุบันเงินไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่เพียงพออีกต่อไปแล้วในการชนะคู่แข่งในการเลือกตั้งในพื้นที่ แม้ความสัมพันธ์ของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น กับประชาชนจะถูกเรียกว่าเป็น "ระบบอุปถัมภ์" ที่แลกกับการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหลัก แต่ความสัมพันธ์นี้ก็ยังคงการคำอธิบายที่ลึกกว่าแค่เรื่อง "การจ่ายเงิน" เพราะยังมีรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งอีก รูปแบบที่สำคัญ นั่นก็คือ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งมักได้รับเลือกให้เป็นผู้นำท้องถิ่นหลายสมัยซ้ำแล้วซ้ำเล่า

เงินจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการได้คะแนนเสียง แต่ปัจจัยหลักที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือกลุ่มผู้มีอิทธิพล เพราะการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งมีความสนิทสนมคุ้นเคย ค่อยให้ความช่วยเหลือ ร่วมงานพิธีต่างๆ และร่วมกิจกรรมของชุมชนมาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ให้ความหวังแก่ชาวบ้าน ในการมี "น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี" เป็นต้น สำหรับรูปแบบการใช้อิทธิพลที่พบในองค์การบริหารส่วนตำบลเกวียนหัก กำหนดตำบลตะปอน ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ผู้มีอิทธิพล-เจ้าพ่อในท้องถิ่น มาจากครอบครัวที่ประสบความสำเร็จสูง มีธุรกิจในพื้นที่หลายอย่าง เช่น รับเหมาก่อสร้าง เครื่องช่วยโรงงานส่งออกทุเรียน ขนาดใหญ่ (ลังทุเรียน) ส่งผลให้มีอิทธิพลกว้างขวางในพื้นที่ การเมืองจึงเป็นเรื่องของคนรวย ไม่ใช่การเมืองของคนจน ”

(กำหนดตำบลตะปอน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 26 มิถุนายน 2566)

3) การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก พบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนมีพฤติกรรมการทุจริตที่เหมือนกัน กล่าวคือ การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน เป็นองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง การเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน เป็นรูปแบบการเลือกตั้งโดยตรงเหมือนกับเทศบาลตำบลเกวียนหัก และรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นั้นจะเป็นรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งแบบซื้อเสียง เช่น องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จะมีการแจกเงินโดยตรงกับผู้ไปเลือกตั้ง ผ่านหัวคะแนน โดยมีการแจกเงินตั้งแต่ 1,000 – 1,500 บาทต่อคน มีการเล่นพนันคะแนนนกันว่าใครได้เท่าไร ต่อรองกัน มีการได้เสียเป็นหลักแสน แต่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ไม่สามารถที่จะจับได้ เพราะไม่มีใครกล้าเป็นพยาน และจะมีรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งที่ซื้อเสียงเช่นเดียวกัน คือเทศบาลตำบลเกวียนหัก มีการซื้อเสียงกัน แต่ในเทศบาลตำบลเกวียนหัก อาจมีการจ่ายเงินให้กับผู้นำชุมชนหรือผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้านและแจกเงินตามที่วางแผนไว้ และส่วนใหญ่การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการซื้อเสียงที่ใช้เงินในการทุจริตน้อยกว่าในส่วนของเทศบาลตำบลเกวียนหัก เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ผู้สมัครการเลือกตั้งจะมีฝ่ายสนับสนุนน้อยและผลประโยชน์น้อยกว่าเทศบาลตำบลเกวียนหัก ในส่วนของเทศบาลตำบลเกวียนหัก มีพื้นที่ที่กว้างขวาง มีการแข่งขันสูงกว่าหรือมีรูปแบบการทุจริตที่รุนแรงกว่ามีการใช้เงินในการหาเสียงที่มากกว่าการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน และเทศบาลตำบลเกวียนหัก จะใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งแบบการแจกเงินและสิ่งของแก่ครอบครัวและรายบุคคลวิธีการนี้ผู้สมัครจะแจกจ่ายทรัพยากรของตนอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าชาวบ้านจะเลือกตนเองมากน้อยขนาดไหน จะมีทั้งการแจกสิ่งของกันตรงๆ และการแจกทางอ้อม เช่น ผู้สมัครบางคนเป็น

เจ้าของร้านวัสดุก่อสร้าง ก็จะขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูกหรือทำเป็นคนมีน้ำใจโดยแจกวัสดุแก่ชาวบ้านให้นำไปสร้างศาลาประชาคม หรือสร้างสิ่งสาธารณูปโภคอื่นๆ การใช้จ่ายเป็นกลไกเครื่องมือในการแสวงหาคะแนนนิยม เรียกว่า การอุปถัมภ์โดยผู้สมัครและตัวแทนจะนำเงินบรรจุใส่ซองไปแจกจ่ายแก่ชาวบ้านพร้อมกับแนะนำตัวเองสร้างความคุ้นเคยและสนิทสนม จากการสัมภาษณ์หัวหน้าคณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ปฏิเสธไม่ได้ว่าปัญหาความยากจนและด้อยการศึกษา ยังถือเป็นต้นตอหลักของการซื้อเสียง และทางการเมืองก็เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำให้เกิดการซื้อสิทธิขายเสียง ความยากจนมันทำให้ต้องพึ่งพานักการเมือง การด้อยการศึกษามันก็ทำให้ไม่เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และบทบาทหน้าที่ของนักการเมือง มีปฏิสัมพันธ์กันทั้งหมด ซึ่งนี่กลายเป็นสิ่งตอกย้ำของกระบวนการซื้อสิทธิขายเสียง แต่ต้องยอมรับว่า ในช่วงที่ผ่านมาการศึกษาเองก็เข้าถึงประชาชนมากขึ้น ดังนั้นตัวที่เป็นปัจจัยหลักได้ถูกทำให้อ่อนแรงลงไปเยอะ ระบบเศรษฐกิจไทยเข้มแข็งขึ้น

คำว่าชนบทที่เรามองว่าเป็นภาพของคนโง่ ไร้การศึกษา หรือยากจน มันเปลี่ยนไปแล้ว มันเกิดชนชั้นกลางใหม่ คนเหล่านี้เขามีรายได้ที่มากขึ้น แต่อาจไม่ถึงระดับพึ่งพาตัวเองได้ เข้าถึงข้อมูลมากขึ้น โดยเฉพาะทุกวันนี้แทบทุกบ้านยังงี้ก็ต้องมีอินเทอร์เน็ต แต่ว่าความเหลื่อมล้ำในสังคมยังมีอยู่ถึงแม้ชนชั้นกลางใหม่จะเป็นคนอีกชนชั้นที่เกิดขึ้นมา แต่ก็ไม่ได้ปฏิเสธว่าคนกลุ่มนี้ต้องยังพึ่งพานักการเมืองในลักษณะเดิมอยู่ ทำให้การซื้อสิทธิขายเสียงเกิดขึ้นและเป็นเรื่องธรรมดา ”

(หัวหน้าคณะของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 29 มิถุนายน 2566)

4.2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่าง

เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องสามารถจำแนกปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 จำนวน 2 ด้าน คือ ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ และปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน ดังนี้

4.2.1 เทศบาลตำบลเกวียนหัก

1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (2566) ได้ให้ความหมายการทุจริตในภาครัฐ ว่าเป็นการกระทำทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤตินิยมชอบในภาครัฐ โดยทุจริตต่อหน้าที่ หมายถึง การ

กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้อำนาจในตำแหน่งหรือหน้าที่เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควร
ได้โดยชอบสำหรับตนเองหรือผู้อื่น หรือการกระทำอันเป็นความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ
จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งเทศบาลตำบล
เกวียนหักที่สำคัญคือ ข้าราชการมักไม่วางตัวเป็นกลางทางการเมือง แม้มาตรา 34 แห่ง
พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติ
ชัดเจนว่า “ในกรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสมาชิก
วุฒิสภา ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐกระทำการใดๆ โดยมีขอบ
ด้วยหน้าที่และอำนาจอันเป็นการก่อกวนผู้สมัครใด หรือดำเนินการใดๆ ที่เป็นคุณหรือเป็นโทษ
แก่ผู้สมัครใด ให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือกรรมการการเลือกตั้ง หรือผู้อำนวยการการ
เลือกตั้งประจำจังหวัด หรือคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่
คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมาย มีอำนาจสั่งให้ยุติหรือระงับการกระทำนั้นได้” จากการ
สัมภาษณ์ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ อสม.คือประชาชนในบทบาท อสม. ทำงานเต็มด้วยจิตอาสา ปกติในการเลือกตั้งทุก
ครั้ง อสม.ก็มีส่วนร่วมให้ความร่วมมือกับ กกต. ในการรณรงค์ให้ประชาชนออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ก็
ปฏิเสธไม่ได้ว่ากลุ่มคนเหล่านี้ มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับชาวบ้าน และใช้ตำแหน่งหน้าที่ในองค์กรไป
แสวงหาผลประโยชน์ โดยการช่วยเหลือ ให้เลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน ”

(ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 1, การสื่อสารส่วนบุคคล, 23
เมษายน 2566)

2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน พบว่า จากการสัมภาษณ์
ประธานกรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ในส่วนของความเป็นประชาชนของแต่ละคนเราไม่สามารถบังคับได้ว่า ใครจะเลือกใคร
จะเชียร์ใครในการเลือกตั้ง แต่ทุกคนที่ไปทำหน้าที่ตรงนั้นคือเรื่องส่วนบุคคลและมีการเน้นย้ำเสมอว่า
ห้ามใส่เครื่องแบบหรือแสดงตนว่าเป็นอสม.เด็ดขาด และจากการพูดคุยทำความเข้าใจก็ทราบว่ามี
หลายคนก็เป็นอาสาสมัครประชาธิปไตยกับกกต.ด้วย กกต.หน่วยงานเดียวคงมีกำลังไม่เพียงพอในการ
สืบหาข้อมูลการทุจริตเลือกตั้ง การที่หลายๆ หน่วยงานมาช่วยกันก็ถือเป็นสิ่งที่ดี เพื่อให้การเลือกตั้งมี
ความสุจริตโปร่งใส และได้คนดีเข้าไปเป็นผู้แทนของประชาชน ”

(ประธานกรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10
เมษายน 2566)

ซึ่งในมุมมองของผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรี ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ยกตัวอย่างนายอำเภอมีน้องชาย ลงสมัครรับเลือกตั้ง นายอำเภอเรียกประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน แล้วบอกให้กำนันผู้ใหญ่บ้านไปเลือกน้องชาย อย่างนี้ถือเป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ เพราะเป็นคนที่มีความสามารถเรียกประชุม แต่ถ้านายอำเภอไปกินก๋วยเตี๋ยว แล้วเจอชาวบ้านก็บอกให้ไปเลือกน้องชาย อย่างนี้ไม่ใช่เป็นการใช้ตำแหน่งหน้าที่ แต่วางตัวไม่เป็นกลาง ซึ่งเราคิดว่าผู้สมัครเคยสมัครกันมาหลายครั้งคงจะเข้าใจเรื่องเหล่านี้พอสมควร แต่เมื่อกฎหมายมีการเปลี่ยนแปลงก็ควรศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติให้ถูกต้อง ”

(ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัดจันทบุรี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 15 มีนาคม 2566)

จากความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่าในเรื่องทางการเมืองนั้น ข้าราชการ ก็เหมือนสวมหมวกสองใบ ใบหนึ่งก็คือในฐานะเป็นประชาชนคนไทยคนหนึ่ง มีสิทธิเสรีภาพในการเลือกที่จะทำสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงในส่วนการให้ความช่วยเหลือใครในการหาเสียงเลือกตั้งจึงเป็นสิทธิส่วนบุคคลที่สามารถกระทำได้ตามปกติ กับเรื่องการเมือง ภายใต้บทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญที่ให้ไว้ ส่วนหมวกอีกใบหนึ่งที่สวมนั้น ก็คือในฐานะของข้าราชการ ซึ่งจะถูกจำกัดบทบาทหน้าที่ไว้บางประการ ทั้งนี้เพื่อให้เหมาะสมกับฐานะความเป็นข้าราชการ ดังนั้นในเรื่องนี้ผู้ทำการวิจัยจึงเห็นว่าข้าราชการยังคงสามารถใช้สิทธิเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญให้ไว้ได้เฉกเช่นเดียวกับประชาชนคนไทยทั่วไป เพียงแต่พฤติกรรมหรือการกระทำบางอย่างก็อาจต้องใคร่ครวญดูว่าเหมาะสมหรือไม่ โดยเฉพาะในกรณีเป็นการปฏิบัติหน้าที่ราชการหรือในการปฏิบัติภารกิจอื่นที่เกี่ยวข้องกับประชาชน ก็จะต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ

4.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ การเลือกตั้งเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่จะต้องเป็นผู้ดูแลและจัดการบริหารการเลือกตั้ง โดยในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้นจะดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีจำนวน 3 คน ซึ่งมีคุณสมบัติที่กฎหมายกำหนดแห่งพระราชบัญญัตินี้ตามข้อ 31 และตามข้อ 32 ตามระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ประกอบกับหลักกฎหมายตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 กฎหมายได้บัญญัติให้ บุคคลผู้ที่จะเข้ามาเป็น

คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการสรรหาของคณะกรรมการ สรรหาคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการการ เลือกตั้งแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากบุคคลหลากหลาย อาชีพ เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่การ ตรวจสอบและให้ความเห็นชอบในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่ที่สำคัญ และระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ข้อ 31 ก็ชี้ชัดอยู่แล้วว่าให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งให้มีหน้าที่และ อำนาจตามมาตรา 27 ให้เกิดความสุจริต โปร่งใส และเป็นธรรมในการเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์ กรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหาร ส่วนตำบลตะปอน และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ได้แสดง ความคิดเห็นว่า

“ หากคนมาเป็นกรรมการยากเพราะ ไม่มีใครอยากเข้ามาทำหน้าที่ตรงนี้ เพราะมีความ เสี่ยงทั้งกฎหมายที่ไม่คุ้มครอง และเสี่ยงอิทธิพลนักการเมืองท้องถิ่น ”

(กรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 เมษายน 2566)

“ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กกต.ท้องถิ่น) มาจาก คณะบุคคลที่ กกต. แต่งตั้ง มีอำนาจหน้าที่ในการตรวจสอบและให้ความเห็นชอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิ เลือกตั้ง กำกับดูแลและอำนวยความสะดวก ตั้งแต่การลงคะแนน การนับคะแนน และประกาศผล การนับคะแนนเลือกตั้ง และรายงานต่อผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำจังหวัด ซึ่งตามพระราชบัญญัติการ เลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ.2562 ได้บัญญัติในมาตรา 7 ว่าให้การคุ้มครอง แต่ในความเป็นจริงเข้ามาทำหน้าที่คณะกรรมการเลือกตั้งท้องถิ่น มีความเสี่ยงจากอิทธิพล นักการเมืองท้องถิ่นรอบด้าน และอาจมีผลกระทบในภายภาคหน้า ต่อหน้าที่การงานด้วย ”

(ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน, การสื่อสารส่วนบุคคล, 25 มกราคม 2566)

จากประเด็นที่สำคัญเมื่อบุคคลที่ถูกเลือกมาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ไม่ได้มาจากผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ เกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้งแล้วนั้น อาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงานได้ ดังนั้น หาก มีการแต่งตั้งบุคคลที่จะเข้ามาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มา จากคณะกรรมการเลือกตั้งโดยตรงก็จะทำให้บริหารจัดการการได้ดีกว่า เนื่องจากเป็นองค์กรอิสระ

ตามรัฐธรรมนูญที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดว่าต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างสุจริตและเที่ยงธรรม เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือในการเลือกตั้งมากที่สุด ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์และหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ได้บัญญัติในมาตรา 7 ระบุว่า “กรรมการการเลือกตั้ง เลขาธิการคณะกรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดหรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง รวมทั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมาย ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้ง หรือปฏิบัติตามคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัตินี้ หากได้กระทำโดยสุจริต ย่อมได้รับความคุ้มครอง ไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง” แต่ในทางปฏิบัตินั้นมีความเสี่ยงที่จะได้รับผลกระทบทั้งทางตรงและทางอ้อม จากนักการเมืองในฐานะที่เป็นผู้ควบคุมการบริหารงาน อาจเข้าแทรกแซงการบริหารงานของราชการได้ ด้วยการกลั่นแกล้งด้วยกลวิธีต่างๆ ดังนั้นบุคคลที่เข้ามาทำหน้าที่กรรมการการเลือกตั้ง จึงควรได้รับความคุ้มครองอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้มีกำลังใจในการปฏิบัติงานต่อไป

2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน จากการศึกษาปัญหาการเลือกตั้งที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ไม่พบปัญหาดังกล่าว

4.2.3 เปรียบเทียบปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง

1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ

จากการศึกษาค้นพบว่าการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นอกจากการทุจริตที่พบ คือ การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง ผ่านกำนันผู้ใหญ่บ้าน และการใช้อิทธิพลของระบบราชการแล้ว ปัญหาอุปสรรคที่พบในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการเลือกตั้ง โดยเกิดจากการกระทำของภาครัฐ และปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชนสามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อันเกิดจากการกระทำของภาครัฐ จากการที่ข้าราชการใช้ตำแหน่งหน้าที่ด้วยความไม่ชอบธรรม ปฏิบัติหน้าที่ที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์ หรือโทษ ต่อผู้สมัครโดยผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านในด้านสาธารณสุข สุขอนามัย มีความสามารถในการชักชวนเพื่อนบ้านกลุ่มคนในชุมชนเลือกผู้สมัครที่ตนเองสนับสนุน

2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน

จากการสัมภาษณ์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนพบปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งเกี่ยวกับการให้ความปลอดภัยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ด้วยกฎหมายที่ใช้ในปัจจุบันยังไม่สามารถคุ้มครองคณะกรรมการผู้ปฏิบัติหน้าที่เป็นกรรมการเลือกตั้ง ได้อย่างสมบูรณ์ จึงทำให้คณะกรรมการเกิดความหวาดกลัวกลุ่มคนที่มีอิทธิพลในพื้นที่ และยังไม่มีการคุ้มครองผู้ที่เป็นกรรมการ หรือถูกระเบียบเป็นการเฉพาะ ทำให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่กล้าเข้ามารับตำแหน่ง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากเกรงกลัวจะเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินจากผู้มีอิทธิพล เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นประการทั้งปวงนี้เกิดจากการกระทำของภาครัฐ ตัวกฎหมาย และภาคประชาชน ด้วยเรื่องการเมืองไม่ได้มีความสำคัญเฉพาะกลุ่มคนชนชั้นผู้นำเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบุคคลทุกคนในสังคมไทย ซึ่งเป็นเรื่องที่หลีกเลี่ยงได้ว่าจะมีใครสามารถใช้ชีวิตในสังคมนี้ได้โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง โดยปัญหาการเมืองนั้นจึงกลายเป็นผลกระทบต่อความเข้มแข็งของกระบวนการยุติธรรมในรูปแบบประชาธิปไตย จนอาจกล่าวได้ว่าการไม่เป็นกลางทางการเมืองนี้เองที่ยังผลให้เกิดความเบี่ยงเบนของความเป็นประชาธิปไตย

4.3 แนวทางการแก้ไขและการป้องกัน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

4.3.1 แนวทางการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง

จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ผู้ศึกษาดำเนินการสัมภาษณ์ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 1 ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ส่วนราชการควรจัดให้มีการอบรม ปลุกฝังการสร้างเสริมคุณธรรมจริยธรรมและการป้องกันแก้ไขปัญหาจากระบบอุปถัมภ์ด้วยการชี้ให้เห็นถึงลักษณะ วิธีการ โอกาสและปัจจัยส่งเสริมทำให้เกิดการใช้ระบบอุปถัมภ์อันเป็นค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์ในระบบราชการไทย ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นกับประเทศ ควรสร้างจิตสำนึกที่ดี ปฏิเสธและละอายใจต่อระบบอุปถัมภ์ เกรงกลัวต่อผลเสียหายที่จะตามมา ยึดถือและปฏิบัติสิ่งที่ควรและไม่ควร ”

(ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 12 มิถุนายน 2566)

ระบบอุปถัมภ์ ได้กลมกลืนมากับวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ระบบอุปถัมภ์ได้แทรกซึมอยู่ในองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่ในสังคมไทยผูกพันกับการให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ระบบอุปถัมภ์ไม่ใช่เป็นการทุจริต เป็นเรื่องทั่วไปของสังคม หากมีองค์กรหรือหน่วยงานนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ที่ผิดกฎหมาย ยกตัวอย่าง การอุปถัมภ์ในด้านเงินสิ่งของต่างๆ ได้นำไปสู่การทุจริตการเลือกตั้งได้ นอกจากนี้แล้วตราบใต้ที่สังคมยังเต็มไปด้วยคนยากจนอยู่ทำให้การให้ความสำคัญในเรื่องของเงิน เพราะเงินไม่ว่าจะน้อยหรือมากก็มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่ไม่เหมือนเดิม ทำให้เงินกลายเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการใช้ชีวิต เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่ส่งผลให้บุคคลส่วนใหญ่ในปัจจุบันมีความต้องการดิ้นรนหาเงินเพื่อส่งเสริมฐานะตนให้เกิดความมั่นคง หลีกเลี้ยงไม่ได้ที่วัตถุต่างๆ จะกลายเป็นเครื่องมือในการซื้อสิทธิ์ขายเสียง เรามักจะได้รับทราบข่าวการทุจริตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจากสื่อและรายงานของทางราชการอยู่เสมอ และข่าวสารดังกล่าวส่งผลต่อการกระจายอำนาจและความเชื่อมั่นของระบบการปกครองท้องถิ่น อาจกล่าวได้ว่าการทุจริตเกิดจากความตั้งใจของบุคคลผู้มีอำนาจหรือเจ้าหน้าที่ภายในองค์กร แต่มีใช้การกระทำของตัวองค์กร การทุจริตในบางครั้งเกิดจากความเห็นดีเห็นงามของประชาชนเพื่อแลกกับการอำนวยความสะดวกสบายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น การทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อ การจัดจ้าง การยินยอมกับราคา การยื่นเสนอราคาให้ประโยชน์ต่อผู้ขายหรือผู้รับจ้าง การเผยแพร่ข่าวสาร การยื่นซองสอบราคา การพิจารณาผลการสอบราคา โดยการตั้งบริษัทรับเหมาขึ้นมาให้ครบตามที่ระบบราชการต้องการรูปแบบการทุจริตในองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การรับเงินสินบนของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร การให้ประโยชน์ต่อคนของตนเอง การหาเสียงทางการเมืองด้วยงบประมาณท้องถิ่น ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ปัญหาของการทุจริตการเลือกตั้ง ระหว่าง เทศบาล ตำบล กว๊านหงษ์ และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน สามารถสรุปและมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินา โครงสร้างทางสังคมไทยเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยเน้นความสัมพันธ์แบบนายกับบ่าวเจ้ากับไพร่ ในรูปของความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นจุดสำคัญ นั่นคือความใกล้ชิดและเป็นความสัมพันธ์เป็นที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ในเชิงสัมพันธ์คุณสมบัติของผู้อุปถัมภ์ตั้งอยู่บนคุณสมบัติของ ความเป็นนายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจเป็นสำคัญ ควรแก้ไขโดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินารวมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตยและความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยคัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานบรรยากาศการทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน มีการตรวจสอบการทำงานได้จากประชาชนมีการนำหลักกฎหมายมาใช้ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์กับคนในสังคมและปรับโครงสร้างจากแนวตั้งเป็นแนวราบ จึงเห็นได้ว่าค่านิยมระบบอุปถัมภ์

เป็นค่านิยมของคนไทย ที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กลมกลืนไปกับวิถีชีวิตจนเป็นระบบของคนไทยในสังคม ทำให้ยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะ ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบที่อยู่ในสังคมจารีตนิยมของคนไทยที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สิน สถานะ อำนาจ และบารมีที่มีเรื่องของ การแบ่งระบบชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง เห็นประโยชน์และความสำคัญของการเลือกตั้งอย่างจริงจัง โดยภาคราชการต้องเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผ่านทางผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินา โครงสร้างทางสังคมไทยเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ในรูปของความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นจุดสำคัญ นั่นคือความใกล้ชิดและเป็น ความสัมพันธ์เป็นที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ในเชิงสัมพันธ์ คุณสมบัติของผู้อุปถัมภ์ตั้งอยู่บนคุณสมบัติของ ความเป็นนายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่อยู่ ภายใต้อำนาจเป็นสำคัญ ควรแก้ไขโดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินารวมทั้งปรับเปลี่ยน ค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตยและความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดย คัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมการ พัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานบรรยากาศการ ทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน มีการตรวจสอบการทำงานได้ เห็นได้ว่าค่านิยมระบบ อุปถัมภ์ของคนไทยสืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จนเป็นระบบของคนไทยในสังคม ทำให้ยากที่จะ เปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะ ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่อยู่ในสังคมจารีตนิยมของคนไทยที่เกิดจากความ เหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สิน สถานะ อำนาจ และบารมีที่มีเรื่องของ การแบ่งระบบชนชั้นเข้ามา เกี่ยวข้อง

จากการสัมภาษณ์ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะ ปอน รายที่ 2 ให้ความเห็นว่า

“ เมื่อกลับมามองที่นโยบายของรัฐบาลที่ผ่านมา โครงการในอดีตของรัฐจะเน้นการจัด สวัสดิการหรือให้เงินช่วยเหลือในการครองชีพแก่ประชาชน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนบริโภค เพื่อหวัง ผลในการเติบโตของผลิตภัณฑ์รวมในประเทศ (GDP) ตัวอย่างเช่นที่แก้ไขปัญหาความยากจนด้วยการ แจกเงิน นโยบายคนละครึ่งหรือบัตรคนจน ต่างๆ ชาวบ้านมีเงินใช้แค่ช่วงระยะเวลาสั้นๆ ผลที่เกิดขึ้น ที่เห็นได้ชัด คือ ปัญหาความยากจนยังคงมีอยู่ในประเทศไทย การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงเป็นเพียงการ แก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ”

(ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 2, การสัมภาษณ์บุคคล, 12 มิถุนายน 2566)

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าประเทศไทยยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนในระดับรากหญ้าที่มีรายรับและรายจ่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกันหรือมีรายรับน้อยกว่ารายจ่ายเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกันขึ้น กล่าวคือคนรวยซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศรวยขึ้นเป็นอย่างมาก ในขณะที่คนจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงจนเช่นเดิมหรือกลับจนลงนั่นคือประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ลำบากและขัดสนอันเป็นผลให้มีการเมืองซึ่งเป็นนายทุนยินดีจะให้เงินหรือประโยชน์อื่นใดทั้งในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินและไม่เป็นทรัพย์สินแก่ประชาชนเพื่อจูงใจประชาชนให้เลือกตนในการเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1 ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ การปฏิรูปทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นหัวใจที่สำคัญที่จะจัดการซื้อสิทธิ์ขายเสียงได้อย่างมีประสิทธิภาพแทนที่เราจะคิดแก้ปัญหาเศรษฐกิจเฉพาะแต่เรื่องการทำรายรับแก่รัฐหากเรามุ่งพัฒนาให้คนไทย 60 ล้านคนมีที่อยู่อาศัยมีอาหารสินค้าและบริการต่างๆที่ยกระดับคุณภาพชีวิต มีการศึกษาและงานที่ดี ประชาชนทั้ง 60 ล้านคนก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคอันจะส่งผลให้เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้นหลายเท่าเมื่อประชาชนมีอำนาจซื้อตลาดในประเทศก็จะมีขนาดใหญ่ขึ้นสินค้าที่ผลิตได้ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาการส่งออกทั้งหมดสามารถทำรายได้จากภายในประเทศอีกด้วยในท้ายที่สุดเงินก็จะหมุนเวียนอยู่ในระบบเศรษฐกิจแบบส่งเสริมซึ่งกันและกันกล่าวคือจะทำให้ประชาชนส่วนมากของประเทศยกระดับเป็นคนชั้นกลางซึ่งมีฐานะดีขึ้นกว่าเดิมมาก

การแก้ไขปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืนจึงต้องใช้วิธีการพัฒนาศักยภาพและความสามารถของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจจากรากฐานรากจะมีความยั่งยืนมากกว่าวิธีการพัฒนาแบบดั้งเดิมที่มีศูนย์กลางการพัฒนาอยู่ที่ส่วนกลาง ”

(สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1, การสัมภาษณ์ส่วนบุคคล, 15 มิถุนายน 2566)

เมื่อคนไทยมีฐานะดีขึ้นความจำเป็นที่จะต้องขายเสียงเพื่อชิงก็จะหมดไปเหลือแต่เพียงความโลภแห่งตนเท่านั้นและเมื่อใดคนไทยสามารถควบคุมความโลภของตนเองได้โดยรู้จักความพอดีเมื่อนั้นคนไทยก็จะตระหนักถึงศักดิ์ศรีและความสำคัญของตนเองในอันที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาระบบการเลือกตั้งของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับบรรดานานอารยประเทศและย่อมส่งผลให้การเลือกตั้งของประเทศไทยปราศจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างแน่นอน

จากการสัมภาษณ์ ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 3 ได้แสดงความคิดเห็นว่า

“ ควรให้มีการประยุกต์ขั้นตอนการออกกฎหมายให้เข้ากับเลือกตั้ง เพิ่มการอบรม และฝึกฝนพัฒนาเพิ่มเติมแก่บุคลากร และเพิ่มความตระหนักในการทบทวนการออกกฎหมายและปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งด้วย โดยเฉพาะประเด็นการทุจริตเลือกตั้ง บทลงโทษต่างๆ ให้มีความรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพในการออกกฎหมาย และปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ”

(ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน รายที่ 3, การสื่อสารส่วนบุคคล, 5 กรกฎาคม 2566)

โดยการเพิ่มบทลงโทษที่หนักขึ้น การแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีบทลงโทษที่หนักขึ้น หน่วยราชการและคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น ให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และยุติธรรมปราศจากการทุจริตการเลือกตั้งทุกรูปแบบไม่ว่าจะการซื้อเสียงโดยตรง หรือซื้อเสียงโดยอ้อมก็ตาม จะต้องมีแนวแก้ไขจาก ยกตัวอย่างเช่นคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกัน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับผู้สมัครในแต่ละเทศบาล หรือในองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมชี้แจงถึงการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความถูกต้องและโปร่งใส ไม่ให้มีการซื้อเสียง ทำให้ผู้สมัครตระหนักถึงผลเสียของการทุจริตในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม หากผู้สมัครสามารถปรับสภาพและบทบาทให้เป็นกลไกของระบบการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตย โดยมีการซื้อเสียงเข้ามาเป็นสาเหตุของปัญหาการเลือกตั้งจะทำให้การเมืองไทยเป็นการเมืองที่มีกระบวนการเลือกตั้งที่สะอาดบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากยิ่งขึ้น และต้องมีการปรับกฎหมายในการเลือกตั้ง รวมทั้งบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาดและหากมีการกระทำความผิดควรมีการลงโทษให้เป็นตัวอย่างของสังคมว่าทำการทุจริตในการเลือกตั้งทุกๆ รูปแบบจะมีบทลงโทษจริง ๆ

การปรับปรุงระเบียบที่ออกโดยหน่วยราชการและคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง และแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง ต้องมีการกระทำโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ไม่ใช่พรรคพวกของผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้าไปเป็นกรรมการ การคัดเลือกควรมีความเปิดเผย โปร่งใส ไม่ควรใช้ระบบการทาบตามโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด เป็นผู้

ทาบตาม ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกัน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับผู้สมัครในแต่ละเทศบาล หรือในองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมชี้แจงถึงการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความถูกต้องและโปร่งใส ไม่ให้มีการซื้อเสียง ทำให้ผู้สมัครตระหนักถึงผลเสียของการทุจริตในรูปแบบต่างๆ เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม และต้องมีการปรับกฎหมายในการเลือกตั้ง รวมทั้งบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 ด้วยวิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น โดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนภายใต้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่น และเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 21 ราย จาก 3 กลุ่มหลัก ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่น/กำนัน, กลุ่มหัวหน้าแผน ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และกลุ่มกรรมการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการเลือกตั้ง และผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เป็นเครื่องมือในการศึกษา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม (Field Data) ด้วยการสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analytics) ตามวัตถุประสงค์ในการศึกษา ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1.1 ศึกษาารูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 พบว่า สามารถจำแนกรูปแบบการทุจริตได้ 3 รูปแบบ

1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ พบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีพฤติกรรมการทุจริตที่เหมือนกัน กล่าวคือ การจัดให้มีคนของตนเป็นคณะกรรมการเลือกตั้ง และกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ก่อนการเลือกตั้งจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก และกรรมการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ของตนเองไปเป็นกรรมการ โดยให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดจันทบุรี

แต่งตั้ง และการแต่งตั้งคนของตนเองเข้าไปเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผ่านทางกำนัน ผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือก หรือให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่น แต่งตั้ง จะเห็นได้ว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีการใช้คนของตนเป็นกรรมการในการเลือกตั้ง การใช้อำนาจรัฐโดยทั่วไป หมายถึง อำนาจที่บุคคลที่ดำรงตำแหน่งหน้าที่ตามกฎหมายสามารถกระทำหรือสั่งการให้กระทำหรืองดเว้นการกระทำใด ๆ ได้ ตามที่กฎหมายกำหนด การใช้อำนาจรัฐจำเป็นต้องมีกลไกคอยตรวจสอบ เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ทำให้ประชาชนสูญเสียหรือไม่ได้รับผลประโยชน์ที่ควรได้ ทั้งนี้เพื่อรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและประเทศชาติที่สำคัญ ดังนั้นรัฐธรรมนูญจึงมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ เพื่อเป็นเครื่องมือในการป้องกันและปราบปรามมิให้ผู้ใช้อำนาจนั้นกระทำการ โดยทุจริตและมีขอบ โดยแบ่งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐโดยองค์กรอิสระและการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ ข้าราชการเป็นตัวแทนขององค์กรในภาครัฐ การกระทำของข้าราชการต้องอยู่ภายในขอบเขตของอำนาจหน้าที่ ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท เป็นข้อปฏิบัติขั้นพื้นฐานที่ข้าราชการทุกคนยึดถือปฏิบัติ จากขอบเขตอำนาจหน้าที่ สิ่งที่ข้าราชการต้องใช้ควบคู่กัน คืออำนาจ ดังนั้นการใช้อำนาจจำเป็นต้องมีสติเป็นเครื่องกำกับอยู่ตลอดเวลา หรืออาจจะเรียกว่า “การใช้ดุลยพินิจของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” ต้องกระทำโดยรอบคอบ โดยความซื่อสัตย์สุจริตคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมและประเทศชาติ

2) การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย พบว่า เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนมีพฤติกรรมการทุจริตที่ไม่เหมือนกัน กล่าวคือ การใช้อิทธิพล เป็นที่ทราบดีว่าปัจจุบันเงินไม่ใช่เป็นเพียงปัจจัยเดียวที่เพียงพออีกต่อไปแล้วในการชนะคู่แข่งในการเลือกตั้งในพื้นที่ แม้ความสัมพันธ์ของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น กับประชาชนจะถูกเรียกว่าเป็น "ระบบอุปถัมภ์" ที่แลกกับการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหลัก แต่ความสัมพันธ์นี้ก็ยังต้องการคำอธิบายที่ลึกกว่าแค่เรื่อง "การจ่ายเงิน" เพราะยังมีรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งอีกรูปแบบที่สำคัญ นั่นก็คือ กลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งมักได้รับเลือกให้เป็นผู้นำท้องถิ่นหลายสมัยแล้วซ้ำแล้ว

เงินจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการได้คะแนนเสียง แต่ปัจจัยหลักที่สำคัญอีกประการ นั่นก็คือกลุ่มผู้มีอิทธิพล เพราะการตัดสินใจเลือกผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งมีความสนิทสนมคุ้นเคย ค่อยให้ความช่วยเหลือ ร่วมงานพิธีต่าง ๆ และร่วมกิจกรรมของชุมชนมาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นกลุ่มคนที่ให้ความหวังแก่ชาวบ้าน ในการมี "น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี" เป็นต้น

3) การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก พบว่า การแจกเงินโดยตรงกับผู้ที่ไปเลือกตั้ง ผ่านห้วคะแนน โดยมีการแจกเงินตั้งแต่ 1,000 – 1,500 บาทต่อคน มีการเล่นพนันคะแนนกันว่าใครได้เท่าไร ต่อรองกัน มีการได้เสียเป็นหลักแสน แต่ทางคณะกรรมการการเลือกตั้ง ก็ไม่สามารถที่จะจับได้ เพราะไม่มีใครกล้าเป็นพยาน และจะมีรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งที่ซื้อเสียง

เช่นเดียวกัน คือเทศบาลตำบล เกวียนหัก มีการซื้อเสียงกัน แต่ในเทศบาลตำบลเกวียนหัก อาจมีการจ่ายเงินให้กับผู้นำชุมชนหรือผู้ที่มีอิทธิพลในหมู่บ้านและแจกเงินตามที่วางแผนไว้ และส่วนใหญ่การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบล มีการซื้อเสียงที่ใช้เงินในการทุจริตน้อยกว่าในส่วนของเทศบาลตำบลเกวียนหัก เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ผู้สมัครการเลือกตั้งจะมีฝ่ายสนับสนุนน้อยและผลประโยชน์น้อยกว่าเทศบาลตำบลเกวียนหัก ในส่วนของเทศบาลตำบลเกวียนหัก มีพื้นที่ที่กว้างขวาง มีการแข่งขันสูงกว่าหรือมีรูปแบบการทุจริตที่รุนแรงกว่ามีการใช้เงินในการหาเสียงที่มากกว่าการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน และเทศบาลตำบลเกวียนหัก จะใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งแบบการแจกเงินและสิ่งของแก่ครอบครัวและรายบุคคลวิธีการนี้ผู้สมัครจะแจกจ่ายทรัพย์สินของตนอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าชาวบ้านจะเลือกตนเองมากน้อยขนาดไหน จะมีทั้งการแจกสิ่งของกันตรง ๆ และการแจกทางอ้อม เช่น ผู้สมัครบางคนเป็นเจ้าของร้านวัสดุก่อสร้าง ก็จะขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูกหรือทำเป็นคนมีน้ำใจโดยแจกวัสดุแก่ชาวบ้านให้นำไปสร้างศาลาประชาคม หรือสร้างสิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ การจ่ายเงินเป็นกลไกเครื่องมือในการแสวงหาคะแนนนิยม เรียกว่า การบุญพอมโดยผู้สมัครและตัวแทนจะนำเงินบรรจุใส่ซองไปแจกจ่ายแก่ชาวบ้านพร้อมกับแนะนำตัวเองสร้างความคุ้นเคยและสนิทสนม

1.2 ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 พบว่า สามารถจำแนกปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง จำนวน 2 ด้าน คือ ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ และปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน

1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ จากการสัมภาษณ์ พบว่า การเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และการเลือกตั้งในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นอกจากการทุจริตที่พบ คือ การใช้เงินซื้อคะแนนเสียง ผ่านกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และการใช้อิทธิพลของระบบราชการแล้ว ปัญหาอุปสรรคที่พบในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการเลือกตั้ง โดยเกิดจากการกระทำของภาครัฐ และปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน สามารถเปรียบเทียบได้ดังนี้

ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก อันเกิดจากการกระทำของภาครัฐ จากการที่ข้าราชการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใดๆ อันเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร ผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ซึ่งเป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นกลุ่มใหญ่ที่มีส่วนช่วยพัฒนาด้านสุขภาพของชุมชน

ที่มีประสิทธิภาพ มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมายาวนาน ให้การช่วยเหลือผู้สมัคร โดยการชักจูงให้ชาวบ้านเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน

2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน จากการสัมภาษณ์ พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอนมีปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง คือ ปัญหาในเรื่องการคุ้มครองคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยังขาดกฎหมายที่จะใช้ในการคุ้มครองผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง ด้วยความไม่พร้อมของระบบกฎหมาย ซึ่งยังไม่มียกกฎหมายคุ้มครองผู้ที่เป็นกรรมการ หรือกระเบียบเป็นการเฉพาะ ทำให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่กล้าเข้ามารับตำแหน่ง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากเกรงกลัวจะเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน จากผู้มีอิทธิพล เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นหลาย ๆ ด้าน เกิดจากผลของการที่ภาครัฐเป็นผู้กระทำขึ้นมา กฎหมาย และกลุ่มประชาชน เนื่องจากรูปแบบการปกครองในการเมืองของประเทศไทย ไม่แบ่งชนชั้นวรรณะหรือกลุ่มผู้นำชุมชน แต่เกี่ยวข้องกับทุกคนในสังคมไทยโดยที่กล่าวได้ว่าทุกคนจะดำรงชีวิตอยู่ได้จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับการเมือง ดังนั้นจึงเป็นปัญหาที่จะกลายเป็นผลเสียต่อความเข้มแข็งของกระบวนการปกครองแบบประชาธิปไตย และเป็นผลเสียต่อระบบการเมืองไทยให้มีความสั่นคลอนต่ออำนาจประชาธิปไตย

1.3 ศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้ง ในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ประเด็นของการทุจริตการเลือกตั้ง และปัญหาในการเลือกตั้ง โดยแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้ ระบบอุปถัมภ์ ได้กลมกลืนมากับวิถีชีวิตของคนไทยมาเป็นเวลาช้านานแล้ว ระบบอุปถัมภ์ได้แทรกซึมอยู่ในองค์การทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่ในสังคมไทยผูกพันกับการให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน ระบบอุปถัมภ์ไม่ใช่เป็นการทุจริต เป็นเรื่องทั่วไปของสังคม หากมีองค์กรหรือหน่วยงานนำระบบอุปถัมภ์มาใช้ที่ผิดกฎหมาย ยกตัวอย่าง การอุปถัมภ์ในด้านเงินสิ่งของต่าง ๆ ได้นำไปสู่การทุจริตการเลือกตั้งได้ นอกจากนี้แล้วตราบไต่ที่สังคมยังเต็มไปด้วยคนยากจนอยู่ทำให้การให้ความสำคัญในเรื่องของเงิน เพราะเงินไม่ว่าจะน้อยหรือมากก็มีความจำเป็นในการดำรงชีวิต โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงเงินตราเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เงินกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด มีผลให้บุคคลพยายามต่อสู้เพื่อส่งเสริมฐานะตนให้มั่นคงโดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องมือในการซื้อเสียงเลือกตั้ง ส่วนใหญ่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบันมีข่าวสารเกี่ยวกับทุจริตเผยแพร่ออกมาในลักษณะของรายงานของ

ราชการและสื่อต่างๆ มากมาย เป็นผลทางตรงกับความน่าเชื่อถือต่อระบบการเมืองการปกครองเป็นอย่างยิ่ง โดยการทุจริตส่วนใหญ่ไม่ได้เกิดจากการกระทำของหน่วยงาน หรือองค์กรเพียงแต่เป็นการกระทำทุจริตจากผู้มีอำนาจผู้มีหน้าที่ หรือประชาชนยินยอมเพื่อให้งานที่ติดต่อประสานงานสะดวกสบายมากขึ้นนั้น การทุจริตมีหลายส่วนงาน เช่นการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น การต่อรองเรื่องราคากลาง การเสนอราคาที่เป็นประโยชน์ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เพียงบางราย การเผยแพร่ประกาศ การยื่นซองสอบราคา การพิจารณาผลการสอบราคา กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง การตั้งบริษัทรับเหมาขึ้นมาแล้วให้บุคคลที่รู้จักกับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง สภาพการทุจริตในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังประกอบด้วย การรับเงินสินบนของเจ้าหน้าที่และผู้บริหาร การเอื้อประโยชน์ให้กับพวกพ้อง การแฝงการหาคะแนนเสียงทางการเมืองโดยใช้งบประมาณท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหาการทุจริตการเลือกตั้ง จากการสังเคราะห์ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งในเทศบาลตำบลเกรียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จะนำไปสู่ข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหา ดังนี้

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินา โครงสร้างทางสังคมไทยเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ โดยเน้นความสัมพันธ์แบบนายกับบ่าวเจ้ากับไพร่ ในรูปของความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นจุดสำคัญ นั่นคือความใกล้ชิดและเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ในเชิงสัมพันธ์คุณสมบัติของผู้อุปถัมภ์ตั้งอยู่บนคุณสมบัติของ ความเป็นนายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจเป็นสำคัญ ควรแก้ไขโดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินารวมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตยและความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยคัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานบรรยากาศการทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน มีการตรวจสอบการทำงานได้จากประชาชนมีการนำหลักกฎหมายมาใช้ให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์กับคนในสังคมและปรับโครงสร้างจากแนวตั้งเป็นแนวราบ จึงเห็นได้ว่าค่านิยมระบบอุปถัมภ์เป็นค่านิยมของคนไทย ที่สืบทอดมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน กลมกลืนไปกับวิถีชีวิตจนเป็นระบบของคนไทยในสังคม ทำให้ยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะ ระบบอุปถัมภ์ เป็นระบบที่อยู่ในสังคมจารีตนิยมของคนไทยที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สิน สถานะ อำนาจ และบารมีที่มีเรื่องของการแบ่งระบบชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง เห็นประโยชน์และความสำคัญของการเลือกตั้งอย่างจริงจัง โดยภาคราชการต้องเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผ่านทางผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินา โครงสร้างทางสังคมไทยเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ในรูปของความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นจุดสำคัญ นั่นคือความใกล้ชิดและเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่า

เทียมกัน ผู้อุปถัมภ์จะอยู่ในฐานะที่สูงกว่าผู้รับอุปถัมภ์ในเชิงสัมพันธ์ คุณสมบัติของผู้อุปถัมภ์ตั้งอยู่บน คุณสมบัติของ ความเป็นนายที่มุ่งให้ความคุ้มครองแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้อำนาจเป็นสำคัญ ควรแก้ไข โดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศึกษารวมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตย และความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยคัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานบรรยากาศการทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน มีการตรวจสอบการทำงานได้ เห็นได้ว่าค่านิยมระบบอุปถัมภ์ของคนไทยสืบทอดมาแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน จนเป็นระบบของคนไทยในสังคม ทำให้ยากที่จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพราะ ระบบอุปถัมภ์เป็นระบบที่อยู่ในสังคมจารีตนิยมของคนไทยที่เกิดจากความเหลื่อมล้ำของมนุษย์ในแง่ทรัพย์สิน สถานะ อำนาจ และบารมีที่มีเรื่องของการแบ่งระบบชนชั้นเข้ามาเกี่ยวข้อง

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าประเทศไทยยังเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาและประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนในระดับรากหญ้าที่มีรายรับและรายจ่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกันหรือมีรายรับน้อยกว่ารายจ่ายเนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกันขึ้น กล่าวคือคนรวยซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศรวยขึ้นเป็นอย่างมากในขณะที่คนจนซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงจนเช่นเดิมหรือกลับจนลงนั่นคือประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศมีความเป็นอยู่ที่ลำบาก และขัดสนอันเป็นผลให้มีนักการเมืองซึ่งเป็นนายทุนยินดีจะให้เงินหรือประโยชน์อื่นใดทั้งในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินและไม่เป็นทรัพย์สินแก่ประชาชนเพื่อจูงใจประชาชนให้เลือกตนในการเลือกตั้ง

เมื่อคนไทยมีฐานะดีขึ้นความจำเป็นที่จะต้องขายเสียงเพื่อยังชีพก็จะหมดไปเหลือแต่เพียงความโลภแห่งตนเท่านั้นและเมื่อใดคนไทยสามารถควบคุมความโลภของตนเองได้โดยรู้จักความพอดี เมื่อนั้นคนไทยก็จะตระหนักถึงศักดิ์ศรีและความสำคัญของตนเองในอันที่จะมีส่วนร่วมพัฒนาระบบ การเลือกตั้งของประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับบรรดานานอารยประเทศและยอมส่งผลให้ การเลือกตั้งของประเทศไทยปราศจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียงอย่างแน่นอน

โดยการเพิ่มบทลงโทษที่หนักขึ้น การแก้ไขการทุจริตการเลือกตั้งต้องปรับเปลี่ยนกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งให้มีบทลงโทษที่หนักขึ้น หน่วยราชการและคณะกรรมการเลือกตั้งเป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น ให้การเลือกตั้งมีความบริสุทธิ์และยุติธรรมปราศจากการทุจริตการเลือกตั้งทุก ๆ รูปแบบไม่ว่าจะการซื้อเสียง โดยตรง หรือซื้อเสียงโดยอ้อมก็ตาม จะต้องมีแนวแก้ไขจาก ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกัน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับผู้สมัครในแต่ละเทศบาล หรือในองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมชี้แจงถึง การเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความถูกต้องและโปร่งใส ไม่ให้มีการซื้อเสียง ทำให้ผู้สมัครตระหนักถึงผลเสีย

ของการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม หากผู้สมัครสามารถปรับสถานภาพและบทบาทให้เป็นกลไกของระบบการเลือกตั้งระบอบประชาธิปไตย โดยมีการซื้อเสียงเข้ามาเป็นสาเหตุของปัญหาการเลือกตั้งจะทำให้การเมืองไทยเป็นการเมืองที่มีกระบวนการเลือกตั้งที่สะอาดบริสุทธิ์ ยุติธรรมมากยิ่งขึ้น และต้องมีการปรับกฎหมายในการเลือกตั้ง รวมทั้งบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาดและหากมีการกระทำความผิดควรมีการลงโทษให้เป็นอย่างของสังคมว่าทำการทุจริตในการเลือกตั้งทุก ๆ รูปแบบจะมีบทลงโทษจริง ๆ

การปรับปรุงระเบียบที่ออกโดยหน่วยราชการและคณะกรรมการเลือกตั้ง เช่น การแต่งตั้งผู้ตรวจการเลือกตั้ง และแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้ง ต้องมีการกระทำโดยปราศจากการแทรกแซงทางการเมือง ไม่ใช่พรรคพวกของผู้มีอิทธิพลทางการเมืองเข้าไปเป็นกรรมการ การคัดเลือกควรมีความเปิดเผย โปร่งใส ไม่ควรใช้ระบบการทาบทามโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัด เป็นผู้ทาบทาม ยกตัวอย่างเช่น คณะกรรมการเลือกตั้งและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานงานกัน โดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเผชิญกับผู้สมัครในแต่ละเทศบาล หรือในองค์การบริหารส่วนตำบลมาประชุมชี้แจงถึงการเลือกตั้งให้เป็นไปโดยความถูกต้องและโปร่งใส ไม่ให้มีการซื้อเสียง ทำให้ผู้สมัครตระหนักถึงผลเสียของการทุจริตในรูปแบบต่าง ๆ เพราะทำให้ระบบการเมืองในระบอบประชาธิปไตยไม่พัฒนา ก่อให้เกิดความแตกแยกในสังคม และต้องมีการปรับกฎหมายในการเลือกตั้ง รวมทั้งบทลงโทษผู้สมัครที่กระทำผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งอย่างเด็ดขาด

2. อภิปรายผล

จากการสรุปผลการศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จังหวัดจันทบุรี ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

2.1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่น เทศบาลตำบลเกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สามารถจำแนกรูปแบบการทุจริตได้ 3 รูปแบบ คือ

1) การทุจริตในส่วนภาครัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เช่น ก่อนการเลือกตั้งจะมีการแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก และกรรมการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ของตนเองไปเป็นกรรมการ โดยให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งจังหวัดจันทบุรี แต่งตั้ง และการแต่งตั้งคนของตนเองเข้าไปเป็นกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ผ่านทางกำนันผู้ใหญ่บ้านเป็นผู้คัดเลือก หรือให้ คณะกรรมการการเลือกตั้งท้องถิ่นเป็นผู้แต่งตั้ง

2) การทุจริตในส่วนผู้สมัครที่มีจำนวนน้อย เช่น การใช้อิทธิพล เป็นที่ทราบดีว่าปัจจุบันเงินไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยเดียวในการชนะคู่แข่งในการเลือกตั้งในพื้นที่ โดยความสัมพันธ์ของนักการเมืองทั้งระดับท้องถิ่น กับประชาชนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการทุจริตการเลือกตั้ง ซึ่งจะถูกรเรียกว่าเป็น "ระบบอุปถัมภ์" ที่แลกกับการซื้อสิทธิขายเสียงเป็นหลัก รวมไปถึงกลุ่มผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในท้องถิ่น ซึ่งมักได้รับเลือกให้เป็นผู้นำท้องถิ่นหลายสมัยซ้ำแล้วซ้ำเล่า

3) การทุจริตในส่วนที่มีผู้สมัครหรือคู่แข่งจำนวนมาก เช่น เทศบาลตำบลเกวียนหัก มีการซื้อเสียงกัน อาจมีการจ่ายเงินให้กับผู้นำชุมชนหรือผู้มีอิทธิพลในหมู่บ้าน และแจกเงินตามที่วางแผนไว้ และส่วนใหญ่การเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน มีการซื้อเสียงที่ใช้เงินในการทุจริตปรากฏได้อย่างชัดเจน เนื่องจากในองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ผู้สมัครการเลือกตั้งจะมีฝ่ายสนับสนุนและผลประโยชน์ภายในของเทศบาลตำบลเกวียนหักจำนวนมาก ในส่วนของเทศบาลตำบลเกวียนหัก มีพื้นที่ที่กว้างขวาง มีการแข่งขันสูงกว่า หรือมีรูปแบบการทุจริตที่รุนแรงกว่ามีการใช้เงินในการหาเสียงที่มากกว่าการเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน จะใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งแบบการแจกเงินและสิ่งของแก่ครอบครัวและรายบุคคลวิธีการนี้ผู้สมัครจะแจกจ่ายทรัพยากรของตนอย่างไม่เป็นระบบและไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าชาวบ้านจะเลือกตนเองมากน้อยขนาดไหน จะมีทั้งการแจกสิ่งของกันตรง ๆ และการแจกทางอ้อม เช่น ผู้สมัครบางคนเป็นเจ้าของร้านวัสดุก่อสร้าง ก็จะขายสินค้าแก่ชาวบ้านในราคาถูกลงหรือทำเป็นคนมีน้ำใจโดยแจกวัสดุแก่ชาวบ้านให้นำไปสร้างศาลาประชาคม หรือสร้างสิ่งสาธารณูปโภคอื่น ๆ การใช้เงินเป็นกลไกเครื่องมือในการแสวงหาคะแนนนิยม เรียกว่า การปูพรมโดยผู้สมัครและตัวแทนจะนำเงินบรรจุใส่ซองไปแจกจ่ายแก่ชาวบ้านพร้อมกับแนะนำตัวเองสร้างความคุ้นเคยและสนิทสนม

สอดคล้องกับแนวคิด ของ ศุภชัย สมเจริญ (2565: 4) กล่าวว่า สภาพปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งที่ทำให้การเลือกตั้งไม่เป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ นอกจากการซื้อสิทธิขายเสียงโดยจ่ายเงิน ทรัพย์สิน โดยตรง ยังมีการใช้กลวิธี เพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมายในรูปแบบที่ซับซ้อนและแยบยลขึ้น และหรือกระทำการในช่วงที่กฎหมาย ไม่มีผลบังคับใช้ เช่น จัดทัศนศึกษาออกพื้นที่ในช่วงเวลาที่กฎหมายยังไม่มีผลบังคับใช้ แอบแฝง โดยการจัดเลี้ยง ร่วมบริจาคเงิน และหรือสิ่งของในงานทำบุญประเพณีต่าง ๆ ในจำนวนมากกว่าปกติ โอนเงินผ่านเครื่องโอนเงินอัตโนมัติ ให้กู้ยืมเงินโดยไม่ต้องส่งคืน ให้ไปรับสิ่งของ/สินค้าจากร้านค้า รับประทานอาหารจากร้านค้า

โดยไม่ต้องชำระเงิน เสนอนโยบายในลักษณะประชานิยมที่ไม่มี งบประมาณรองรับ เป็นต้น ซึ่งการกระทำดังกล่าว เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งทุกระดับ แต่ต้องยอมรับว่า หลังจากคณะกรรมการการเลือกตั้งชุดแรก มีการลงโทษผู้กระทำทุจริตการเลือกตั้งได้น้อยกว่าที่ควร โดยสาเหตุสำคัญมาจากการที่กฎหมายยังมีช่องว่าง รวมทั้งมาตรการในการบังคับใช้กฎหมายและกลไกป้องกันปราบปรามการซื้อสิทธิขายเสียงยังไม่เข้มข้นและมีประสิทธิภาพเพียงพอ โดยเฉพาะ กรณีที่กฎหมายบัญญัติให้คณะกรรมการการเลือกตั้งต้องประกาศผลการเลือกตั้งภายใน 30 วัน ส่งผลให้ผู้กระทำทุจริตการเลือกตั้งส่วนหนึ่งได้เข้าสู่ตำแหน่งและกลายเป็นผู้มีอิทธิพลเข้าไปทำความเสียหายให้แก่ประเทศและท้องถิ่น รวมทั้งทำให้บุคคลที่จะมาเป็นพยานในคดีเลือกตั้ง เกิดความเกรงกลัว จากสภาพการณ์ดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จะบัญญัติที่มาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง โครงสร้าง และบทลงโทษไว้รุนแรงเพียงใดก็ยังไม่สามารถเป็นกลไกขับเคลื่อนให้การเลือกตั้งบรรลุเป้าหมายการเลือกตั้งที่สุจริตและเที่ยงธรรมได้ ซึ่งมีสาเหตุและปัจจัยสำคัญ

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นโดยเปรียบเทียบระหว่างเทศบาลตำบล เกวียนหักและองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562 สามารถจำแนกปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง จำนวน 2 ด้าน ได้แก่

1) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ กล่าวคือ ในองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งสองแห่ง จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดจากการเลือกตั้ง โดยเกิดจากการกระทำของภาครัฐ จากการที่ข้าราชการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือโทษแก่ผู้สมัคร ผ่านอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน หรือ อสม. ซึ่งเป็น อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นกลุ่มใหญ่ที่มีส่วนช่วยพัฒนาด้านสุขภาพของชุมชนที่มีประสิทธิภาพ มีความใกล้ชิดกับชาวบ้านมายาวนาน ให้การช่วยเหลือผู้สมัคร โดยการชักจูงให้ชาวบ้านเลือกผู้สมัครที่ตนสนับสนุน

2) ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน ในเรื่องการคุ้มครองคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โดยยังขาดกฎหมายที่จะใช้ในการคุ้มครอง ด้วยความไม่พร้อมของระบบกฎหมาย ทำให้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถไม่กล้าเข้ามารับตำแหน่ง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อผู้ที่เข้ามารับตำแหน่งขาดกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากเกรงกลัวกลุ่มผู้มีอิทธิพล ซึ่งอาจจะเกิดความไม่ปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สิน จากผู้มีอิทธิพลในเขตพื้นที่ เป็นต้น

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้งท้องถิ่นประการทั้งปวงนี้มีต้นเหตุมาจากหน่วยงานภาครัฐ กฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงภาคประชาชนด้วย เนื่องจากเรื่องของการเมืองไม่ใช่

เรื่องของกลุ่มคนเพียงกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเท่านั้น แต่เป็นเรื่องที่ทุกคนในชุมชน สังคมจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องทั้งทางตรงหรือทางอ้อม ซึ่งไม่สามารถปฏิเสธการเกี่ยวข้องได้ จนอาจกล่าวได้ว่า ความเบี่ยงเบนของประชาธิปไตยเกิดจากความไม่เป็นกลางทางการเมืองนั่นเอง

สอดคล้องกับ สุทธิมาตร จันทรแดง (2557, น. 10) ได้จำแนกสภาพปัญหาในการเลือกตั้งของระบบการเมืองไทยเป็น 2 ประการได้แก่

1. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาครัฐ อาทิเช่น
 - 1) เกิดจากการที่ข้าราชการใช้ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองโดยมิชอบด้วยกฎหมาย โดยการกระทำการใดๆ เพื่อเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง
 - 2) เกิดจากคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งมีส่วนรู้เห็นเป็นใจกับการกระทำ ความผิด
2. ปัญหาที่เกิดจากการกระทำของภาคประชาชน อาทิเช่น
 - 1) การใช้กลวิธีการพนัน เนื่องจากพฤติกรรมของคนไทยที่ชอบเล่นการพนันในทุกเรื่องอย่างไม่มีเหตุผล จึงมีการนำกลวิธีการพนันขั้นต่อมาใช้ในการเลือกตั้งเพื่อเป็น กลยุทธ์ที่จะเอาชนะคู่แข่งฝ่ายตรงข้าม नियมวางแผนการปฏิบัติ 2 ครั้ง คือ ก่อนการเลือกตั้ง และหลังการเลือกตั้ง โดยเป็นวิธีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีฐานะร่ำรวย นิยมใช้ เพราะนอกจากจะได้ผลลัพธ์ที่สำเร็จแล้ว ยังไม่ต้องเป็นบุญคุณต่อกัน
 - 2) กลวิธีการทำลายคู่แข่งชั้น มีหลากหลายวิธี เช่น การทำลายโปสเตอร์สำหรับหาเสียง การประจานอดีตที่ไม่ดีของคู่แข่งชั้น การจ้างสังหารหวัคະແນนฝ่ายตรงข้าม เป็นการจัดการคู่แข่งชั้นที่ขาดจิตสำนึกในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 3) กลวิธีซื้อสิทธิขายเสียง เป็นวิธีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและผลที่ได้เป็นไปตามที่ต้องการทำให้ผู้ซื้อสามารถชนะการเลือกตั้ง

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้งภายหลังการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

จากส่วนใหญ่ในสังคมไทยผูกพันกับการให้ความช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์ซึ่งกันและกัน เช่น การอุปถัมภ์ในด้านเงินสิ่งของต่าง ๆ นำไปสู่การทุจริตการเลือกตั้ง การซื้อสิทธิขายเสียง การส่งเสริมให้พวกพ้องมีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการเลือกตั้ง ความสัมพันธ์ในการตอบแทนผลประโยชน์ส่วนตัว รวมถึงประเทศไทยในปัจจุบันยังคงเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา ประชาชนกรส่วนใหญ่ของประเทศเป็นคนในระดับรากหญ้าที่มีรายได้ และรายจ่ายอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน หรือในบางกลุ่มมีรายได้น้อยกว่ารายจ่าย เนื่องจากการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาทำให้เกิดการกระจายความมั่งคั่งที่ไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือคนรวยซึ่งเป็นคนส่วนน้อยของประเทศรวยขึ้นเป็นอย่างมากในขณะที่คนจนซึ่งเป็นคน

ส่วนใหญ่ของประเทศยังคงเป็นคนจนเช่นเดิม จึงสามารถแยกแนวทางการแก้ไขได้ 2 ประเด็นดังนี้

1) แนวทางการแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ คือ การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างแท้จริง เห็นประโยชน์และความสำคัญของการเลือกตั้งอย่างจริงจัง โดยภาคราชการต้องเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนให้เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น ให้ความสำคัญกับการเลือกตั้งผ่านทางผู้นำท้องที่และผู้นำท้องถิ่น ปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินา โครงสร้างทางสังคมไทยซึ่งเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ควรแก้ไขโดยการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมศักดินารวมทั้งปรับเปลี่ยนค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตยและความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยคัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบรวมทั้งให้ความสำคัญต่อการศึกษาและส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงานบรรยากาศการทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน มีการตรวจสอบการทำงานได้

สอดคล้องการแนวคิดของ ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร (2561, น. 13-16) ได้กล่าวถึงมูลเหตุที่นำไปสู่ระบบการทุจริตการเลือกตั้ง อันเกิดจากมูลเหตุสำคัญ ๆ ดังนี้

ประการแรก วัฒนธรรมทางการเมืองที่อาศัยอำนาจนิยม ที่อยู่ภายใต้ระบบอุปถัมภ์ โดยหากคำนึงถึงวัฒนธรรมทางการเมืองไทยภายหลังการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองในช่วง พ.ศ. 2475 พบว่า รูปแบบโครงสร้างของสังคมชาวยังคงไม่กล้าต่อกรกับอำนาจของผู้ที่ทรงอิทธิพลทางการเมือง ซึ่งส่งผลให้ประชาชนได้รับการขัดเกลาทางสังคม (socialization) ที่สะสมกันต่อเนื่องเรื่องการอ่อนน้อมกับผู้ที่มีอำนาจผู้มีอิทธิพลทางการเมือง เป็นเรื่องที่เป็นในสังคม ส่งผลให้ระบบอุปถัมภ์ ที่แทรกซึมอยู่ในสังคมไทยมาโดยตลอด ซึ่งทำให้ประชาชนกลายเป็นผู้ที่ไม่กล้าแสดงออกและเข้าใจว่าการไม่แสดงออกเป็นเรื่องที่เหมาะสมสำหรับองค์กร

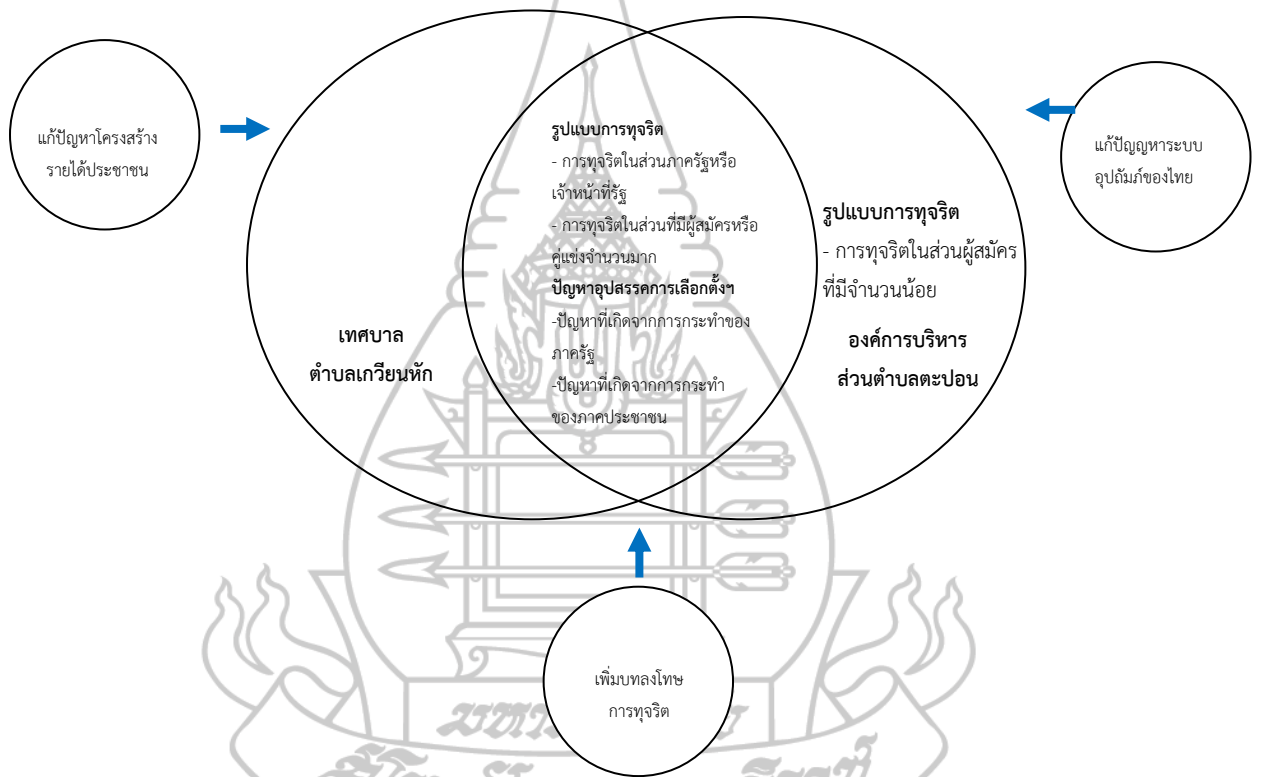
ความสัมพันธ์ระหว่างนักการเมืองกับประชาชนซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ในสถานะของผู้รับนั้น นับเป็นการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการแลกเปลี่ยนด้วยการหยิบยื่นผลประโยชน์การในเชิงอุปถัมภ์ การสร้างนโยบายประชานิยมเพื่อให้ประชาชนเกิดความคาดหวังต่อการพึ่งพาอาศัยนักการเมืองนั้น เป็นการแลกเปลี่ยนประโยชน์ซึ่งกันและกัน โดยประชาชนคาดหวังว่าจะได้รับข้อเรียกร้องจากนักการเมือง และนักการเมืองคาดหวังจะได้คะแนนเสียงจากประชาชนเช่นกัน

2) ปรับแก้ไขโครงสร้างเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ ของประชากรส่วนใหญ่ในประเทศ

สอดคล้องกับ อคิน รพีพัฒน์ (อ้างถึงใน กนก วงศ์ตระหง่าน, 2530: 6-20) พิจารณาระบบความสัมพันธ์ทางสังคมและลักษณะโครงสร้างแบบอุปถัมภ์ ในสังคมไทยโดยแยกประเด็น คือ การให้ความสำคัญในเรื่องของเงิน จากโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่เปลี่ยนเงินตราเป็นสิ่งจำเป็นในการดำรงชีวิต เงินกลายเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุด มีผลให้บุคคลพยายามต่อสู้เพื่อส่งเสริม

ฐานะตนให้มั่นคงโดยอาศัยวัตถุเป็นเครื่องมือ ในการซื้อเสียงเลือกตั้ง การใช้จ่ายเงินและการบริจาคเงินทำให้เกิด “ความดีและคุณธรรม” ในสายตาของชาวบ้านโดยทั่วไป โดยคุณสมบัติของผู้มั่งคั่งและมีทรัพย์สินมาก มีแนวโน้มที่จะใช้เงินให้กลายเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตนกับหัวหน้าคะแนน และหัวหน้าคะแนนใช้รูปแบบเดียวกันกับชาวบ้านแลกกับคะแนนเสียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการช่วยเหลือกัน

จากการอภิปรายผลการศึกษา สามารถนำเสนอรูปแบบการทุจริตและปัญหาการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน ได้ดังภาพที่ 5.1

ภาพที่ 5.1 รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งของเทศบาลตำบลเกวียนหัก และองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1) การแก้ไขปัญหาระบบอุปถัมภ์ของไทย ควรมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างสังคมคตินาปรับเปลี่ยนค่านิยม สร้างจิตวิญญาณประชาธิปไตย และความเท่าเทียมกันและต้องมุ่งทำประโยชน์ต่อส่วนรวมโดยคัดกรองคนที่มีความรู้ความสามารถเข้ามาในระบบ และให้ความสำคัญต่อการศึกษา แลส่งเสริมการพัฒนาทักษะอย่างเท่าเทียมเพื่อสร้างบรรยากาศและกระตุ้นแรงจูงใจในการทำงาน บรรยากาศการทำงานเป็นที่พอใจทุกฝ่ายให้เสมอเท่าเทียมกัน

2) การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันเพื่อปฏิรูปทางการเมืองให้ประชาชนมีสิทธิและอำนาจในการจัดตั้งองค์กรที่เป็นฝ่ายประชาชนหรือฝ่ายเป็นกลาง เป็นอิสระ มีขีดความสามารถที่จะตรวจสอบนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐได้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะองค์กรด้านป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน

3) รูปแบบการทุจริตของแต่ละพื้นที่ไม่เหมือนกัน แต่หากเป็นพื้นที่ใกล้เคียงกันจะมีรูปแบบการทุจริตที่คล้ายกันโดยจากการศึกษาจะเห็นว่า การทุจริตเกิดจากเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ และการทุจริตที่เกิดจากมีผู้สมัครจำนวนมาก ซึ่งสามารถแก้ปัญหาด้วยการเพิ่มบทลงโทษ ของการกระทำการทุจริต

4) การป้องกันการทุจริตการเลือกตั้ง ที่เกี่ยวกับเรื่องการซื้อขายสิทธิ การขายเสียงนั้น เป็นเรื่องที่ควรปลูกฝังเยาวชนตั้งแต่ระดับชั้นประถม ระดับชั้นมัธยม และระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้ทราบถึงโทษและบทลงโทษของการทุจริตการเลือกตั้ง ทราบถึงผลเสียของการซื้อขายเสียงทั้งที่เกิดขึ้นกับตนเองและผลเสียที่เกิดขึ้นต่อสังคมส่วนรวม และควรปลูกฝังค่านิยมให้ประชาชนเห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวมมากกว่า ประโยชน์ส่วนตน

5) ควรเริ่มจากการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ สร้างระบบสังคมที่ดี และส่งเสริมให้ตระหนักถึงประโยชน์ที่จะเกิดจากการมีระบบการเมืองที่เป็นประชาธิปไตย หากประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดี มีรายได้ที่ดี จะคำนึงถึงคุณค่าของความเป็นธรรม และศักดิ์ศรีมากกว่าเงิน ซึ่งถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการลดการซื้อขายเสียง

6) ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนทุกระดับได้รับข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทั้งส่วนกลาง (กกต. กลาง) และระดับจังหวัด (กกต. จังหวัด) และสร้างช่องทางการสื่อสารหลายด้าน เช่น เว็บไซต์ สื่อโฆษณาอื่น ๆ ทุกช่องทาง

7) การแต่งตั้งกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง ควรดำเนินการแต่งตั้งโดยปราศจากการนำคนของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเข้าไปเป็นกรรมการ ต้องดำเนินการตรวจสอบโดยเข้มงวดจาก กกต. จังหวัด การแต่งตั้งกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่ควรใช้ระบบทาบทามโดยท้องถิ่น ควรให้ กกต.จังหวัด จัดดำเนินการผ่านอำเภอมายังจังหวัดพิจารณา ผู้ตรวจการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรดำเนินการตรวจตามหน้าที่อย่างจริงจัง เจ้าหน้าที่รัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการ ควรเป็นกลางอย่างแท้จริง ใครกระทำความผิดต้องลงโทษอย่างรุนแรง และแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งที่ไม่ทันสมัยและเป็นปัจจุบัน ให้อำนาจผู้ตรวจการเลือกตั้งให้มาก และมีกฎหมายคุ้มครองพยาน ให้เงินรางวัลผู้แจ้งเบาะแสการทุจริตเลือกตั้ง

8) ในฐานะผู้ขายเสียง ควรกำหนดโทษอย่างรุนแรง ให้ความรู้ประชาชน เพื่อปลูกฝังให้เป็นพลเมืองที่ดีของท้องถิ่น เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง ควรกำจัดพวกม็อบอิทธิพลและระบบอุปถัมภ์ออกไป เวลามีการเลือกตั้ง ภาครัฐต้องเข้ามากำกับอย่างจริงจัง และมีกฎหมายลงโทษการซื้อเสียงขายสิทธิอย่างเข้มแข็ง ควรให้โรงเรียนในท้องถิ่น ให้ความรู้เรื่องการเลือกตั้ง และความสำคัญ ตั้งแต่ชั้นประถม

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรขยายขอบเขตการวิจัยเรื่องรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งเชิงเปรียบเทียบ โดยอาจศึกษาในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับมาเปรียบเทียบเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุม

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งเปรียบเทียบกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออก เช่น จังหวัดระยอง ชลบุรี ฉะเชิงเทรา นครนายก เพื่อเปรียบเทียบดูลักษณะเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองของคนภาคตะวันออก โดยเน้นในเรื่องการทุจริตการเลือกตั้ง

3) ควรขยายขอบเขตการวิจัย เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล โดยอาจศึกษาในองค์การปกครองท้องถิ่นอื่น ๆ ในจังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้รับมาเปรียบเทียบกับผลการศึกษาคั้งนี้

4) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคตะวันออก เช่น ชลบุรี ระยอง ตราด ฉะเชิงเทรา เพื่อเปรียบเทียบกับดูลักษณะเชิงวัฒนธรรมทางการเมืองของคนภาคตะวันออกโดยเน้นในเรื่องการทุจริตการเลือกตั้ง

บรรณานุกรม

- กนก วงษ์ตระหง่าน. (2530). *การเมืองในสภาผู้แทนราษฎร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2532). *วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย*. เอกสารการสอน
พัฒนาการการเมืองไทย สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- กรมการปกครอง. (2546). *คู่มือบริการประชาชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). *สรุปสาระสำคัญของพ.ร.บ.การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น
หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562*. กองการเลือกตั้งท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครอง
ท้องถิ่น.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2563). *ข้อมูลองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น*. สืบค้นจาก
<https://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>
- กฤษณา ไวกมล. (2555). *นักการเมืองถิ่น จังหวัดสมุทรสงคราม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- กรมพล ท่องธรรมชาติ และคณะ. (2541). *การก่อตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประเทศไทย :
ศึกษาเปรียบเทียบกรณีของอินเดียและฟิลิปปินส์เพื่อเป็นแนวทางสำหรับประเทศไทย*.
โครงการวิจัยจุฬาลงกรณ์ประเทททุนอุดหนุนการวิจัยจากสภาการวิจัยแห่งชาติ
ประจำปีงบประมาณ 2541 กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2547). *การคิดเชิงวิเคราะห์ Analytical Thinking* (พิมพ์ครั้งที่ 4).
กรุงเทพฯ: ชัคเซสมิเดีย.
- โกวิท พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.
- โกสินทร์ วงศ์สุวัฒน์. (2552). *เรื่องของรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: แพรววิทยา.
- จารุวรรณ แก้วมะโน. (2562). *โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมชุมชนพลเมืองเข้มแข็งผ่าน
การเลือกตั้งสมานฉันท์และไม่ซื้อสิทธิขาย*. สืบค้นจาก
<https://www.kpi.ac.th/knowledge/research/data/299>
- จิต รัตนอุดมโชค. (2550). *การซื้อสิทธิขายเสียงในจังหวัดสกลนคร: สกลนคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา.
- อคินจรรุญ ศรีวินิชย์. (2540). *การแข่งขันการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองร้อยเอ็ด พ.ศ.2517-
2533*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- จินตนา ชิมศรี. (2566, 5 พฤษภาคม). สมาชิกสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1[บทสัมภาษณ์]
หน้า 60.
- ฉัตรชัย สุระภา. (2554). ระบบอุปถัมภ์ในการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วน
ตำบลธัญญา อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชรินทร์ สิงขุตร. (2566, 10 พฤษภาคม). กำนันตำบลเกวียนหัก [บทสัมภาษณ์] หน้า 70-71.
- ชัยพงษ์ สำเนียง. (2561). การซื้อสิทธิขายเสียงในฐานะการเมืองของการต่อรองอัตลักษณ์. *วารสาร
รัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*, 9(2), 1-48.
- ชาญชัย จิตรเหล้าอาพร. (2561). การทุจริตการเลือกตั้ง: อุปสรรคการทำให้เป็นประชาธิปไตยของ
ไทย. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 2(2), 1-17.
- ชาย โปธิสิตา. (2552). *ศาสตร์และศิลปะแห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ: อัมรินทร์พรินต์ติ้ง
แอนด์พับลิชชิ่ง.
- ชูวงศ์ ฉายะบุตร. (2539). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์เนศพรินต์ติ้งเซ็นเตอร์
จำกัด.
- ชูศักดิ์ คำล้น. (2563). ภาวการณ์ซื้อขายกับกลไกการป้องกันการทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่นจังหวัดสุรินทร์.
วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ, 5(12), 388-402.
- เชาว์ วีระธรรม. (2566, 21 เมษายน). กรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหาร
ส่วนตำบลตะปอน [บทสัมภาษณ์] หน้า 75.
- เชาวฤทธิ์ ประภาจิตร. (2552). *บทบาทของทหารกับการพัฒนาประชาธิปไตย: กรณีศึกษาการมี
ส่วนร่วมในการเลือกตั้งของข้าราชการทหาร สังกัดศูนย์รักษาความปลอดภัย
กองบัญชาการกองทัพไทย*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- โชคสุข กรกิตติชัย. (2560). *ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นตามแล้วรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร
ไทยพุทธศักราช 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- ฐปนรรต พรหมอินทร์. (2545). กระบวนการเลือกตั้งและปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสภา
ผู้แทนราษฎร จังหวัดสุพรรณบุรี. ใน *รายงานการวิจัยเรื่อง กระบวนการเลือกตั้ง และ
ปัจจัยในการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. กรุงเทพฯ: สถาบัน
พระปกเกล้า.
- ฐากร ศิริยุทธิวัฒนา. (2561). *การคัดค้านผลการเลือกตั้งโดยผู้มีสิทธิเลือกตั้ง*. กรุงเทพมหานคร:
สถาบันพระปกเกล้า.
- ฐานันท์ วรรณโกวิท. (2554). *ประสบการณ์จากการฝึกอบรมเส้นทางคอร์รัปชัน ณ มหาวิทยาลัย
ตุลูล กาบิโตล สาธารณรัฐฝรั่งเศส*. ข่าวเนติบัณฑิตยสภา, 24(263), 6-10.

- ณัชชานุช พิชิตธนารัตน์. (2561). การทุจริตเลือกตั้งท้องถิ่นในจังหวัดเพชรบุรี. *วารสารสหวิทยาการวิจัย*, 7(1), 72-81.
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2550). *คำอธิบายกฎหมายเลือกตั้งท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: นิติธรรม.
- ดรุณี เจริญพันธ์. (2544). *ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ในชุมชนชนบท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทัตตัญญ์ คุ่มครอง. (2559). *การศึกษาเปรียบเทียบการทุจริตเลือกตั้งขององค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในจังหวัดชลบุรี (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองและยุทธศาสตร์การพัฒนา)*. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- เทศบาลตำบลเกวียนหัก. (2566). *ข้อมูลด้านโครงสร้างพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566 จาก <http://www.kwianhug.go.th/index.php>
- ไทยพีบีเอส. (2562). “เลือกตั้ง 2562 : กกต.ชลบุรี เร่งตรวจสอบทุจริตเลือกตั้ง”. สืบค้นจาก <https://news.thaipbs.or.th/content/278645>
- ธมลวรรณ วรรณปลูก. (2561). *ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกเทศมนตรี: ศึกษากรณีเทศบาลเมืองเขลางค์นคร อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. การค้นคว้าอิสระ ร.ม. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2533). *ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยในสังคมและวัฒนธรรมไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธเนศวร์ เจริญเมือง. (2552). *การปกครองท้องถิ่นกับการบริหารจัดการท้องถิ่น อีกมิติหนึ่งของอารยธรรมโลก โครงการจัดพิมพ์คบไฟ*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธโรธร ตู้อทองคำ. (2545). *วาทกรรมการเลือกตั้งของประเทศไทย*. *วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช*. 152: 90-104.
- นันทนา นันทวโรภาส. (2557). *สื่อสารการเมือง : ทฤษฎีและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: แมสมิเดีย.
- นิตี เอียวศรีวงศ์. (2536). *การศึกษาของชาติกับภูมิปัญญาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- นิรุตติ บำรุงสวน. (2566, 26 มิถุนายน). *กำนันตำบลตะปอน [บทสัมภาษณ์]* หน้า 68, 71.
- นีโอพีเอ็นเนอจิกซ์. (2548). *รูปแบบและวิธีการคอร์รัปชันในองค์การบริหารส่วนตำบล*. ค้นวันที่ 31 กรกฎาคม 2559 จาก <http://board.dserver.org/s/siriraj106n/00000115.html>
- บงกช สุทัศน์ ณ อยุธยา. (2557). “การสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย ค่านิยม เพื่อการต่อต้านป้องกันการทุจริต คอร์รัปชัน”. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 6(11): 248.
- บรรจบ อิศดุทธ์ และคณะ. (2555). *การเมืองเปรียบเทียบ*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

- บันลือ แสงวงกิจ. (2566, 15 มีนาคม). สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน หมู่ 1 [บทสัมภาษณ์] หน้า 48.
- บุญธรรม เลิศสุชีเกษม. (2553). *บทบาทของประชาชนต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ. (2542). *การเลือกตั้งและพรรคการเมือง บทเรียนจากเยอรมัน*. กรุงเทพฯ: สถาบันนโยบายศึกษา.
- บุคดี มะเทศ. (2566, 18 มกราคม). ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเกวียนหัก [บทสัมภาษณ์] หน้า 42, 61, 63.
- ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 326, ราชกิจจานุเบกษา ฉบับพิเศษ เล่มที่ 89 ตอนที่ 190 ลงวันที่ 13 ธันวาคม 2515.
- ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 1. (2566, 23 เมษายน). [บทสัมภาษณ์] หน้า 73-74.
- ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 2. (2566, 30 เมษายน). [บทสัมภาษณ์] หน้า 62.
- ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นามสมมติ 1. (2566, 12 มิถุนายน). [บทสัมภาษณ์] หน้า 80.
- ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นามสมมติ 2. (2566, 12 มิถุนายน). [บทสัมภาษณ์] หน้า 80.
- ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นามสมมติ 3. (2566, 5 กรกฎาคม). [บทสัมภาษณ์] หน้า 82.
- ปริญญา นาคฉัตรีย์. (2547). *การเลือกตั้งท้องถิ่นระบบใหม่: ปัญหา อุปสรรคและแนวทางแก้ไข*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรีตตา เฉลิมเผ่า กอนันทกุล. (2548). *ภูมิปัญญาไทย – ภูมิปัญญาเทศ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร
- ปิยะธิดา อภัยภักดิ์. (2559). แนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ. *วารสารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม*, 13(1), 1-12.
- พงศธร จันทรแก้ว. (2535). *ผลกระทบของการใช้เงินซื้อเสียงต่อพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง : ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรชนัญ พิมพ์พาท. (2562). ปัญหาการเลือกตั้งท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562. *บทความทางวิชาการ*. คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พรชัย เทพปัญญา. (2555). *การทุจริตการเลือกตั้งปี 2554*. กรุงเทพมหานคร: สำนักวิจัยและพัฒนา สถาบันพระปกเกล้า.
- พรเทพ จันทรมณี. (2559). “การพัฒนารูปแบบการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐเพื่อการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีในสังคมไทย”. *วารสารเกษมบัณฑิต*, 16(1): 88-89.
- พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2555). *ศาสตร์แห่งการวิจัยทางการเมืองและสังคม* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สมาคมรัฐศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- พระครูธรรมศุท (สุทธิพงษ์ สุทธิวงษ์) และคณะ. (2564). การดำรงชีวิตวิถีใหม่ตามแนวพระพุทธศาสนา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มมร*, 9(1): 84.
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พุทธศักราช 2537. ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 111 ตอนที่ 53 ก. หน้า 34-36. ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2537.
- พิชาย รัตนดิถ ก. ภูเก็ต. (2552). *โครงสร้างอำนาจท้องถิ่น ความขัดแย้งและการเปลี่ยนแปลง*. กรุงเทพฯ: คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2547). *ระบบการทุจริตเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัยและผลิตตำราสถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก).
- พิมพ์พงษ์ เชาวลิท และศรีสมภพ จิตรภิมย์ศรี. (2531). *หาคะแนนอย่างไรได้เป็น ส.ส.* กรุงเทพฯ: นิตยธรรม
- เพียงกมล มานะรัตน์. (2557). *บทสำรวจความเป็นพลเมืองและยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นพลเมืองในสังคมไทย: การมีส่วนร่วมทางการเมืองในฐานะพลเมืองของประชาชนในระดับอปท. ภายใต้อิทธิพลจากประสบการณ์จากงานวิจัย. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้าครั้งที่ 13 ประจำปี 2554 ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทยเล่ม*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- เริงวิทย์ โพธิ์ทอง. (2549). *พฤติกรรมเบี่ยงเบนในการหาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่ อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก*. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ลิขิต ธีรเวคิน. (2550). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

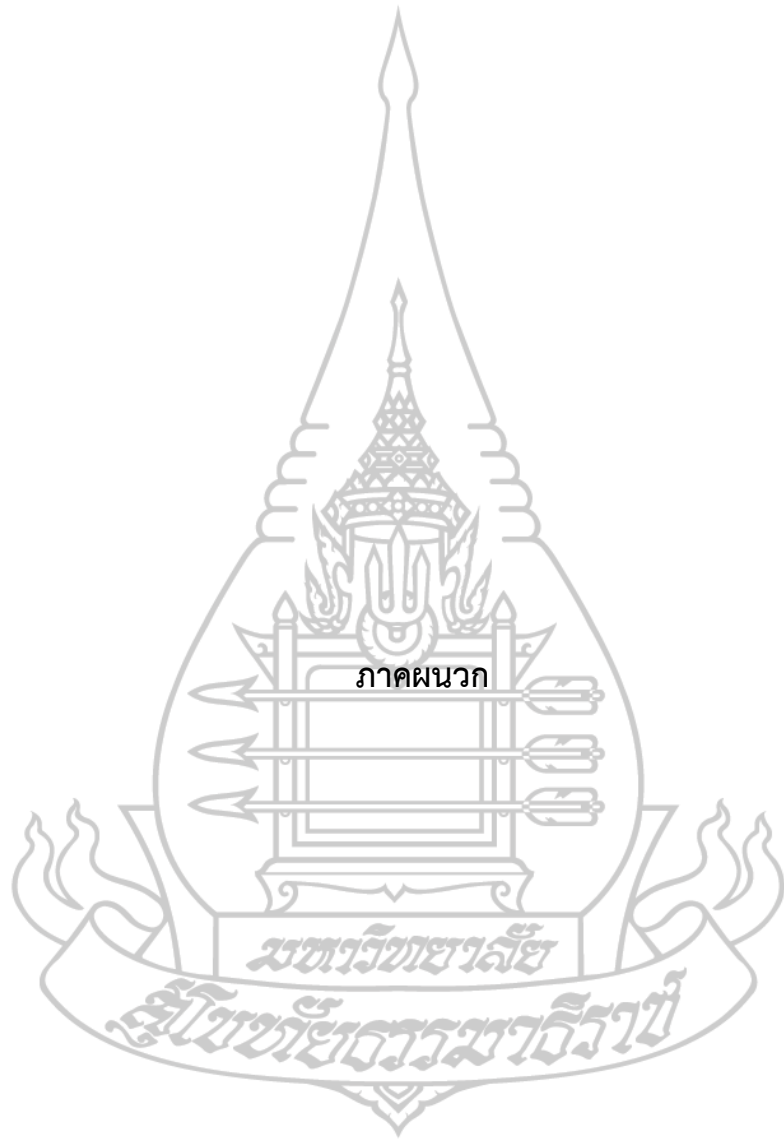
- _____ . (2556). *ความถูกต้องตามกฎหมาย (legality) ความชอบธรรมทางการเมือง (legitimacy) และธรรมแห่งอำนาจ (moral authority)*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- วรลักษณ์ พุ่มพวง และ สมเกียรติ วันทะนะ. (2556). "บทบาทห้วคณะแนกับการเลือกตั้งในจังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา* 2 (2), 146-159.
- วรวัฒน์ บุญพงษ์. (2566, 15 มีนาคม). สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน หมู่ 4 [บทสัมภาษณ์] หน้า 49, 67.
- วสันต์ เหลืองประภัสร์, และชาย ไชยชิต. (2561). "การอภิบาล" (Governance) ในฐานะมนทัศน์ทางการบริหารรัฐกิจ. *รัฐศาสตร์สาร*, 39(3), 51-53.
- วัชร ไชยสาร. (2551). *ระบบการเลือกตั้งกับการเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: พี.จี.เพลท. โปรเซซาเซอร์.
- วันดี กิจปรีชา. (2566, 10 เมษายน). ประธานกรรมการคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเทศบาลตำบลเวียงน้ก [บทสัมภาษณ์] หน้า 41, 74.
- วิชาญ ฤทธิธรรม และวิรัชศักดิ์ บำรุงตา. (2564). องค์การบริหารส่วนตำบล: บริบททั่วไป,สภาพปัญหาและแนวคิดที่ควรปฏิรูป. *วารสารมหาจุฬานาครทรรค*, 8 (5), 1-16.
- วิทยากร เชียงกุล. (2549). *รายงานสภาวิชาการศึกษาไทย ปี 2547/2548 รากเหง้าของปัญหาและแนวทางแก้ไข*. กรุงเทพฯ: วี ที ซี คอมมิวนิเคชั่น.
- วินัย ศรีธธาธรรม. (2566, 25 มกราคม). ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน [บทสัมภาษณ์] หน้า 47-48, 76.
- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวิน. (2552). *แนวคิดเกี่ยวกับประวัติศาสตร์การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัย.
- วิไลวัจน์ ฤกษ์ณภูติ. (2557). แนวทางการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้ง ตามความคิดเห็นของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารวิชาการแพรวากาฬสินธุ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์*, 1(2), 64-75.
- วิสุทธิ์ โปธิแทน. (2550). *แนวคิดพื้นฐานของประชาธิปไตย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- ศุทธิกานต์ มีจัน. (2555). ความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาจังหวัดมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 31 (2), 97-108.
- ศุภรัตน์ เลิศพาณิชย์กุล. (2548). การพิจารณาเมืองหลวงของไทยในแง่ภูมิศาสตร์: กรุงเทพฯ สุโขทัย กรุงศรีอยุธยา กรุงเทพมหานครและกรุงเทพฯ. *วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช*, 7 (พฤษภาคม - สิงหาคม), 91-103.
- เศรษฐพร คูศรีพิทักษ์. (2533). *ถ้าอยากเป็นผู้แทน*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.

- ศูนย์รวมข้อมูลองค์การบริหารส่วนตำบล. (2564). สรุปลงข้อมูลอปท. ทั่วประเทศ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, สืบค้นจาก <http://www.dla.go.th/work/abt/index.jsp>
- สังคีต พิริยะรังสรรค์. (2549). *คอร์ปชั่นระบอบทักษิณ*. กรุงเทพฯ: ร่วมด้วยช่วยกัน.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2547). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). “การมีส่วนร่วม”. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=767
- สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2559). *การมีส่วนร่วม*. สืบค้นจาก https://www.ect.go.th/ect_th/news_page.php?nid=767
- _____ (2560). *กระบวนการเลือกตั้ง ส.ส.*. สืบค้นจาก https://ect.go.th/phatthalung/ewt_news.php?nid=112&filename=index
- _____ (2561). *การสืบสวนสอบสวนเรื่องร้องเรียน การไต่สวนการคัดค้านการเลือกตั้ง*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564). (ร่าง) *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566-2570)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดจันทบุรี. (2562). *ข้อมูลพื้นฐานของ อปท.* สืบค้นเมื่อ 2 สิงหาคม 2566 จาก <http://chanthaburilocal.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2556). *วัฒนธรรมทางการเมือง*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานผลิตเอกสาร สำนักประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำราญ ใจดี. (2554). *ปัญหาการทุจริตการเลือกตั้งองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- สุทธดา คงเดชา. (2554). *ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 : ศึกษากรณีการทุจริตการเลือกตั้ง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุทธิมาตร จันทร์แดง. (2547). *ปัญหาการเลือกตั้งในระบบการเมืองไทย : ความเป็นไปและการแก้ไข* ของ กกต. *วารสารจุลนิติ*, 1 (2), 43-47.
- สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. (2525). *พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของคนไทย : ศึกษาจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร*. (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสาวภักดิ์ สุกุลโรมวิลาส. (2566, 15 มีนาคม). *ผู้ตรวจการเลือกตั้งจังหวัดจันทบุรี [บทสัมภาษณ์]* หน้า 44, 50, 74.

- ห้วคณะนของสมาชิสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 1. (2566, 24 เมษายน).
[บทสัมภาษณ์] หน้า 60.
- ห้วคณะนของสมาชิสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก นามสมมติ 2. (2566, 28 เมษายน).
[บทสัมภาษณ์] หน้า 64.
- ห้วคณะนของสมาชิสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน นามสมมติ 1. (2566, 29 มิถุนายน).
[บทสัมภาษณ์] หน้า 69-70.
- อคิน รพีพัฒน์. (2527). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทยในการมีส่วนร่วม
ของประชาชนในการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.
- อนันต์ อนันตกุล. (2553). *หลักและเทคนิคการวางแผน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลตะปอน. (2566). *ข้อมูลสภาพทั่วไป*. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2566
จาก <http://www.abt-tapon.net/index.php>
- อมรา พงศาพิชญ์ และปรีชา คุวินทร์พันธ์. (2555). *ระบบอุปถัมภ์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อวิกา เอกทัต. (2549). *การซื้อสิทธิขายเสียงของพรรคการเมืองท้องถิ่น: กรณีศึกษาเทศบาลตำบล
หนึ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยบูรพา,
ชลบุรี.
- อารียา ศรีคำภา. (2548). *อุปสรรคในการแก้ปัญหาการซื้อเสียงของคณะกรรมการการเลือกตั้ง
จังหวัดเชียงใหม่ (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต)*. บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อิสระ สุวรรณบล. (2546). *กลไกเลือกตั้ง*. นนทบุรี: สาขารัฐศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อัฐพล โพธิพิพิธ. (2554). *การเลือกตั้งและปัญหาการทุจริตเลือกตั้ง*. รายงานวิชาการส่วนบุคคล
หลักสูตรการพัฒนากองเมืองและการเลือกตั้งระดับสูง พตส. รุ่นที่ 3 สำนักงาน
คณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- อิทธิ พินิจพรดิกล. (2546). *พฤติกรรมกรรมการซื้อสิทธิขายเสียงในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นในเขต
กรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาเขตบางนา*. ปัญหาพิเศษบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยบูรพา
- เอกรัตน์ วงษ์สุวรรณ. (2566, 15 มิถุนายน). *สมาชิสภาเทศบาลตำบลเกวียนหัก เขต 1*
[บทสัมภาษณ์] หน้า 81.

- เอกราช วรรณพงษ์. (2555). *การมีส่วนร่วมการเลือกทางการเมืองท้องถิ่นของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปะคำ อำเภอปะคำ จังหวัดบุรีรัมย์*. การค้นคว้าอิสระ รม. (รัฐประศาสนศาสตร์). บุรีรัมย์: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- โอฬาร ถิ่นบางเตียว และนครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2559). *การซื้อสิทธิ์ขายเสียง*. สืบค้นจาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?title=การซื้อสิทธิ์ขายเสียง>
- Turner, J. S. & Others. (1996). *Life Span Development* (2nd ed). Tokyo: Holt-Saunders.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒ

ส่วนที่ 1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้ง

1. การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาได้ใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งด้วยรูปแบบวิธีการใด และขั้นตอนทำอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่ามูลเหตุสำคัญใด ที่นำไปสู่การสร้างระบบการทุจริตการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง

1. ท่านพบปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการดำเนินการเลือกตั้ง การหาเสียงเลือกตั้งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง

1. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทุจริตเลือกตั้งอย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้ง

1. ท่านพบรูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งรูปแบบใดบ้างในพื้นที่

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนการซื้อเสียงทำอย่างไร

.....

.....

.....

3. ท่านคิดว่าปัจจัยใดที่นำไปสู่การทุจริตซื้อเสียงเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง

1. ท่านพบปัญหาอุปสรรคอย่างไรเกี่ยวกับกระบวนการเลือกตั้งท้องถิ่นของประเทศไทย

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง

1. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทุจริตเลือกตั้งอย่างไร

.....

.....

.....

ส่วนที่ 1 รูปแบบการทุจริตเลือกตั้ง

1. การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมาได้ใช้รูปแบบการทุจริตการเลือกตั้งด้วยรูปแบบวิธีการใด และขั้นตอนทำอย่างไร

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่าปัจจัยใด ที่นำไปสู่การสร้างระบบการทุจริตการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคในการเลือกตั้ง

1. ในฐานะผู้ดำเนินการเลือกตั้ง ท่านพบปัญหาอุปสรรคใดบ้างเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 แนวทางแก้ไขปัญหาและป้องกันการทุจริตเลือกตั้ง

1. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ แนวทางการแก้ไขและป้องกันปัญหาการทุจริตเลือกตั้งอย่างไร

.....

.....

.....

ภาคผนวก ข

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562

1. หน้าที่และอำนาจการจัดการเลือกตั้ง

กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่และอำนาจในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจมอบหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการเลือกตั้ง หรือจัดการเลือกตั้งเอง หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นของรัฐซึ่งมีใช้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการแทน (มาตรา 5)

2. กำหนดระยะเวลาการจัดการเลือกตั้ง

กำหนดให้จัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นดำรงตำแหน่งครบวาระหรือภายใน 60 วัน นับแต่วันที่สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุอื่นนอกจากครบวาระเว้นแต่กรณีสมาชิกสภาท้องถิ่น

3. การประกาศให้มีการเลือกตั้ง

เมื่อมีกรณีที่ต้องมีการเลือกตั้ง ให้ผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยความเห็นชอบของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกาศให้มีการเลือกตั้ง การประกาศอย่างน้อยต้องมีเรื่อง ดังต่อไปนี้ (มาตรา 12)

- 1) วันเลือกตั้ง
- 2) วันรับสมัครเลือกตั้ง ซึ่งให้มีการเริ่มรับสมัครไม่เกิน 10 วันนับแต่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง และต้องกำหนดวันรับสมัครไม่น้อยกว่า 5 วัน
- 3) สถานที่รับสมัครเลือกตั้ง
- 4) จำนวนสมาชิกสภาท้องถิ่นที่จะมีการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง หรือผู้บริหารท้องถิ่นในเขตเลือกตั้ง
- 5) จำนวนเขตเลือกตั้ง ซึ่งต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับอำเภอหรือตำบลหรือเขตท้องที่ที่อยู่ภายในเขตเลือกตั้ง
- 6) หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง

4. การดำเนินการเลือกตั้ง

4.1 ผู้ดำเนินการเลือกตั้ง

กำหนดให้หัวหน้าพนักงานส่วนท้องถิ่นเป็นผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น โดยมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้ (มาตรา 25)

- 1) รับสมัครเลือกตั้ง
- 2) กำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง
- 3) แต่งตั้งและจัดอบรมเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง
- 4) ตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งและดำเนินการเพิ่มชื่อหรือถอนชื่อของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- 5) ดำเนินการเกี่ยวกับการลงคะแนนเลือกตั้ง การนับคะแนน การประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้ง
- 6) ดำเนินการอื่นอันจำเป็นเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

4.2 คณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง และเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ดังนี้

- 1) คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐในเขตจังหวัดหรือเขตอำเภอหรือแต่งตั้งจากผู้มีสิทธิเลือกตั้ง โดยมีให้แต่งตั้งข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่แต่งตั้งเพื่อทำหน้าที่เลขานุการและผู้ช่วยเลขานุการ (มาตรา 26) มีหน้าที่เสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง และการแต่งตั้งเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เป็นต้น (มาตรา 27)
- 2) คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง
ไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากผู้อำนวยการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการออกเสียงลงคะแนนและการนับคะแนนของหน่วยเลือกตั้ง (มาตรา 28 (1))
- 3) เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย
อย่างน้อย 2 คน มีหน้าที่รักษาความปลอดภัยและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง (มาตรา 28 (2))

4.3 เขตเลือกตั้ง หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

1) เขตเลือกตั้ง

สำหรับสมาชิกสภาท้องถิ่น กรณีกรุงเทพมหานครถือเขตเป็นเขตเลือกตั้ง กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง กรณีเทศบาลตำบลแบ่งเป็น 2 เขต กรณีเทศบาลเมืองแบ่งเป็น 3 เขต กรณีเทศบาลนครหรือเมืองพัทยา แบ่งเป็น 4 เขต กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลถือเขตหมู่บ้านเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา 19) สำหรับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้ใช้เขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเขตเลือกตั้ง (มาตรา 22)

2) หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

กำหนดให้ผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 25 วัน และกำรเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้งให้กระทำก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 10 วัน (มาตรา 23)

3) การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้งหรือที่เลือกตั้ง กรณีเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอย่างอื่น จะประกาศเปลี่ยนแปลงก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่า ๑๐ วัน ก็ได้ (มาตรา 23 วรรคสาม)

4.4 การรับสมัครเลือกตั้ง

1) ให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งยื่นต่อผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมหลักฐานการสมัครและค่าธรรมเนียมการสมัครตามที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด และให้ดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องของการสมัครและสิทธิการสมัครรับเลือกตั้ง คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม รวมทั้งให้ประกาศจัดทำบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งภายใน 7 วัน นับแต่วันปิดรับสมัคร (มาตรา 52) ทั้งนี้ หลักฐานการสมัครรับเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นหลักฐานแสดงการเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปี นับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้งของผู้สมัคร เว้นแต่เป็นผู้ไม่ได้เสียภาษีเงินได้ ให้ทำหนังสือยืนยันการไม่ได้เสียภาษีพร้อมทั้งสาเหตุของการไม่ได้เสียภาษี (มาตรา 51)

2) กำหนดห้ามผู้สมัครรับเลือกตั้งที่สมัครรับเลือกตั้งแล้วจะถอนการสมัครมิได้ (มาตรา 53)

3) ให้กำหนดหมายเลขประจำตัวผู้สมัครเรียงตามลำดับก่อนหลังในการมายื่นใบสมัคร ถ้ามีผู้สมัครมาพร้อมกันหลายคนและไม่อาจตกลงกันได้ให้ใช้วิธีจับสลาก การกำหนด

หมายเลขประจำตัวผู้สมัครและการจับสลากให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา 57)

4.5 การจัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

- 1) ให้ผู้อำนวยการทะเบียนกลางมีหน้าที่จัดทำบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งจากทะเบียนรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความจริง (มาตรา 13)
- 2) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตรวจสอบบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่ผู้อำนวยการทะเบียนกลางจัดทำขึ้น และประกาศบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 25 วัน และแจ้งรายชื่อให้เจ้าบ้านทราบก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่า 15 วัน (มาตรา 43)
- 3) บัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ประกาศโดยเปิดเผย มิให้ระบุ เลขประจำตัวบัตรประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สำหรับบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่จัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์ของเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบผู้มีสิทธิเลือกตั้งให้ระบุเลขบัตรประจำตัวประชาชนของผู้มีสิทธิเลือกตั้งด้วย (มาตรา 43 วรรคสาม)

4.6 คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

- 1) คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา 49)
 - (1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
 - (2) ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง สำหรับผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารท้องถิ่นให้มีอายุตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
 - (3) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งในวันสมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
 - (4) คุณสมบัติอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด
- 2) ลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้ง (มาตรา 50)
 - (1) ดิถยาเสพติดให้โทษ
 - (2) เป็นบุคคลล้มละลายหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
 - (3) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

- (4) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 39 (1) (2) หรือ (4) ซึ่งได้แก่
- (ก) เป็นภิกษุ สามเณร นักพรตหรือนักบวช
 - (ข) อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งไม่ว่าคดีนั้นจะถึงที่สุดแล้วหรือไม่
 - (ค) วิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (5) อยู่ระหว่างถูกระงับการใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นการชั่วคราวหรือถูกเพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง
- (6) ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
 - (7) เคยได้รับโทษจำคุกโดยได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
 - (8) เคยถูกสั่งให้พ้นจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่ากระทำการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในวงราชการ
 - (9) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอันถึงที่สุดให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือเคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกเพราะกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต
 - (10) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินที่กระทำโดยทุจริตตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการกู้ยืมเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน กฎหมายว่าด้วยยาเสพติดในความผิดฐานเป็นผู้ผลิต นำเข้า ส่งออก หรือผู้ค้า กฎหมายว่าด้วยการพนันในความผิดฐานเป็นเจ้ามือหรือเจ้าสำนัก กฎหมายว่าด้วยการป้องกัน และปราบปราม การค้ามนุษย์ หรือกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินในความผิดฐานฟอกเงิน
 - (11) เคยต้องคำพิพากษาอันถึงที่สุดว่ากระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง
 - (12) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ
 - (13) เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
 - (14) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ
 - (15) เป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ

(16) อยู่ในระหว่างต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

(17) เคยพ้นจากตำแหน่งเพราะศาลฎีกาหรือศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้มีความผิดฐานร่ำรวยผิดปกติ หรือกระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือจงใจปฏิบัติหน้าที่ หรือใช้อำนาจขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง

(18) ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

(19) เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียง เพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

(20) อยู่ในระหว่างถูกจำกัดสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา 42 (ผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้ใดไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง) หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(21) เคยถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากการถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งจนถึงวันเลือกตั้ง

(22) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(23) เคยพ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียโดยตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำ หรือจะกระทำกับหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือมีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำหรือจะกระทำหรือให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นโดยมีพฤติการณ์แสดงให้เห็นว่าเป็นการต่างตอบแทนหรือเอื้อประโยชน์ส่วนตนระหว่างกัน และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(24) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ระเบียบของทางราชการ หรือมติคณะรัฐมนตรี อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรงและยังไม่พ้นห้าปี นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(25) เคยถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งใด ๆ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพราะทอดทิ้งหรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจ หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยหน้าที่และอำนาจ หรือประพฤติตนฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่ง หรือแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือราชการ และยังไม่พ้นห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันเลือกตั้ง

(26) ลักษณะอื่นตามที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

4.7 ค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1) ให้ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดประกาศกำหนดจำนวนเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามหลักเกณฑ์ วิธีการและระยะเวลาที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา 60) รวมทั้งกำหนดให้ผู้สมัครต้องจัดทำบัญชีรายรับและรายจ่ายให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามความเป็นจริง และยื่นต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด พร้อมหลักฐานที่เกี่ยวข้อง ภายใน 90 วันนับจากวันเลือกตั้ง (มาตรา 62)

2) กำหนดขนาดและจำนวนของการปิดประกาศหรือติดแผ่นป้ายเกี่ยวกับการหาเสียงเลือกตั้ง ไม่เกินที่คณะกรรมการการเลือกตั้งหรือผู้ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายกำหนด (มาตรา 71)

4.8 การออกเสียงลงคะแนน

1) กำหนดให้การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งโดยใช้บัตรเลือกตั้ง หรือการลงคะแนนโดยใช้วิธีอื่นที่มีใช้การใช้บัตรเลือกตั้ง (มาตรา 76)

2) กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้มีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นซึ่งมิใช่การใช้บัตรเลือกตั้ง ค่าใช้จ่ายในการจัดหาหรือจัดให้มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือในการออกเสียงลงคะแนนให้อยู่ในความรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกำหนดค่าใช้จ่ายอุปกรณ์หรือเครื่องมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่นำไปใช้ตามอัตราที่กำหนดด้วย ก็ได้ (มาตรา 75)

3) กรณีการออกเสียงลงคะแนนโดยวิธีอื่นซึ่งมิใช่การใช้บัตรเลือกตั้งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด โดยวิธีนั้นสามารถ

ป้องกันการทุจริตในการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวกมีค่าใช้จ่ายคุ้มค่า และประชาชนเข้าถึงได้โดยสะดวก (มาตรา 76 วรรคสอง)

4.9 ค่าใช้จ่ายในการจัดการเลือกตั้ง

กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งทั้งหมด เว้นแต่ค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการการเลือกตั้งและผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีรายได้ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งให้คณะกรรมการจัดสรรเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นตามความจำเป็น (มาตรา 14)

4.10 ระยะเวลาการออกเสียงลงคะแนนและการไปลงคะแนน

1) ในวันเลือกตั้งให้เปิดการออกเสียงลงคะแนนตั้งแต่เวลา 08.00 น. ถึงเวลา 17.00 น. แต่ในกรณีที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์ในการจัดการเลือกตั้งให้เรียบร้อย คณะกรรมการการเลือกตั้ง จะกำหนดเวลาการออกเสียงลงคะแนนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดเป็นอย่างอื่นก็ได้ แต่ต้องมีเวลาการออกเสียงลงคะแนน ไม่น้อยกว่า 7 ชั่วโมง (มาตรา 78)

2) บัตรประจำตัวประชาชน บัตรหรือหลักฐานอื่นใดของทางราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีรูปถ่ายและเลขประจำตัวประชาชนสามารถใช้แสดงตนได้ กรณีบัตรประจำตัวประชาชน แม้หมดอายุแล้วก็ให้สามารถใช้แสดงตนเพื่อออกเสียงลงคะแนนได้ (มาตรา 80)

3) ห้ามมิให้ผู้สมัครจัดยานพาหนะนำผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปยังที่เลือกตั้งหรือจัดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปหรือกลับเพื่อการออกเสียงลงคะแนน โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารหรือค่าจ้างซึ่งต้องเสียตามปกติ รวมทั้งห้ามผู้ใดกระทำการดังกล่าว เพื่อจูงใจหรือควบคุมให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปลงคะแนนเลือกหรือลงคะแนนไม่เลือกผู้สมัครผู้ใด ทั้งนี้มิให้ใช้บังคับแก่การที่หน่วยงานของรัฐจัดยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด (มาตรา 67)

4) กรณีการอำนวยความสะดวกแก่คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุ โดยจัดให้มีการอำนวยความสะดวกในการออกเสียงลงคะแนนของบุคคลดังกล่าวไว้เป็นพิเศษในการออกเสียงลงคะแนน และในการให้ความช่วยเหลือดังกล่าวต้องให้บุคคลนั้นได้ออกเสียงลงคะแนนได้ด้วยตนเองตามเจตนาของบุคคลนั้น เว้นแต่ลักษณะทางกายภาพทำให้คนพิการหรือทุพพลภาพ หรือผู้สูงอายุไม่สามารถทำเครื่องหมายลงในบัตรเลือกตั้งได้ ให้บุคคลอื่นหรือกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นผู้กระทำการแทน โดยความยินยอมและเป็นไปตามเจตนาของ คนพิการหรือทุพพลภาพ

หรือผู้สูงอายุอื่น ทั้งนี้ ให้ถือเป็นการออกเสียงลงคะแนนโดยตรงและลับ รวมทั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งอาจกำหนดให้มีการจัดสถานที่ ให้บุคคลดังกล่าวลงทะเบียนเพื่อขอใช้สิทธิ ณ สถานที่ที่กำหนด เมื่อลงทะเบียนแล้ว ให้หมดสิทธิเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่ตนมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน (มาตรา 82)

4.11 การเสียสิทธิเนื่องจากการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

1) กำหนดให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งและมีได้แจ้งเหตุที่ไม่อาจไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือแจ้งเหตุแล้วแต่เหตุนั้นมีไข้เหตุอันสมควร ผู้นั้นถูกจำกัดสิทธิ ดังนี้ (มาตรา 42)

(1) สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(2) สมัครรับเลือกเป็นกำนันและผู้ใหญ่บ้าน

(3) เข้าชื่อร้องขอให้ถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(4) ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมืองฯ และข้าราชการรัฐสภาฝ่ายการเมืองฯ

(5) ดำรงตำแหน่งรองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการผู้บริหารท้องถิ่น ประธานที่ปรึกษาหรือที่ปรึกษาหรือคณะที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น

(6) ดำรงตำแหน่งเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น ผู้ช่วยเลขานุการประธานสภาท้องถิ่น และเลขานุการรองประธานสภาท้องถิ่น

การจำกัดสิทธิให้มีกำหนดเวลาครั้งละ 2 ปี นับแต่วันเลือกตั้งครั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง (มาตรา 42 วรรคสอง)

2) ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิเนื่องจากการไม่ได้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้การเสียสิทธิของผู้นั้นเป็นอันสิ้นสุดลงนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (มาตรา 143)

4.12 การนับคะแนนเลือกตั้งและการประกาศผลการเลือกตั้ง

1) การนับคะแนน

ให้นับคะแนนเมื่อเสร็จสิ้นการลงคะแนนเลือกตั้งแล้วโดยเปิดเผย ณ ที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้ง ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงเวลานับคะแนน (มาตรา 97) และเมื่อรวมผลการ

นับคะแนน ณ ที่เลือกตั้ง เสร็จสิ้นแล้วให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งนั้น และรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทันที เพื่อรวบรวมผลการนับคะแนนของทุกหน่วยเลือกตั้งและประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งและรายงานแสดงผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดโดยเร็ว (มาตรา 102)

2) การประกาศผลการเลือกตั้ง

เมื่อผู้อำนวยการการเลือกตั้ง ประจำจังหวัดเห็นว่า การเลือกตั้งและการนับคะแนนเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมให้รายงานผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเพื่อประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา 106) และเมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบเบื้องต้นแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรม ให้ประกาศผลการเลือกตั้งภายใน 30 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา 17)

3) กำหนดให้บัตรปลอมถือเป็นบัตรเสีย (มาตรา 100)

กรณีพบบัตรปลอม ให้คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งแยกบัตรปลอมไว้ต่างหาก และให้รายงานต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัด เพื่อเสนอเรื่องให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาดำเนินการต่อไป เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานให้มีการไต่สวนตรวจสอบโดยพลัน กรณีเห็นสมควรอาจตรวจสอบบัตรเลือกตั้งของทุกหน่วยหรือบางหน่วย และสั่งเปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อตรวจสอบได้ กรณีตรวจสอบแล้วไม่มีการทุจริตหรือไม่มีการฉ้อโกงไม่เที่ยงธรรมให้ประกาศผลการนับคะแนนเลือกตั้งต่อไป (มาตรา 104)

5. การตรวจสอบการเลือกตั้งและการฟ้องคดี

1) ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง หรือผู้สมัคร มีสิทธิยื่นคัดค้านต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าการเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งที่ตนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี มิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือไม่ชอบด้วยกฎหมายผู้มีสิทธิยื่นคัดค้านการเลือกตั้งดังกล่าวอาจยื่นคัดค้านได้ตั้งแต่วันที่ประกาศให้มีการเลือกตั้งจนถึง 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้ง (มาตรา 113) กรณีปรากฏว่า การเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาค เพื่อพิจารณา (มาตรา 108)

2) คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาแล้วมีเหตุอันควรเชื่อว่าการเลือกตั้งมิได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม ให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการสืบสวนหรือไต่สวนให้

แล้วเสร็จ และประกาศผลการเลือกตั้ง หรือจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ หรือดำเนินการอื่นตามที่จำเป็น โดยเร็ว กำหนดเวลาดำเนินการ ต้องไม่ช้ากว่า ๖๐ วัน นับแต่วันเลือกตั้ง (มาตรา 17 วรรคสอง)

3) การพิจารณาและมีคำวินิจฉัยของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาค เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้เป็นไปตามระเบียบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา และให้การปฏิบัติหน้าที่ของศาลอุทธรณ์และศาลอุทธรณ์ภาคมีสิทธิได้รับเบี้ยประชุมหรือค่าตอบแทนตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมฯ กำหนด (มาตรา 8)

4) กำหนดให้ผู้สมัครหรือผู้ใด สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น หรือ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกระทำความผิดตามมาตรา 65 (1) จัดทำ ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้ หรือจัดเตรียมเพื่อจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด มาตรา 65 (2) ให้ เสนอให้ สัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด ให้ถือเป็นความผิดมูลฐานตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน และคณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจสั่งเรื่องให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจได้ (มาตรา 65 วรรคห้า)

5) พระราชบัญญัตินี้ไม่มีผลกระทบต่อการดำเนินคดีแพ่งต่อบุคคลใดที่มีความรับผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 และเพื่อประโยชน์แห่งการนี้ ให้ถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ยังมีผลใช้บังคับอยู่

การกระทำใด ๆ อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๕ ถ้าการกระทำนั้นเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ คณะกรรมการการเลือกตั้ง และศาล มีอำนาจดำเนินการต่อไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 โดยถือว่าพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ยังมีผลใช้บังคับอยู่ (มาตรา 144)

6. บทกำหนดโทษที่มีการแก้ไขใหม่ให้สอดคล้องกับบทกำหนดโทษ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6.1 ความผิดฐานขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ไม่ให้ความสะดวกในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ผู้บังคับบัญชาหรือนายจ้างผู้ใดขัดขวาง หน่วงเหนี่ยว ไม่ให้ความสะดวก โดยไม่มีเหตุอันสมควร ในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้บังคับบัญชาหรือลูกจ้าง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ (มาตรา 117)

6.2 ความผิดฐานรู้ว่าตนเองขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง

ผู้ใดลงสมัครรับเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการสมัครรับเลือกตั้ง ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี และปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด 20 ปี (มาตรา 120)

6.3 ความผิดฐานกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้ง อ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้ง ให้ผิดจากความเป็นจริง หรือกระทำการใด ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำให้บัตรเลือกตั้งที่เสียเป็นบัตรที่ใช้ได้ หรือทำรายงาน การเลือกตั้งผิดจากความเป็นจริง

ห้ามมิให้กรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งจงใจนับบัตรเลือกตั้งอ่านบัตรเลือกตั้ง นับคะแนนเลือกตั้ง รวมคะแนนเลือกตั้ง ให้ผิดจากความเป็นจริง หรือกระทำการใด ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำให้บัตรเสียเป็นบัตรที่ใช้ได้ หรือทำรายงาน การเลือกตั้งผิดจากความเป็นจริง (มาตรา 101) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนด 20 ปี (มาตรา 126)

6.4 ความผิดฐานเจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ตำแหน่งหน้าที่กระทำการใด ๆ อันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัคร เว้นแต่เป็นการกระทำตามหน้าที่และอำนาจ (มาตรา 69) ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี

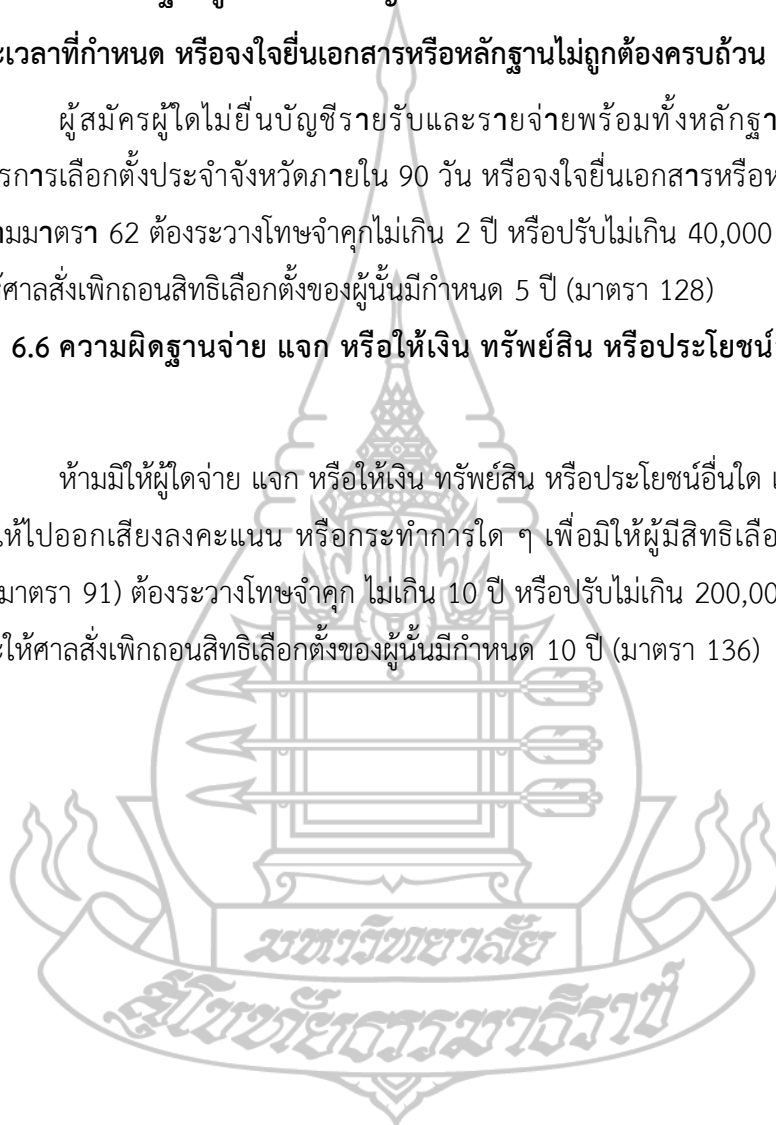
ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง มีกำหนด 20 ปี (มาตรา 126 วรรคสอง)

**6.5 ความผิดฐานผู้สมัครไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ภายในระยะเวลาที่กำหนด หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน**

ผู้สมัครผู้ใดไม่ยื่นบัญชีรายรับและรายจ่ายพร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำจังหวัดภายใน 90 วัน หรือจงใจยื่นเอกสารหรือหลักฐานไม่ถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา 62 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด 5 ปี (มาตรา 128)

6.6 ความผิดฐานจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดแก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

ห้ามมิให้ผู้ใดจ่าย แจก หรือให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด แก่ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เพื่อจูงใจมิให้ไปออกเสียงลงคะแนน หรือกระทำการใด ๆ เพื่อมิให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งไปออกเสียงลงคะแนน (มาตรา 91) ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้ศาลสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้นั้นมีกำหนด 10 ปี (มาตรา 136)

ภาคผนวก ค

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล/
อำนาจหน้าที่

1. องค์การบริหารส่วนตำบล

1.1 อำนาจหน้าที่

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นไปตามที่กฎหมายการปกครองท้องถิ่น 2546 กำหนด

1.2 การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้ง และการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และในระหว่างที่ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลมาใช้บังคับการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยอนุโลม เมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือถือว่ามีสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 60 วัน การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง เพราะเหตุแห่งการครบกำหนดวาระให้มีการเลือกตั้งภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ครบวาระ

การเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง เพราะเหตุอื่น นอกจากครบวาระหรือยุบสภา ให้เลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึง 180 วัน จะไม่ดำเนินการเลือกตั้งขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ อำนาจหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบังคับตำบล ร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

2) ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการบริหารให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาตำบลตาม ข้อ 1 และกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภา 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยนายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลประธานสภาและรองประธานสภาอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี

ประธานสภาและรองประธานสภานอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระแล้ว อาจพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1) ลาออกโดยยื่นหนังสือต่อนายอำเภอ
- 2) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล

3) ดำรงตำแหน่งกรรมการบริหาร

เมื่อตำแหน่งประธานสภาและรองประธานสภาว่างลง เพราะเหตุอื่นนอกจากครบวาระให้มีการเลือกใหม่ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง

1.3 การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในหนึ่งปีสามารถมีประชุมสามัญ อย่างน้อย 2 สมัย หรือมากกว่าแต่ไม่เกิน 4 สมัย ซึ่งขึ้นอยู่กับสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นๆ จะกำหนด โดยการประชุมแต่ละสมัยกำหนดให้ไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าหากมีเหตุจำเป็นต้องมากกว่านี้ ให้ขออนุญาตจากนายอำเภอ โดยการประชุมครั้งแรก ให้ดำเนินการภายใน 45 วัน นับแต่วันเลือกตั้ง เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภา ประธานกรรมการบริหาร หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาเท่าที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอ ขอให้เปิดประชุมสมัยวิสามัญ ถ้านายอำเภอเห็นสมควรก็ให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้สมัยประชุมวิสามัญมีกำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอในการเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามสมัยประชุม ให้ประธานสภา เป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดการประชุม การประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีสมาชิกสภามาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

1.4 เลขาธิการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

เลขาธิการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 1 คน คัดเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและจัดการประชุม และงานอื่นใดตามที่สภามอบหมาย ทั้งนี้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนี้จะเป็นคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในขณะเดียวกันไม่ได้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2546)

1.5 คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

คณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล มีจำนวน 3 คน ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้งประกอบด้วย (สุวิทย์ ยิ่งวรพันธ์, 2546: 28)

1) ประธานกรรมการบริหาร จำนวน 1 คน

2) กรรมการบริหาร จำนวน 2 คน

ประธานกรรมการบริหารมีฐานะเป็นผู้แทนขององค์การบริหารส่วนตำบล ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการบริหารหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้คณะกรรมการบริหารแต่งตั้งกรรมการบริหารคนหนึ่งเป็นผู้รักษาราชการแทนให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเลขาธิการคณะกรรมการบริหารอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร

1) บริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามมติข้อบังคับและแผนพัฒนาตำบล และรับผิดชอบการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

2) จัดทำแผนพัฒนาตำบลและงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อเสนอให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3) รายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายเงินให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบอย่างน้อย ปีละ 2 ครั้ง

ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ตามที่ทางราชการมอบหมาย

คณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(2) มีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

(3) สมาชิกภาพของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกัน

ตามมาตรา 47 ตรี (9)

(4) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้คณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92

(5) คณะกรรมการบริหารลาออก

และในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่คณะกรรมการบริหารมีมติ

ลาออก

(1) ความเป็นกรรมการบริหารของประธานกรรมการบริหารสิ้นสุดลง

(2) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

(3) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่คณะกรรมการบริหารเสนอและผู้ว่าราชการจังหวัดเห็นชอบด้วยกับสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่รับหลักการแห่งร่างข้อบังคับงบประมาณดังกล่าวด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

เมื่อคณะกรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตามข้อ 4, 5, 6, 7 หรือ 8 ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคณะกรรมการบริหารขึ้นใหม่แล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง และถ้าพ้นกำหนดเวลา 15 วันแล้ว ไม่อาจแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารดังกล่าวได้โดยมีสาเหตุสำคัญจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้นายอำเภอเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อพิจารณาสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (สุวิทย์ ยี่งวรพันธุ์, 2546: 30-32)

นอกจากนี้แล้ว ความเป็นกรรมการบริหารสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ

- 1) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับตั้งแต่วันลาออก
- 3) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้กรรมการบริหารพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 92
- 4) สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติให้พ้นจากตำแหน่งด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- 5) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ได้ลงคะแนนเสียงให้พ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายเกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่ง

1.6 การบริหารงาน

การบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลมีพนักงานส่วนตำบลและมีโครงสร้างการบริหารงาน ดังนี้ (สุวิทย์ ยี่งวรพันธุ์, 2546: 30-32)

- 1) สำนักงานปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) ส่วนต่างๆ ที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ตั้งขึ้น

นอกจากนี้เพื่อประโยชน์แก่กิจกรรมขององค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลอาจร้องขอให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นไปดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นการชั่วคราวได้

1.7 รายได้

- 1) รายได้จากภาษี

(1) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และค่าธรรมเนียม รวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์

(2) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อนที่จัดเก็บได้ในจังหวัดแล้ว จัดสรรให้องค์การบริหารส่วนตำบล

(3) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบล เพื่อเก็บภาษีอากรและค่าธรรมเนียมเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 10 ของภาษีอากรและค่าธรรมเนียมประเภทใดประเภทหนึ่งหรือทุกประเภทดังต่อไปนี้

ก) ภาษีธุรกิจเฉพาะตามประมวลรัษฎากร ซึ่งสถานประกอบการ การตั้งอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

ข) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตขายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุราซึ่งร้านขายสุราต้องอยู่ในองค์การบริหารส่วนตำบล

(4) รายได้จากอากรตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล เงินจากประทานบัตรใบอนุญาตและอาชญาบัตรตามกฎหมายว่าด้วยการประมงค่าภาคหลวงและค่าธรรมเนียมตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ และค่าธรรมเนียมจดทะเบียนสิทธิ และนิติกรรมตามประมวลกฎหมายที่ดินที่เก็บในองค์การบริหารส่วนตำบล

(5) ค่าภาคหลวงแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่และค่าภาคหลวงปิโตรเลียมทั้งนี้ในองค์การบริหารส่วนตำบลใดเมื่อได้มีการจัดเก็บตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แล้วให้จัดสรรแก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(6) เงินที่เก็บตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติในองค์การบริหารส่วนตำบลใด ให้แบ่งให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

(7) องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจออกข้อบังคับตำบลเพื่อเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม โดยให้กำหนดเป็นอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากอัตราที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร ดังต่อไปนี้

ก) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละศูนย์ ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บในอัตราร้อยละศูนย์

ข) ในกรณีที่ประมวลรัษฎากรเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มขึ้นในอัตราอื่น ให้องค์การบริหารส่วนตำบลเก็บหนึ่งในเก้าของอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่เรียกเก็บตามประมวลรัษฎากร

ค) ภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บเพิ่มขึ้นนี้ ให้ถือเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มตามประมวลรัษฎากร

2) รายได้อื่นๆ

- (1) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (2) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (3) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- (4) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่จะมีกฎหมายกำหนด
- (5) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- (6) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- (7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- (8) รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนดให้เป็นขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.7.1 การกำกับดูแล

1) นายอำเภอมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับของทางราชการโดยนายอำเภอมีอำนาจเรียกสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหาร พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลมาชี้แจงหรือสอบสวน ตลอดจนเรียกรายการและเอกสารใดๆ จากองค์การบริหารส่วนตำบลมาตรวจสอบได้

2) เพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม นายอำเภอจะรายงานเสนอความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

3) หากปรากฏว่าคณะกรรมการบริหาร กระทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อย สวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจสั่งให้คณะกรรมการบริหารทั้งคณะหรือกรรมการบริหารบางคนพ้นจากตำแหน่งได้ตามคำเสนอแนะของนายอำเภอ

2. เทศบาล

2.1 การจัดตั้ง

ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496

ส่วนที่ ๑ การจัดตั้งเทศบาล

มาตรา ๗ เมื่อท้องถิ่นใดมีสภาพอันสมควรยกฐานะเป็นเทศบาล ให้จัดตั้งท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นเทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ตามพระราชบัญญัตินี้

ให้เทศบาลเป็นทบวงการเมือง มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

มาตรา ๘^{๓๑} เมื่อมีการจัดตั้งเทศบาลตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายว่าด้วยสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรีตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ได้จัดตั้งเป็นเทศบาล

ในระหว่างที่ไม่มีนายกเทศมนตรี ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ก่อนวันที่จัดตั้งเทศบาลปฏิบัติหน้าที่ปลัดเทศบาล และให้ปฏิบัติหน้าที่นายกเทศมนตรีเท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราว จนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี

มาตรา ๙^{๓๒} เทศบาลตำบล ได้แก่ ท้องถิ่นซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบล ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๐^{๓๓} เทศบาลเมือง ได้แก่ ท้องถิ่นอันเป็นที่ตั้งศาลากลางจังหวัด หรือท้องถิ่นชุมนุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่หนึ่งหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อันต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทยยกฐานะเป็นเทศบาลเมือง ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

^{๓๑} มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๓๒} มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{๓๓} มาตรา ๑๐ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๑^{6[๖]} เทศบาลนคร ได้แก่ ท้องถิ่นชุมชนที่มีราษฎรตั้งแต่ห้าหมื่นคนขึ้นไป ทั้งมีรายได้พอควรแก่การที่จะปฏิบัติหน้าที่อื่นต้องทำตามพระราชบัญญัตินี้ และซึ่งมีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นเทศบาลนคร ประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นให้ระบุชื่อและเขตของเทศบาลไว้ด้วย

มาตรา ๑๒^{7[๗]} ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ และมาตรา ๑๑ การเปลี่ยนชื่อเทศบาล หรือการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาล ให้กระทำโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย

ในกรณีที่เป็นการเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลเมืองหรือเทศบาลนคร ให้กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล และสารวัตรกำนัน ในท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงเขตเป็นเทศบาลตามความในวรรคหนึ่งสิ้นสุดอำนาจหน้าที่เฉพาะในเขตที่ได้เปลี่ยนแปลงนั้นเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่ประกาศ กระทรวงมหาดไทยเปลี่ยนแปลงเขตเทศบาลใช้บังคับเป็นต้นไป

มาตรา ๑๓^{8[๘]} ภายใต้บังคับมาตรา ๙ มาตรา ๑๐ มาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ท้องถิ่นซึ่งได้ ยกฐานะเป็นเทศบาลแล้วอาจถูกเปลี่ยนแปลงฐานะหรือยุบเลิกได้โดยทำเป็นประกาศกระทรวงมหาดไทย

ท้องถิ่นที่ได้เปลี่ยนแปลงฐานะตามความในวรรคหนึ่ง ให้พ้นจากสภาพแห่งเทศบาลเดิมนับแต่วันที่ได้ถูกเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นต้นไป บรรดาทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และสิทธิเรียกร้องของเทศบาลเดิมให้โอน ไปเป็นของเทศบาลใหม่ในขณะเดียวกันนั้น และบรรดาเทศบัญญัติที่ได้ใช้บังคับอยู่ก่อนแล้วคงให้ใช้บังคับ ต่อไป

ในการยุบเลิกเทศบาล ให้ระบุถึงวิธีการจัดทรัพย์สินไว้ในประกาศกระทรวงมหาดไทยนั้นด้วย

ส่วนที่ ๒ องค์การเทศบาล

มาตรา ๑๔^{9[๙]} องค์การเทศบาลประกอบด้วยสภาเทศบาล และนายกเทศมนตรี

^{6[๖]} มาตรา ๑๑ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{7[๗]} มาตรา ๑๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{8[๘]} มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{9[๙]} มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

บทที่ ๑ สภาเทศบาล

มาตรา ๑๕^{10[๓๐]}} สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตามจำนวนดังต่อไปนี้

- (๑) สภาเทศบาลตำบล ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบสองคน
- (๒) สภาเทศบาลเมือง ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนสิบแปดคน
- (๓) สภาเทศบาลนคร ประกอบด้วยสมาชิกจำนวนยี่สิบสี่คน

ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล นอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว จะต้องไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

ในกรณีที่ตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงไม่ว่าด้วยเหตุใดและยังมิได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ให้สภาเทศบาลประกอบด้วยสมาชิกสภาเทศบาลเท่าที่มีอยู่

มาตรา ๑๖^{11[๓๑]}} สมาชิกสภาเทศบาลให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง ถ้าตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุอื่นนอกจากถึงคราวออกตามวาระหรือมีการยุบสภา ให้เลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาเทศบาลผู้เข้ามาแทนให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระของผู้ซึ่งตนแทน

มาตรา ๑๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาลต้องปฏิญาณตนในที่ประชุมสภาเทศบาลว่า จะรักษาไว้และปฏิบัติตามซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทั้งจะซื่อสัตย์สุจริตและปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น

^{10[๓๐]}} มาตรา ๑๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{11[๓๑]}} มาตรา ๑๖ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๑๘ สมาชิกสภาเทศบาลย่อมเป็นผู้แทนของปวงชนในเขตเทศบาลนั้น และต้องปฏิบัติหน้าที่ตามความเห็นของตนโดยบริสุทธิ์ใจ ไม่อยู่ในความผูกมัดแห่งอาณัติมอบหมายใด ๆ

มาตรา ๑๘ ทวิ^{12[๑๒]} สมาชิกสภาเทศบาลต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่เทศบาลนั้นเป็นผู้สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่เทศบาลนั้น หรือที่เทศบาลนั้นจะกระทำ

มาตรา ๑๘^{13[๑๓]} สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงเมื่อ

(๑) ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาเทศบาล

(๒) ตาย

(๓) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๔) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๕ วรรคสอง

(๕) ขาดประชุมสภาเทศบาลสามครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร

(๖) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๑๘ ทวิ

(๗) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่เทศบาลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาเทศบาล โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ ให้สมาชิกภาพสิ้นสุดลงนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

(๘) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตเทศบาลมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลผู้ใดสิ้นสุดลงตาม (๔) (๕) หรือ (๖) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็ว คำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาลสิ้นสุดลงตาม (๘) พร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบสภาเทศบาล

^{12[๑๒]} มาตรา ๑๘ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{13[๑๓]} มาตรา ๑๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๒๐ สภาเทศบาลมีประธานสภาคนหนึ่ง และรองประธานสภาคนหนึ่ง ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากสมาชิกสภาเทศบาลตามมติของสภาเทศบาล

ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาเทศบาล^{14[๑๔]}

มาตรา ๒๐ ทวิ^{15[๑๕]} นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๐ วรรคสอง ประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาลพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

(๒) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาเทศบาล

(๓) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๗๓

(๔) สภาเทศบาลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยเห็นว่ามีคุณสมบัติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่ศักดิ์ตำแหน่งหรือสภาเทศบาล ปฏิบัติการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ โดยมีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาเทศบาลพิจารณา และมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภาเทศบาลมีมติ

ผู้ซึ่งพ้นจากตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลตาม (๓) หรือ (๔) จะดำรงตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลอีกไม่ได้ตลอดอายุของสภาเทศบาลนั้น

ให้ประธานสภาเทศบาล หรือรองประธานสภาเทศบาลที่ได้รับเลือกใหม่อยู่ในตำแหน่งตามวาระของผู้ซึ่งแทน

มาตรา ๒๐ ตริ^{16[๑๖]} ในกรณีที่ตำแหน่งประธานสภาเทศบาลหรือรองประธานสภาเทศบาลว่างลงเพราะเหตุใดเหตุหนึ่งตามมาตรา ๒๐ ทวิ ให้สภาเทศบาลเลือกสมาชิกสภาเทศบาลขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

^{14[๑๔]} มาตรา ๒๐ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{15[๑๕]} มาตรา ๒๐ ทวิ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

^{16[๑๖]} มาตรา ๒๐ ตริ เพิ่มโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๕๔๓

มาตรา ๒๑ ประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่ดำเนินกิจการของสภาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล

รองประธานสภาเทศบาล มีหน้าที่กระทำการกิจการแทนประธานสภาเทศบาลในเมื่อประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๒๒ ในเมื่อประธานและรองประธานสภาเทศบาลไม่อยู่ในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาเทศบาลเลือกตั้งกันเองเป็นประธานเฉพาะในคราวประชุมนั้น

มาตรา ๒๓ ให้กระทรวงมหาดไทยวางระเบียบข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาลไว้

มาตรา ๒๔^{17(๓๗)} ในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญสี่สมัย สมัยประชุมสามัญครั้งแรกและวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีให้สภาเทศบาลกำหนด

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภาเทศบาลได้มาประชุมสภาเทศบาลครั้งแรกภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลครบตามจำนวนแล้ว และให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาเทศบาลและรองประธานสภาเทศบาล

กรณีที่สภาเทศบาลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาในวรรคสอง หรือมีการประชุมสภาเทศบาลแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาเทศบาลได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้มีคำสั่งยุบสภาเทศบาล

สมัยประชุมสามัญสมัยหนึ่ง ๆ ให้มีกำหนดไม่เกินสามสิบวัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

มาตรา ๒๕ โดยปกติให้ประธานสภาเทศบาลเป็นผู้เรียกประชุมสภาเทศบาลตามสมัยประชุม และเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

ในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาเทศบาล หรือประธานสภาเทศบาลไม่เรียกประชุมตามกฎหมาย ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

มาตรา ๒๖ นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งเทศบาล ประธานสภาเทศบาลก็ดี หรือนายกเทศมนตรีก็ดี หรือสมาชิกสภาเทศบาลมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่ง

^{17(๓๗)} มาตรา ๒๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๖

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานพระราชบัญญัติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๓๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๗ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เป็นปีที่ ๔๙ ในรัชกาลปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรด
เกล้าฯ ให้ประกาศว่า
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารของตำบล
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและ
ยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ
บริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗”
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวันนับแต่วัน
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๖ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม
พ.ศ. ๒๕๑๕
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่นในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัติ
นี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า เทศบาล สุขาภิบาลและ
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้งขึ้น แต่ไม่รวมถึงองค์การบริหารส่วนจังหวัด
“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึงปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอด้วย
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
“ตำบล” หมายความว่า ตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่อยู่
สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
นอกเขตหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น และในกรณีตำบลใดมีพื้นที่อยู่ทั้งในและนอกเขต
หน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ให้หมายความถึงเฉพาะพื้นที่ที่อยู่นอกเขตหน่วยการบริหาร
ราชการส่วนท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“คณะผู้บริหาร”^๖ (ยกเลิก) สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กฎกระทรวง ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่มีผลเป็นการทั่วไปเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

หมวด ๑

สภาตำบล

มาตรา ๖ ในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ส่วนที่ ๑

สมาชิกสภาตำบล

มาตรา ๗ สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ของทุกหมู่บ้านในตำบล และแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบลหมู่บ้านละหนึ่งคน สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๘ ผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มาตรา ๙ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

(๑) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๖ มาตรา ๔ นิยามคำว่า “คณะผู้บริหาร” ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๗ มาตรา ๘ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๘ มาตรา ๙ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมการทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษา หรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา หรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัคร เลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นเช่นเดียวกับผู้มีสิทธิสมัคร รับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๐ ให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้ง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๑ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปี นับแต่วันเลือกตั้ง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีที่สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งดำรงตำแหน่งครบวาระแล้วแต่ยังมี ได้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งขึ้นใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่ง ปฏิบัติหน้าที่ได้ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา มาตรา ๑๒ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับ เลือกตั้งพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) ตาย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจาก ตำแหน่งนับแต่วันลาออก

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) มีการยุบสภาตำบล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตน ดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำแก่สภาตำบลนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๕) สภาตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีประพฤติในทางที่จะ นำมาซึ่งความเสื่อมเสียประโยชน์ของตำบล มติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสาม ของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๖) นายอำเภอสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่าเป็นผู้ขาด คุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๙ หรือมิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ ได้รับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน หรือขาดการประชุมสภาตำบลติดต่อกันสามครั้งโดย ไม่มีเหตุผลอันสมควร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๗) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง เมื่อได้สอบสวนแล้วปรากฏว่า บกพร่องในทางความประพฤติ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ^๔ มาตรา ๑๒ (๔) แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา วรรคสอง^๖ (ยกเลิก) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา ๑๓^๗ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะครบวาระการดำรงตำแหน่ง ให้มีการเลือกตั้งภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่ครบวาระ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา ๑๔^๘ เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งว่างลงเพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระ ให้มีการเลือกตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สมาชิกสภาตำบลผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา ๑๕ เมื่อมีการยุบและรวมเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมที่ถูกยุบหรือถูกรวมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไปจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๖

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

เมื่อมีการแยกพื้นที่บางส่วนของหมู่บ้านโคขึ้นเป็นหมู่บ้านใหม่ ให้สมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งของหมู่บ้านเดิมยังคงเป็นสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งอยู่ต่อไป โดยให้สมาชิกสภาตำบลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้านโค เป็นสมาชิกสภาตำบลของหมู่บ้านนั้นจนกว่าสมาชิกภาพจะสิ้นสุดลงตามมาตรา ๑๖ และให้นายอำเภอจัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลซึ่งได้รับเลือกตั้งให้ครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดทั้งหมู่บ้านเดิมและหมู่บ้านที่จัดตั้งขึ้นใหม่ เพื่อเป็นสมาชิกสภาตำบลที่หมู่บ้านนั้นตั้งอยู่ในเขต ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศตั้งหมู่บ้านใหม่ และให้ผู้ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของสมาชิกอื่นในตำบลนั้น เว้นแต่วาระการดำรงตำแหน่งที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวันให้สภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกเท่าที่มีอยู่^๙

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

วรรคสาม^{๑๐} (ยกเลิก)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

^๖ มาตรา ๑๒ วรรคสอง ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

^๗ มาตรา ๑๓ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

^๘ มาตรา ๑๔ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

^๙ มาตรา ๑๕ วรรคสอง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

^{๑๐} มาตรา ๑๕ วรรคสาม ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

มาตรา ๑๖ สภาตำบลมีกำหนดเป็นประธานสภาตำบล และมีรองประธานสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งนายอำเภอแต่งตั้งจากสมาชิกสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

รองประธานสภาตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี

รองประธานสภาตำบลพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระการดำรงตำแหน่งตามวรรคสอง เมื่อ

(๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ ในกรณีเช่นนี้ให้ถือว่าพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันลาออก

(๒) พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลตามมาตรา ๑๒

มาตรา ๑๗ ประธานสภาตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาตำบล และมีหน้าที่ดำเนินการประชุมให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

รองประธานสภาตำบลมีหน้าที่กระทำการแทนประธานสภาตำบลเมื่อประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือตามที่ประธานสภาตำบลมอบหมาย

เมื่อประธานสภาตำบลและรองประธานสภาตำบลไม่อยู่ในที่ประชุมให้สมาชิกสภาตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเป็นประธานในการประชุมคราวนั้น

มาตรา ๑๘ ให้มีการประชุมสภาตำบลไม่น้อยกว่าเดือนละหนึ่งครั้ง การประชุมต้องมีสมาชิกสภาตำบลมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่จึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่ที่มีบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้ สมาชิกสภาตำบลคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมมีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๙ สภาตำบลมีเลขานุการสภาตำบลคนหนึ่งซึ่งแต่งตั้งจากราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลนั้นหรือจากบุคคลอื่นที่มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘

ให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอนเลขานุการสภาตำบลตามมติของสภาตำบล

มาตรา ๒๐ เลขานุการสภาตำบลมีหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและการจัดการประชุมและงานอื่นใดตามที่สภาตำบลมอบหมาย

มาตรา ๒๑ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้สมาชิกสภาตำบลและเลขานุการสภาตำบลเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา อำนาจหน้าที่ของสภาตำบล สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มาตรา ๒๒ สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการ
 และงบประมาณของสภาตำบล เสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบล
 ปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ และหน้าที่อื่น
 ตามที่กฎหมายกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **มาตรา ๒๓** ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย สภาตำบลอาจดำเนินกิจการภายใน
 ตำบล ดังต่อไปนี้

- (๑) จัดให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
- (๒) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- (๓) จัดให้มีและรักษาทางระบายน้ำ และรักษาความสะอาดของถนน ทางน้ำ
 ทางเดิน และที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- (๔) คัดกรองดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (๕) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- (๖) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **มาตรา ๒๔^๑** กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และแพทย์ประจำตำบลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตาม
 พระราชบัญญัตินี้ต้องไม่เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญากับสภาตำบลที่ตน
 ดำรงตำแหน่งหรือในกิจการที่กระทำให้แก่สภาตำบลนั้น

ในกรณีที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบลกระทำการฝ่าฝืนตามที่
 บัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้บุคคลดังกล่าวออกจากตำแหน่งกำนัน
 ผู้ใหญ่บ้าน หรือแพทย์ประจำตำบล แล้วแต่กรณี โดยให้ถือว่าเป็นการให้ออกจากตำแหน่งเพราะ
 บกพร่องในทางความประพฤติหรือความสามารถไม่เหมาะสมกับตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วย
 ลักษณะปกครองท้องที่

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **มาตรา ๒๕** ในการปฏิบัติหน้าที่ของกำนันและผู้ใหญ่บ้านตามกฎหมายว่าด้วย
 ลักษณะปกครองท้องที่ในส่วนที่เกี่ยวกับกิจการใดที่กำหนดไว้แล้วในแผนพัฒนาตำบล ให้กำนัน
 และผู้ใหญ่บ้านดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาตำบล

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา **มาตรา ๒๖** ในการจัดทำโครงการหรือแผนงานของส่วนราชการหรือหน่วยงาน
 ใด ในพื้นที่ตำบลใด ให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานนั้นคำนึงถึงแผนพัฒนาตำบลนั้นด้วย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ มาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
 ส่วนตำบล (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๒

มาตรา ๒๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินกิจการตามมติของสภาตำบล แต่สภาตำบลอาจมอบหมายให้สมาชิกสภาตำบลผู้หนึ่งดำเนินกิจการแทนเฉพาะกรณีได้

ในการทำนิติกรรมของสภาตำบล ให้ประธานสภาตำบล เลขานุการสภาตำบลและสมาชิกสภาตำบลอีกหนึ่งคนร่วมกันมีอำนาจกระทำการแทนสภาตำบล ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทย

มาตรา ๒๘ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด สภาตำบลอาจทำกิจการนอกเขตสภาตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเพื่อทำกิจการร่วมกันได้เมื่อได้รับความยินยอมจากสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องและกิจการนั้นเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวกรรณา กิจปรีชา
วัน เดือน ปี เกิด	5 พฤศจิกายน 2535
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	1/19 หมู่ 11 ตำบลท่าช้าง อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี 22000
ประวัติการศึกษา	ศิลปศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ. 2559
ประวัติการทำงาน	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

